

Tartalomjegyzék

Bevezetés	4. old.
Spanyolország és régiói dióhéjban.....	6. old.
1. Európai Unió források felhasználása Spanyolországban	
1.1. Az Európai Szociális Alap Kezelő Egység	8. old.
1.2. Globális támogatások rendszere – Közigazgatási Minisztérium, mint közreműködő szervezet.....	19. old.
1.3. Luis Vives Alapítvány	26. old.
2. Szövetségek – a szociális gazdaság érdekképviselője	
2.1. Szociális Gazdaság Spanyol Vállalatainak Szövetsége (CEPES)	34. old.
2.2. Madridi Közösség Munkaszövetkezeteinek Szövetsége (UCMTA)	45. old.
2.3. Semilla Szövetség	48. old.
3. Az ONCE „birodalom”	57. old.
3.1. Az ONCE Alapítvány	60. old.
3.2. Foglalkoztatási csoport – Grupo Fundosa	66. old.
3.3. Szociális Foglalkoztatási Szervezet – Fundosa Social Consulting.....	72. old.
3.4. Flisa – Egy tiszta munka	78. old.
4. Roma Titkárság Alapítvány (FSG) ACCEDER programja	83. old.
5. A FESALC Tesis projektje	91. old.
5.1. Can Ensenya.....	94. old.
6. Carmen Pardo-Varcas Alapítvány.....	98. old.
Példaértékű elemek	107. old.

Bevezetés

2005 szeptembere óta az OFA-ROP Hálózat célja és feladata a szociális gazdaság területén működő szervezetek komplex szakmai támogatása, a fogalom minél szélesebb körben való terjesztése.

Munkánk során tanácsadást, információszolgáltatást, képzéseket, szakmai rendezvényeket (workshopokat, műhelymunkákat, konferenciákat), nyomtatott és elektronikus ismeretanyagokat, kiadványokat biztosítunk partnereink számára. Lehetőséget adunk a párbeszédnek, együttműködések kialakulására, on-line partnerkereső fórumot működtetünk. A szakmai háttér megteremtése érdekében a hazai jó gyakorlatok mellett, külföldi példákat is szeretnénk bemutatni az érdeklődőknek.

A tavalyi év folyamán lezajlott egy angliai tanulmányút, melynek tapasztalatait kiadványban tettük közzé. Az Egyesült Királyság a szociális gazdaság területén is nagy hagyományokkal rendelkező európai uniós tagország, ahol a foglalkoztatással, munkaerő-piaccal kapcsolatos problémákra hosszú ideje keresik a leghatékonyabb válaszokat. Ennek a tevékenységnek a keretében több, azóta az egész országban meghonosodott - a kormányzat, az önkormányzatok, a munkaügyi szervezetek és a civil szereplők együttműködésével megvalósított - modell értékű projektet, programot dolgoztak ki, melyek megfelelő válaszokat adnak a foglalkoztatás és a társadalmi beilleszkedés nehézségeire.

Spanyolország az Egyesült Királyságnál „fiatalabb” EU-tagállam, ám éppen túl van a fejlesztési támogatások felhasználásának első két szakaszán (1994-2000; 2000-2006). Kialakult technikáinak és jól működő forráselosztási rendszereinek köszönhetően hatékonyan hívja le és használja fel az uniós forrásokat, több szempontból is példaértékű gyakorlatokat, megoldásokat találunk Spanyolországban. Mindemellett, talán az ország sajátos történelmének is köszönhetően, a szociális gazdaság igen kiemelt területe a gazdaságnak, sok szempontból van tehát mit tanulnunk tőlük.

Tanulmányunkban a 2006. november 5-11-e között megvalósított hét napos tanulmányúton látottakat szeretnénk bemutatni. Az OFA-ROP Hálózat munkatársai által megismert intézmények, vállalatok és projektek bemutatásával pedig szeretnénk átadni a magyarországi gyakorlattól teljesen eltérő szociális gazdaság fogalomértelmezésének és szabályozásának tapasztalatait.

Bízunk benne, hogy tapasztalataink, szakmai információink, nem csak a szociális gazdaság típusú projektek megvalósítóinak jelentenek majd segítséget a

gondolkodáshoz, tervezéshez, hanem elősegítik a hazai jogszabályalkotást és a következő fejlesztési időszak tervezését is.

Szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak, akik a tanulmányút megszervezését, gördülékeny megvalósítását segítették: elsősorban spanyolországi kapcsolattartónknak, Stefan Tromel úrnak, a Fogyatékkal Élők Európai Fóruma vezetőjének, továbbá kollégánknak, Szigeti Ferenc Albertnek, a szakmai program megszervezésében végzett munkájáért. Külön köszönet illeti az IBUSZ Utazási Irodák Rt. itthoni és spanyol munkatársait is, lelkiismeretes szervező és lebonyolító munkájukért.

Az OFA-ROP Hálózat minden munkatársa nevében kívánok minden kedves Olvasónknak hasznos időtöltést!

Pappné Kovács Katalin

Spanyolország és régiói dióhéjban

Spanyolország, hivatalosan a Spanyol Királyság, független állam Dél-Európában, az Ibériai-félszigeten, 2 autonóm várossal (Ceuta és Melilla) Afrika területén. A félszigetet délről és keletről a Földközi-tenger (amelyben az országhoz tartozó Baleár-szigetek fekszenek), északról a Biscayai-öböl és nyugatról az Atlanti-óceán határolja, északon pedig a Pireneusok zárja el a félszigetet Európa többi részétől. Spanyolország Portugáliával, Franciaországgal, Andorrával, Gibraltárral és Marokkóval határos.

A modern Spanyolország mai területén több nép is letelepedett a történelem folyamán: kezdetben a kelták, az ibériaiak, majd a rómaiak, a vizigótok és a mórok. A középkorban, több mint öt évszázadig, a félsziget nagy része iszlám uralom alatt állt. A mór uralom 1492-ig állt fenn, amikor Aragónia és Kasztília keresztény királyságai 770 év után az utolsó mórokat is elűzték és visszafoglalták Granadát. Ugyanabban az évben Kolombusz Kristóf elérte az Újvilágot, amivel megalakította a világot uraló Spanyol Birodalmat. Spanyolország vált Európa legerősebb államává, de később a háborúk és más belső gondok lesúlyosztették az országot. A 20. század közepén Francisco Franco alakított ki diktatúrát Spanyolországban. A demokratikus jogrendszer csak 1978-ban jött létre. Az ország 1986-ban belépett az Európai Unióba, azóta Spanyolország gazdasági és kulturális reneszánszát éli.

Spanyolország 17 autonóm közösségre (spanyolul: comunidad autónoma) oszlik. Ezekhez járul még a Spanyolországhoz tartozó két észak-afrikai autonóm város, Ceuta és Melilla is. 1979 és 1983 között jött létre az autonóm közösségek és városok rendszere. A széles önállósággal felruházott közösségek mindegyike rendelkezik saját parlamenttel és regionális kormánnyal. Az autonóm közösségek jogai azonban nem teljesen azonosak, mivel mindegyikük egyedi autonómia-statútummal rendelkezik. Ezeknek két fő típusa van: az egyik körbe tartoznak a történelmi régiók, úgy mint Baszkföld, Katalónia, Galícia és Andalúzia, melyek szélesebb autonómiával rendelkeznek, mint a többi. Így például e négy közösség elnöke határozhatja meg, hogy hazájában mikor és hogyan tartanak elnökválasztásokat. Baszkföldön és Katalóniában az elnök saját rendőrség felett is rendelkezik. A plusz kiadásokra e régiók visszatarthatnak egy nagyobb adóösszeget a központi kormányzattól. Az itt élő népek második hivatalos nyelvet vezethettek be. A másik csoportba tartoznak a spanyol többségű közösségek. Ezek a madridi központi kormányzattól szorosabban függnék.

1. Európai uniós források felhasználása Spanyolországban

1.1. Az Európai Szociális Alap (ESZA) Kezelő Egység (UAFSE - Unidad Administadora del Fondo Social Europeo) bemutatása, feladatai és fontosabb projektjei

Az UAFSE az Európai Szociális Alapból származó források illetékes kezelője, szervezetileg a Munkaügyi és Szociális Minisztérium Foglalkoztatási Főtitkárságán, a Szociális Gazdaság Főigazgatóság alá tartozik.

A szervezet az ESZA-ból érkező pénzügyi források elosztását kezelte a 2000-2006 közötti időszakban, az Autonóm Községekben és az állami közigazgatási irányítószervek körében. Feladata, hogy az ESZA támogatásokat az Operatív Programokhoz (OP), az Egyszerű Programozási Dokumentumokhoz (EPD), valamint a Községi Kezdeményezésekhez rendelje.

Az UAFSE általános feladatai:

- **TÁMOGATJA** az ESZA célkitűzéseinek teljesítésére irányuló tevékenységeket Spanyolországban.
- **RÉSZT VESZ** az Európai Bizottsággal a Községi Támogatási Keretről folytatott tárgyalásokon.
- **ÖSSZEHANGOLJA** azokat az országos, tartományi, vagy helyi szintű hatóságokat, amelyek rendelkeznek az intervenciók különböző formáinak kidolgozására és felhasználására képes és alkalmas humánerőforrással.
- **MEGVIZSGÁLJA**, hogy az elkészített támogatási kérelmek megfelelnek-e a hatályos szabályozásban megfogalmazott követelményeknek, valamint, hogy illeszkednek-e a nemzeti foglalkoztatáspolitikai keretébe.
- **ELLENŐRZI**, hogy a benyújtott igénylések esetében biztosított-e a nemzeti hozzájárulás, amelynek az ESZA-ból kért támogatást ki kell egészítenie.
- **ELVÉGZI** a támogatási kérelmekhez kapcsolódó ügyintézkést az Európai Szociális Alap felé.
- **RÉSZT VESZ** az ennek eredményeképpen létrejövő OP-król és EPD-król szóló tárgyaláson.
- Mint Kifizető Hatóság, **KEZELI** a társfinanszírozott tevékenységek lebonyolításából eredő kifizetési kérelmeket.
- **ELLENŐRZI ÉS ÉRTÉKELI** azokat a tevékenységeket, amelyek az Európai Szociális Alaptól támogatást kaptak, azért, hogy a községi szabályozásban foglaltaknak eleget téve, garantálja helyes felhasználásukat.
- **BETARTATJA** a különböző, társfinanszírozással megvalósuló programok tájékoztatásra és nyilvánosságra, valamint az elért eredmények és sikerek terjesztésére vonatkozó kötelezettségeinek teljesítését.

Az Európai Szociális Alap három olyan élkítűzéshez tartozó területen fejtette ki tevékenységét, amelyekre a Strukturális Alapokból származó költségvetési források irányultak a 2000-2006 közötti időszakban, a munkanélküliség elleni küzdelemre és a humánerőforrás fejlesztésére irányuló intézkedéseket támogatva. Az Európai Szociális Alap új Szabályzata számos prioritást élvező tevékenységi területre mutatott rá, amelyek közül kiemelkednek az aktív munkaerőpiaci, a szakképzési, valamint a nők helyzetét javító politikák. Ezek a stratégiák egymással összefüggnek, és teljes egészében egybevágnak az Európai Foglalkoztatási Stratégiában, valamint a spanyol Nemzeti Foglalkoztatási Akciótervben megfogalmazott célkitűzésekkel.

Az **2000-2006 közötti tervezési időszakra** a közösségi intézkedések a korábbiaknál egyszerűbbé és koncentráltabbá váltak, ami kifejeződik az említett három Célkitűzésben is:

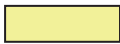
Az 1. Célkitűzés: az olyan, kevésbé fejlett régiók fejlődésének és strukturális felzárkóztatásának támogatására irányult, amelyek egy főre jutó GDP-je az uniós átlag 75%-a alatt marad. Az ilyen régiók támogatása az ERFA (Európai Regionális Fejlesztési Alap), az ESZA, a Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap (EMOGA) egyes fejezetei és a Halászati Orientációs Pénzügyi Eszközök (HOPE) felhasználásával történt.

A 2. Célkitűzés: a strukturális lemaradással sújtott (NUTS III. besorolású) területek talpra állítása mind gazdasági, mind pedig szociális szempontból, legyenek ezek akár ipari, akár szolgáltatóipari, vagy hanyatló mezőgazdasági, nehéz helyzetben lévő városi, halásztól függő, vagy éppen krízishelyzetben lévő területek. Az ezekben - az 1. Célkitűzéshez tartozó régiók körén kívül eső - térségekben élő lakosság nem jelenthet nagyobb lélekszámot, mint az EU összlakosságának 18%-a. E Célkitűzés elérését az ERFA, az ESZA és az EMOGA orientációs része is támogatja.

A 3. Célkitűzés: az oktatási, képzési és foglalkoztatási politikák és rendszerek adaptációjára és modernizálására irányult, kizárólag az ESZA támogatásával. E Célkitűzés pénzügyi szempontból az 1. Célkitűzéshez tartozó régiók körén kívül értelmezhető.

Spanyolországban az 1. Célkitűzés alá tartoznak a következő Autonóm Községek: Andalúzia, Asztúria, a Kanári-szigetek, Kasztília la Mancha, Kasztília és León, Valenciái Község, Extremadura, Galícia, Murcia, Ceuta és Melilla. Kantábria átmeneti támogatást kap az 1. Célkitűzés terhére. A 2. és 3. Célkitűzés terhére részesülnek támogatásban: Aragónia, a Baleári-szigetek, Katalónia, Madrid, Navarra, Baszkföld, és La Rioja Tartomány.

Az 1. Célkitűzésbe tartozó NUTS II. régiók

A 2. és 3. Célkitűzés régiói

Az 1. Célkitűzéshez kapcsolódó terv a Regionális Fejlesztési Terv nevet viseli, és felöleli az érintett régiókban végzett összes strukturális tevékenységet.

A 2. Célkitűzéshez Spanyolország benyújtotta a tervezési javaslatok összességét, aminek eredményeképpen létrejöttek az Egyszerű Programozási Dokumentumok.

A 3. Célkitűzéshez kapcsolódó tervnek kettős rendeltetése volt:

1. Kijelölte az ESZA tevékenységeit az 1. Célkitűzéshez tartozó régiók körén kívül eső térségekben.

2. Meghatározta az egész ország területére érvényes Humán erőforrás-fejlesztési Politikai Referenciakeretet annak érdekében, hogy a nemzeti stratégiai megközelítés alkalmazható legyen az összes, foglalkoztatáshoz és munkaerő-piachoz kapcsolódó intézkedés esetében.

A Célkitűzésekhez kapcsolódó terv az alábbiakat tartalmazta:

- a foglalkoztatási politikák elemzését,
- a humán erőforrás-fejlesztés területén Spanyolországban az utóbbi években végzett főbb tevékenységek eredményeit,
- az illetékes felelősök által a 2000-2006 közötti időszakra tervezett cselekvések főbb irányvonalait,
- a tervezett tevékenységek és a Nemzeti Foglalkoztatási Akciótervben megfogalmazottak közötti koherencia vizsgálatát.

HUMÁN ERŐFORRÁS-FEJLESZTÉSI POLITIKAI REFERENCIAKERET

A 2000-2006 közötti Spanyolországi Humán erőforrás-fejlesztési Politikai Referenciakeret az összes, foglalkoztatáshoz és munkaerő-piachoz kapcsolódó intézkedés esetében érvényes nemzeti stratégiai megközelítés. A humán-

erőforrás-fejlesztési stratégiák meghatározásának folyamata során széleskörű társadalmi egyeztetést hajtottak végre, amelyek szereplői közül érdemes megemlíteni az alábbiakat:

- Az állami közigazgatásnak a foglalkoztatás, a szociális ügyek és az esélyegyenlőség területén működő specifikus szervezeti egységei.
- Független szakértők, akik értékelték az előző tervezési időszak eredményeit (1994-1999), az új időszakra kidolgozott stratégiák koherenciáját a munkaerő-piaci helyzettel és kilátásokkal kapcsolatban, a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség helyzetét Spanyolországban.
- Az Autonóm Közösségekben kidolgozott regionális stratégiák alkotói.
- A legjelentősebb szociális partnerek, akik együttműködtek az UAFSE-val.
- A többi, országos és regionális szintű felelős szervezet.

A **stratégiák** meghatározása a munkaerőpiac legjellemzőbb gyengeségeinek és erősségeinek beazonosításán alapult, aminek eredményeképpen összesen három fő stratégiai célt határoztak meg:

1. A **munkahelyteremtésre irányuló** intézkedések ösztönzése, *elősegítve ezáltal a munkanélküliség arányának csökkentését, és az aktivitási ráta növekedését.*
2. Küzdelem a **munkaerő-piaci hozzáférést gátló diszkrimináció** minden formája ellen, a foglalkoztatott népesség körében meglévő egyenlőtlenségek csökkentése érdekében.
3. A **humán erőforrás** értékelésének ösztönzése, megfelelő képzettség biztosítása, valamint a munkaerőpiac követelményeivel szembeni alkalmazkodókészség fokozása.

A célok, a stratégiák és a hozzájuk rendelt cselekvési irányelvek teljesen összhangban vannak az Európai Parlament szabályozásával. Mindezek alapján az ESZA a következő prioritások mentén fejtette ki hatását Spanyolországban 2000-2006 között:

1. **Prioritás:** Munkanélküliek munkaerő-piaci beilleszkedése és a munka világába való visszatérése.
2. **Prioritás:** Vállalkozó szellem megerősítése.
3. **Prioritás:** Foglalkoztatási stabilitás és alkalmazkodó-készség megerősítése.
4. **Prioritás:** Műszaki-szakmai oktatás megerősítése
5. **Prioritás:** Emberi képességek kiaknázása a kutatás, tudomány és technológia területén.

6. Prioritás: Nők munkaerő-piaci részvétele.

7. Prioritás: Speciális nehézségekkel együtt élők bevonása a munka világába.

8. Prioritás: Helyi fejlesztési kezdeményezések ösztönzése és támogatása.

A Spanyolországban követett tervezési struktúra

A központi közigazgatás és a tartományi közigazgatás spanyolországi szabályozása magában hordozza a tervezett ESZA tevékenységek strukturálásának szükségességét az operatív programok **két nagy csoportja szerint:**

- A regionális programok, amelyek az egyes autonóm tartományok tevékenységeit foglalják magukban.
- A horizontális jellegű multiregionális programok, amelyek struktúrája igazodik az érintett régiók tevékenységi köréhez, és amelyek az állami központi közigazgatás, ill. más országos szereplők tevékenységeit tartalmazzák.

Különböző célok mentén a multiregionális programok öt formáját valósították meg Spanyolországban. Globális támogatások lebonyolítójaként civil szervezetek is részt vehettek ezen programok megvalósításában (két ilyen szervezetet mutatunk be tanulmányunkban, a Luis Vives Alapítványt és az ONCE Alapítványt).

1. A foglalkoztatás fejlesztésére és a szakképzésre irányuló tevékenységek.
2. Foglalkozás az olyan közösségekben, amelyek specifikus tervezés mellett speciális tevékenységeket igényelnek.
3. A szakképzési rendszer megszervezése.
4. A folyamatos képzés és vállalkozó szellem növelése érdekében végzett tevékenységek.
5. A spanyol Kutatási, Fejlesztési és Innovációs rendszer.

A tervekre fordítható költségek

Spanyolországban, a 2000-2006 időszakban a három Célkitűzéshez kapcsolódó operatív programok humán erőforrás-fejlesztésre fordított tevékenységeinek tervezett összköltsége elérte az 51 milliárd eurót. Ebből 28 milliárdot a Regionális Fejlesztési Terv keretében az 1. Célkitűzés alá tartozó területekre fordíthattak, az 1. Célkitűzés körén kívül eső területeken megvalósuló tevékenységekre pedig 23 milliárd euró állt rendelkezésre.

A pénzügyi források prioritások szerinti elosztása a források nagyobb volumenű koncentrációját mutatja azoknak az esetében, amelyek a foglalkoztatási stabili-

táshoz és a munkahelyteremtéshez kapcsolódtak: a munkanélküliség elleni aktív politikák és a termelő tevékenység ösztönzése esetében. Mindkettő a terv egészének mintegy kétharmad részét fedte le.

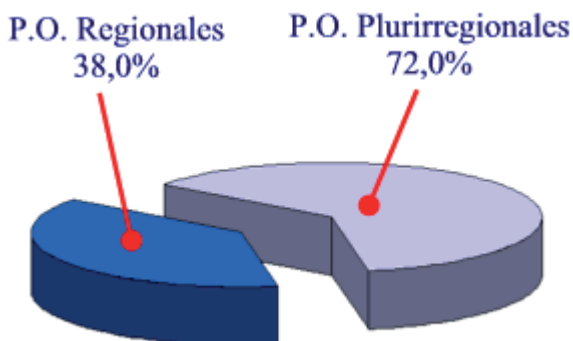
Az Operatív Programokon kívül az ESZA-tervezés Spanyolországban kiegészült még a hét, a 2. Célkitűzéshez kapcsolódó EPD tevékenységeivel, illetve az EQUAL Közösségi Kezdeményezéssel.

ESZA Támogatások elosztása a regionális és multiregionális programok között

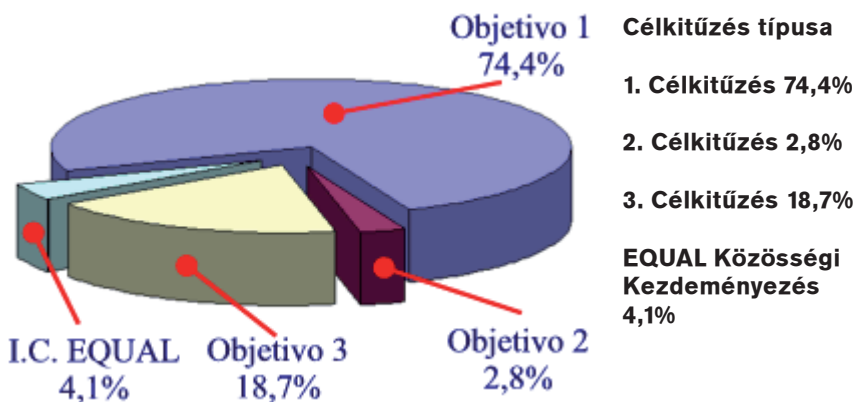
Program típusa –
Erre fordított forrás
aránya

Regionális OP.

Multiregionális OP.

ESZA Támogatások Célkitűzések szerinti elosztása

Az ESZA források felhasználásának szervezeti háttere

Kifizető Hatóság

A Kifizető Hatóság ügyel arra, hogy a végső kedvezményezettek azokat az összegeket kapják meg az alapokból, amelyekre jogosultak. A fizetés történhet előleg, időközi kifizetések vagy záró kifizetések formájában.

– Az intervenció során a Kifizető Hatóság azért fizet előleget, hogy fedezze az adott intervencióhoz kapcsolódó közösségi részvétel költségeit.

– A Bizottság az időközi kifizetéseket az Alapoknak megfelelően, ténylegesen kifizetett, és a Kifizető Hatóság által igazolt költségek visszatérítésére alkalmazza. Ezek a kifizetések az egyes intervencióktól függően történnek meg, kiszámításuk a program mellékletében található Finanszírozási Terv rendelkezéseinek megfelelően történik. Az időközi kifizetési kérelmeket elkülönítik prioritások, a régiókban, vagy az átmeneti támogatásban részesülő területek szerint.

– A záró kifizetésre azt követően kerül sor, hogy a Kifizető Hatóság benyújtotta a Bizottsághoz a ténylegesen kifizetett költségekről szóló nyilatkozatot, a projekt végrehajtásáról szóló záró jelentést, és az ezeket elfogadta. A tagállam összefoglalja az előző évek során elvégzett ellenőrzésekre vonatkozó konklúziókat, és nyilatkozik a záró kifizetés iránti kérelem érvényességéről, valamint a regisztrált műveletek jogszerűségéről és szabályszerűségéről.

Irányító Hatóság és Monitoring Bizottság

Az Irányító Hatóság vállalja a felelősséget a tevékenységek irányításának hatékonyságáért és szabályszerűségéért. Minden Községi Támogatási Keretet vagy Egyszerű Programozási Dokumentumot, valamint minden OP-t egy Monitoring Bizottság felügyel. Az Irányító Hatóság és a Monitoring Bizottság a monitoringot az OP-ban, az EPD-ben vagy a Programkiegészítő Dokumentumban meghatározott fizikai vagy pénzügyi indikátorok segítségével végzi. Ezek az indikátorok megmutatják a specifikus célokat, a program helyzetét a megvalósítás, az eredmények és az elért hatás szempontjából, illetve, hogy milyen helyzetben van a finanszírozási terv végrehajtása.

Az Európai Bizottság minden évben megkapja a Monitoring Bizottság által megvizsgált és jóváhagyott jelentést, amely tartalmazza:

- az általános feltételekben bekövetkezett bármely olyan változást, amely kihat az intervenció végrehajtására;
- az egyes alapokhoz tartozó prioritások és intézkedések megvalósulási fokát, a hozzájuk tartozó specifikus célok tekintetében;

- az intervenció pénzügyi megvalósulását;
- az alkalmazás minőségének és hatékonyságának biztosítása érdekében tett rendelkezéseket;
- valamint a közösségi politikákkal való kompatibilitás biztosítása érdekében fogantatott intézkedéseket.

A Bizottság és az Irányító Hatóság közösen vizsgálják meg a főbb eredményeket. A vizsgálatot követően nyílik lehetőség a monitoring hatékonyságának, vagy az adott program irányításának javítása érdekében szem előtt tartandó észrevételek vagy ajánlások megfogalmazására.

Értékelés

Az operatív programok hatékonyságát javítandó, az adott programot előzetes, köztes és utóértékelésnek vetik alá. Továbbá a tagállamok, vagy a Bizottság kezdeményezésére sor kerülhet kiegészítő, tematikus értékelésekre a továbbadható tapasztalatok meghatározásához. A tevékenységek hatékonyságát a Közösség gazdasági és társadalmi kohéziójának megerősítése, valamint a tervekben szereplő, és a Közösségi Támogatási Keretekben tervezett hatás alapján vizsgálják.

Az előzetes értékelés alapul szolgál az adott Operatív Program, a Programkiegészítő Dokumentum (PD) és az ebben található intézkedések kidolgozásához. Végrehajtásának felelőssége az adott OP, PD és intézkedések kidolgozásáért felelős Irányító Hatóságot terheli.

Az előzetes értékelés az alábbi szempontokra terjed ki:

- *társadalmi-gazdasági helyzet és a beavatkozások indokoltsága, hatékonysága;*
- *a Régió környezetvédelmi helyzete, az erre vonatkozó közösségi szabályozás betartásának biztosítására irányuló rendelkezéseknek köszönhetően;*
- *a nők és férfiak közötti esélyegyenlőség helyzete a munkaerő-piaci lehetőségek és az egyenlő bánásmód szemszögéből.*

Az időközi értékelés az előzetes értékelés alapján az intézkedések első eredményeit, megfelelőségét és a célok megvalósulását vizsgálja. Ennek segítségével elemzik a keretek felhasználását, valamint a monitorozás menetét és megvalósulását is. Az időközi értékelés felelőse szintén az Irányító Hatóság. Két szakaszban valósul meg, amelyek Spanyolország ESZA programjait illetően 2003-ban és 2005-ben zárultak le. Így tehát, a 2000-2002-es időszakra vonatkozó **köztes értékelés első szakasza** már meghozta a tervezés egészének első eredményeit.

Az utóértékelés célja az, hogy számot adjon a források felhasználásáról, az intézkedések hatékonyságáról és eredményességéről, és következtetéseket vonjon le a gazdasági és társadalmi kohéziós politika számára.

Ennek segítségével lehet rámutatni az egyes tevékenységek sikerére vagy kudarcára. Ez szintén az Irányító Hatóságnak a Bizottsággal és a tagállammal együttműködésben elvégzendő feladata, amelynek legkésőbb a tervezési időszakot követő három évben kell elkészülnie.

Pénzügyi ellenőrzés

Minden tagállamnak vállalnia kell az intervenciók pénzügyi ellenőrzésének feladatát, amelynek összetevői:

- *A Közösségi Alapok hatékony és szabályszerű felhasználásának ellenőrzése, a Bizottság tájékoztatása a foganatosított intézkedésekről.*
- *Annak biztosítása, hogy az intervenciók irányítása a közösségi szabályoknak megfelelően történjen, a Bizottsággal együttműködésben, megelőzve és korrigálva az esetleges szabálytalanságokat annak érdekében, hogy a támogatásokat a pénzügyi alapelvek szerint használják fel.*
- *A Bizottsághoz benyújtott költségnyilatkozatok pontosságának és helytállóságának igazolása.*

Ennek érdekében a tagállamok rendszeresen ellenőrzik a kifizetéseket, továbbá a Bizottság, mint az Európai Közösség központi költségvetésének felhasználásáért felelős szerve, a megvalósítás helyszínén azonnali döntés alapján is elvégezheti a finanszírozott tevékenységek, az irányító és ellenőrző rendszerek felülvizsgálatát.

A Bizottság és a Tagállamok együttműködnek a programok, a módszertan és az ellenőrzések alkalmazásának összehangolásában, ezek maximális hatékonyságának biztosítása érdekében. Évente egy alkalommal megvizsgálják és kiértékelik a lebonyolított ellenőrzések eredményeit, az egyéb, hazai vagy közösségi ellenőrző szervezetek vagy intézmények esetleges észrevételeit, az előforduló szabálytalanságok pénzügyi következményeit, az ezek kiigazítása érdekében megtett, vagy szükséges intézkedéseket, valamint, ha erre sor került, az irányító és ellenőrző rendszerek módosításait.

Az esetleges szabálytalanságok esetén a Tagállam feladata a kivizsgálás és fellépés a szükséges pénzügyi korrekciós lépések megtételével, a közösségi részvétel teljes vagy részleges felfüggesztése.

Információ és nyilvánosság

Az Irányító Hatóság és minden valamilyen formában támogatott szervezet feladata a nyilvánosság biztosítása és hogy tájékoztatást nyújtson a lehetséges kedvezményezetteknek (szakmai szervezeteknek, gazdasági és szociális szereplőknek, nők és férfiak közötti esélyegyenlőséget elősegítő és civil szer-

vezeteknek) kínált lehetőségekről, valamint, hogy tájékoztassa a közvéleményt a Közösség szerepéről.

Minden operatív program, és minden EPD esetében a PD-nek tartalmaznia kell az intézkedésről szóló tájékoztatást, és a nyilvánosságot biztosító intézkedéseket.

A Monitoring Bizottságok, éves jelentéseinek és az intervenciók végrehajtását követő záró jelentéseknek ki kell térniük az intervenció nyilvánosságának biztosítása érdekében tett intézkedésekre.

A tájékoztatást és nyilvánosságot érintő intézkedések vonatkoznak a fejlesztési tervekre, a Közösségi Támogatási Keretre, az Operatív Programokra, az Egyszerű Programozási Dokumentumokra és a Közösségi Kezdeményezésekre. Az UAFSE kiadott egy, „Az ESZA társfinanszírozásával megvalósuló tevékenységek kommunikációs kézikönyve” című kiadványt, az ESZA tájékoztatással és nyilvánossággal kapcsolatos intézkedéseinek a támogatására.

Spanyolországban 19 ROP és 3, több régiót átfogó (multiregionális, azaz „Plurirregionales” PLURI) program keretében használják fel az SA forrásokat, melyek 2007-2013 között 7,2 milliárd eurót tesznek ki. A társfinanszírozás aránya az egyes régiók fejlettségétől függően 50, illetve 80%. A felhasználás során arra törekednek, hogy a ROP-ok és a PLURI-k, valamint a nemzeti forrásokból finanszírozott programokban támogatott tevékenységek kiegészítsék egymást. A minden programban fokozottan érvényre jutó horizontális elvek a következők:

- esélyegyenlőség megteremtése,
- harc a diszkrimináció ellen,
- innováció, új technológiák bevezetésének támogatása,
- környezetvédelem,
- partnerség, társulás, együttműködés.

Spanyolország 2007-2013 között Lengyelország után a második legtöbb SA forrást kapja a következő tervezési időszakban (7 200 millió EUR), ám ez az újonnan csatlakozó országok miatt 38%-os visszaesést jelent a korábbi időszakhoz képest.

PLURI-k: több régióra vonatkozó, átfogó programok

Összességében a 11 kiemelt ROP-ra (1. Célkitűzés) 4,15 milliárd euró, a többi régióra 3,05 milliárd euró támogatás áll rendelkezésre. Nagy súlyt fektetnek a **ROP-ok összehangolására**, elsősorban azért, hogy ne legyenek párhuzamosságok az egyes programok között.

A támogatás mértéke az alábbiak szerint alakul, az egyes projektek költségvetésének arányában:

- a konvergencia program alá eső területeken, valamint azokon a területeken, amelyek a korábbi pénzügyi ciklusban a konvergencia program alá estek (phasing out), 80 %,
- a versenyképességet támogató programoknál, 50 %,
- a Kanári szigetek esetében, 85 %.

Spanyolországban csak úgy, mint hazánkban, a látogatás időszakában (2006 novemberében) a tervezés folyt. A spanyolországi nemzeti stratégiai referencia keret végleges változatának elkészítését 2006 decemberére, az Európai Bizottság döntését pedig 2007 első hónapjaira irányozták elő.

Spanyolországban nagy szerepet kapnak az EU-ban legjobban gyakorlatként nyilvántartott globális támogatások, melyek hazánkban eddig nem épültek be a gyakorlatba, de az ÚMFT esetében tervezés alatt állnak. A források elosztásában, a tervekben kitűzött célok és fejlesztések megvalósításában részt vesznek a minisztériumok, közigazgatási szervek, továbbá országosan elismert civil szervezetek is. A következőekben a globális támogatások felhasználásának egy minisztériumi és egy civil szervezet által megvalósított alternatíváját mutatjuk be.

1.2. Globális (Keret) támogatások rendszere – a Közigazgatási Minisztérium, mint közreműködő szervezet

Előadók: Inmaculada Page és Machede Cia Antonio, a Közigazgatási Minisztérium vezető köztisztviselői.

Minisztériumi előadás

A minisztérium az EU-források felhasználásában két fő feladatot lát el: egyrészt összefogja a közigazgatási szervek munkáját, másrészt kapcsolatot tart a területi, régiós közigazgatási szervekkel. Spanyolország 17 tartománya széleskörű autonómiával rendelkezik. Az országban 8.108 önkormányzat működik, melyek többsége kis településekhez tartozik. Ezek fölött állnak a provinciák (megyék), amelyek összefogják és segítik munkájukat.

A minisztériumon belül működik a Helyi Együttműködések Igazgatósága, az Unió és a helyi önkormányzatok közötti közvetítői feladatok ellátására. Innen menedzselik a helyi gazdasági együttműködési programokat. Két fő forrás áll rendelkezésükre: a központi költségvetés, amit elsősorban beruházásokra, az infrastruktúra bővítésére fordítanak, továbbá az uniós források, amelyből az ERFA egyes fejezeteit a helyi infrastruktúra fejlesztésére, az ESZA forrásait pedig munkahelyteremtésre költik. Az ún. „globális támogatásoknak” a kezelője az igazgatóság, amely ezeket a pénzüsségeket valamilyen speciális cél érdekében használ fel, egy előre meghatározott intézmény közvetítésével, az EU definíciója és szabályozása alapján.¹

¹ A globális támogatás név az EU-s szóhasználatból került át a spanyol nyelvről, jelentése: olyan program, mely valamely specifikus cél megoldására egy speciális szervezet közreműködésével keres választ.

Mi a globális támogatás lényege?

Egy operatív program keretében az Irányító Hatóság a Bizottsággal és a program lebonyolítójával egyetértésben úgy határozhat, hogy a program do-tációjának egy részét félreteszi bizonyos, prioritásként értékelt tevékenysé-gek megvalósítására: ez tulajdonképpen a globális támogatásként ismert mechanizmus. Az Európai Szociális Alap esetében, Szabályzatának 4.2.-es cikkelye értelmében ez a módozat arra használható, hogy lehetővé tegye a civil szervezetek, valamint helyi partnerségek számára, hogy hozzájussanak a kisebb támogatásokhoz.

Az említett tartalékkeret megőrzése érdekében az Irányító Hatóság megállá-podik egy közvetítővel, akinek garantálnia kell fizetőképességét, tapasztalatát és jelenlétét az adott területen. A spanyolországi tervezés során a globális támogatás két típusa terjedt el:

- Ezek többsége a leghátrányosabb helyzetben lévő közösségek diszkri-minációellenes küzdelemének, társulási, szövetkezeti hálózatának ösz-tönzésére és megerősítésére irányul.
- Mások a helyi fejlesztést támogatják olyan területeken, amelyek a fog-lalkoztatás és a munka világába való beilleszkedés szempontjából külö-nösen nehéz helyzetben vannak.

A spanyol Operatív Programok a 2000-2006. időszakban az alábbi globális támogatásokat tartalmazzák

Kedvez-ményezett (fejlesztési terület)	Tárgy	Teljes összeg euróban	Közvetítő
Aragóniai- Képviselőtestület	A globális támogatást az Aragón Autonóm Közösség területén működő nonprofit szervezeteknek nyújtott kisebb támogatások biztosítására fordítják. Tárgya az integráció és beilleszkedés szempontjából különös nehézségekkel szembenéző lakosság társadalmifog-lalkoztatási integrációját elősegítő projektek lebonyolítása.	3 245 466	Szociális Szolgáltatá-sok Aragón Intézete

Baleári-szigeteki Autonóm Közösség	A globális támogatást az autonóm közösségben működő civil szervezeteknek nyújtott kisebb támogatások biztosítására fordítják. Tárgya: alapfokú és szakképzési tevékenységek lebonyolítása a bevándorlók számára, a szigeteken működő tájékoztató és információs szolgáltatásokat nyújtó szervezetek igényei alapján. A fenti tevékenységek az említett közösség munkahelyi beilleszkedésének közvetlen szükségleteit elégíti ki.	631 057	Baleár-szigeteki Szociális Intézet
Kasztília és León Önkormányzata	A globális támogatásból az autonóm közösségben működő nonprofit és helyi szervezeteket segítik. A forrást a munkaerő-piaci hozzáférés teljes esélyegyenlőségének előmozdítására fordítják, különös figyelmet szentelve a kirekesztés által veszélyeztetett személyeknek.	40 007 411	Kasztília és León Szociális Szolgáltatások Igazgatósága
Katalán Kormány	A La Minai Konzorcium által kezelt globális támogatást civil szervezeteknek nyújtják. Tárgya, hogy a munkanélküliséget megelőző és kezelő tevékenységekkel, valamint humánerőforrás-fejlesztéssel lehetőséget nyújtson a munkaerő-piaci-társadalmi integrációra a La Mina negyedben szociális-foglalkoztatási nehézségekkel küzdő és a kirekesztés által veszélyeztetett, elsősorban fiatal népességnek.	4 375 367	Munkaügyi Osztály La Minai Konzorcium
Madridi Autonóm Közösség	A globális támogatást az autonóm közösség területén működő civil és nonprofit szervezeteknek adják. Tárgya: a fogyatékkal élők, valamint a munkaerő-piaci beilleszkedés szempontjából nehézségekkel küzdő bevándorlók munkaerő-piaci beilleszkedését támogató intézkedések megvalósítása, illetve integrációs lehetőségek kialakítása és ösztönzése a munkaerő-piaci kirekesztés által veszélyeztetett közösségek számára.	11 577 472	Szociális Szolgáltatások Igazgatósága

Navarrai Közösség	A globális támogatást a közösség területén működő civil szervezeteknek biztosítják. Tárgya: az etnikai kisebbségek és a bevándorlók társadalmi-foglalkoztatási integrációja, személyre szabott beilleszkedési programok segítségével.	1 682 800	Navarrai Szociális Jóléti Intézet
Baszkföldi Autonóm Közösség	A globális támogatást az autonóm közösség területén működő olyan nonprofit szervezeteknek nyújtják kisebb támogatások formájában, amelyek részt vesznek a fogyatékkal élők normális munkahelyi beilleszkedésének elősegítésében. Tárgya: professzionális szolgáltatások létrehozása és fenntartása, amelyek képesek a fogyatékosok számára személyre szabott kísérést biztosítani a munkahelyi beilleszkedés minden egyes szakaszában, továbbá a munkaerő-piaci tájékoztatás, a normál vállalatnál, fizetett munkahelyen történő elhelyezés, valamint a munkahelyi képzés és a folyamatos követés során.	1 841 833,53	Baszk Védett Foglalkoztatási Szövetség
Baszkföldi Autonóm Közösség	A közösség területén működő olyan nonprofit szervezeteknek nyújtják, amelyek részt vesznek az autonóm közösség területén kirekesztettségben élők társadalmi és foglalkoztatási integrációjában.	2 671 164,91	Szociális Újra-beilleszkedési Szövetség
Riojai Autonóm Közösség	A globális támogatást a Riojai Autonóm Közösség területén tevékenykedő civil szervezetekre fordítják. Tárgya orientációs, információs tevékenységek, szociális és szakmai tanácsadás, valamint alapfokú és szakképzés biztosítása a bevándorlók számára, a munka világába való beilleszkedésük érdekében.	143 037	Rioja Tartomány Gazdasági Fejlesztő Ügynöksége
Foglalkoztatás-fejlesztés (1. Célkitűzés)	A globális támogatás arra irányul, hogy a speciális szükségletekkel rendelkező személyeknek képzéssel kiegészített, munkahelyi gyakorlati lehetőséget biztosítson.	272 834 236	Helyi közigazgatási Főigazgatóság Közigazgatási Minisztérium

	Ezek között szerepel a gyermekek, idősek, fogyatékkal élők, betegek, társadalmilag kirekesztettek, vagy a kirekesztés által veszélyeztetettek, stb. ellátása, gondozása. Ösztönzi és támogatja az óvodahálózatok, és általában véve az eltartottak nappali gondozását ellátó központokat, vagy az ilyen szolgáltatások kialakítását, és fenntartását. A több mint 50.000 lakost számláló települések Helyi Testületei, vagy az ugyanilyen lélekszámot képviselő Tartományi Közgyűlések, Községi Eljáróságok, Szigeti Tanácsok által támogatott projekteket finanszírozzák. A Helyi Testületek is részt vesznek a finanszírozásban, és kötelezettséget kell vállalniuk az érintett területen tevékenykedő szociális szereplők, vállalatok, egyetemek, vagy szakképzési központok, civil szervezetek, stb. maximális bevonására.		
Foglalkoztatás-fejlesztés (3. Célkitűzés)	A globális támogatás arra irányul, hogy a speciális szükségletekkel rendelkező személyeknek képzéssel kiegészített, munkahelyi gyakorlati lehetőséget biztosítson. Ezek között szerepel a gyermekek, idősek, fogyatékkal élők, betegek, társadalmilag kirekesztettek, vagy a kirekesztés által veszélyeztetettek, stb. ellátása, gondozása. Ösztönzi és támogatja az óvodahálózatok, és általában véve az eltartottak nappali gondozását ellátó központokat, vagy ilyen szolgáltatások kialakítását és fenntartását. A több mint 50.000 lakost számláló települések Helyi Testületei, vagy az ugyanilyen lélekszámot képviselő Tartományi Közgyűlések, Községi Eljáróságok, Szigeti Tanácsok által támogatott projekteket finanszírozzák. A Helyi Testületek rész vesznek a finanszírozásban, és kötelezettséget kell vállalniuk az érintett területen tevékenykedő szociális szereplők, vállalatok, egyetemek vagy szakképzési központok, civil szervezetek, stb. maximális bevonására.	210 554 083	Helyi közigazgatási igazgatóság közigazgatási Minisztérium

Diszkrimináció elleni küzdelem (1. Célkitűzés)	A globális támogatást civil szervezeteknek nyújtott kisebb támogatások biztosítására fordítják. Tárgya olyan projektek támogatása, amelyek alapvetően a szövetkezeti háló megerősítéséhez járulnak hozzá: • Önkéntesek képzési tevékenységeinek támogatása; • Az ágazat szakmaiságának növelését támogató programok; • Az ágazat különböző területeinek helyzetét felmérő kutatások, tanulmányok támogatása; • Az azonos tevékenységi körben működő szervezetek közötti kommunikációs és információs mechanizmusok, hálózatok kialakításának és fejlesztésének támogatása. • Figyelemfelkeltő és fejlesztő programok önkéntesek számára; • A civil szervezetek vezetési struktúráinak és készségeinek fejlesztésére irányuló programok.	10 721 331	Luis Vives Alapítvány
Diszkrimináció elleni küzdelem (3. Célkitűzés)	A globális támogatást civil szervezeteknek nyújtott kisebb támogatások biztosítására fordítják. Tárgya olyan projektek támogatása, amelyek alapvetően a szövetkezeti háló megerősítéséhez járulnak hozzá: • Önkéntesek képzési tevékenységeinek támogatása; • Az ágazat szakmaiságának növelését támogató programok; • Az ágazat különböző területeinek helyzetét felmérő kutatások, tanulmányok támogatása; • Az azonos tevékenységi körben működő szervezetek közötti kommunikációs és információs mechanizmusok, hálózatok kialakításának és fejlesztésének támogatása. • Figyelemfelkeltő és fejlesztő programok önkéntesek számára; • A civil szervezetek vezetési struktúráinak és készségeinek fejlesztésére irányuló programok.	999 4000	Luis Vives Alapítvány

2000-2006 között a munkaerő-fejlesztésre irányuló globális támogatások két Operatív Programot érintettek, ezen belül mindkettő a foglalkoztatás fejlesztéséhez kapcsolódott. Az 1. Célkitűzésben (kevésbé fejlett régiók, ahol az 1 főre jutó GDP az uniós átlag 75%-a alatt marad) 200 millió, a 3. Célkitűzésben (az 1 főre jutó GDP az uniós átlagának 75%-a felett van, de szükséges az oktatási, képzési és foglalkoztatási rendszerek modernizációja) 95 millió euró állt a rendelkezésre. A projektek társfinanszírozásban valósultak meg, az 1. Célkitűzésben 70%, a 3. Célkitűzésben 45% lehetett a támogatás mértéke.

Ezen globális támogatások esetében a kezelői feladatot a Közigazgatási Minisztérium látja el, a regionális fejlesztésben és a lebonyolított ERFA programokban szerzett tapasztalatából kifolyólag - más OP esetében, alapítvány is betölthet ilyen szerepet.

A minisztérium elsődleges célja a globális támogatás felhasználásával olyan szolgáltatások támogatása, előmozdítása, melyek az idősekre, betegekre, gyermekekre, illetve társadalmi kirekesztést elszenvedő csoportokra irányulnak. A pályázatok kiírása a korábbi egyéves periódus helyett jelenleg kétévente történik, a kiírás tartalmazza az OP céljait, tulajdonságait, jellemzőit, végrehajtását, ütemezését és a beadási határidőt. Csak az 50.000 lakos feletti önkormányzatok vagy térségi társulások pályázhatnak ilyen szolgáltatás elvégzésére. A projekteknek a munkanélküli célcsoport (elsősorban nők) képzésén túlmenően gyakorlati tapasztalatszerzést, illetve személyre szabott beilleszkedési tervet is biztosítaniuk kell, emellett lehetnek különféle kiegészítő elemek, szolgáltatások is az egyes projektekben.

A projektek jellemző tevékenységei (épp úgy, mint hazánkban):

- képzés,
- gyakorlati tapasztalatszerzés,
- reális helyzetfelismerés tudatosítása,
- támogatás, kísérés, mentorálás és tutori tevékenység,
- segítség a munkakeresésben,
- állásmegtartást segítő támogató tevékenység.

A lehetséges kedvezményezett kört a minisztérium külön értesíti a pályázati kiírásról, emellett a kiírás a minisztérium honlapján is megjelenik, így a kritériumoknak megfelelő más pályázó is beadhatja projektjét. Érdemes kiemelni továbbá azt a tény is, hogy a pályázat beadásakor a minisztérium a helyi kirendeltségével véleményeztetni, hogy mennyire tartják szükségesnek, hasznosnak az adott projektet a megvalósítás helyszínén. A benyújtott pályázatokról egy háromtagú bizottság dönt, amelynek tagjai a Munkaügyi Minisztérium, a Közigazgatási Minisztérium és az Európai Szociális Alap Kezelő Egységé-

nek (UAFSE) egy-egy képviselője. A pályázat megírásakor, elbírálásakor és a szerződéskötéskor a pályázónak rendelkeznie kell a projekt megvalósításhoz szükséges teljes összeggel. Ennek meglétét ellenőrzik is.

2001-től 4 pályázati kiírás történt. Összesen kb. 500 pályázat érkezett, amelyek közül 418-at támogattak. A pályázóknak háromhavonta kell pénzügyi és szakmai jelentést leadni. Helyszíni ellenőrzés csak akkor van, ha valamilyen probléma merül fel. Az utófinanszírozás keretében az utánkövetés hat hónapja után vizsgálják, hogy a célcsoport számára hasznos volt-e a projekt, s csak ezután kerül kifizetésre a támogatási összeg. 16 hónappal később ismét van egy utánkövetéses vizsgálat a projekt hatékonyságáról. A beadott előrehaladási jelentések ellenőrzését nyolc a minisztérium alkalmazásában álló szakember végzi, további 2 fő pedig a szükségessé váló helyszíni ellenőrzéseket.

Spanyolországban ezeknél a kiírásoknál nincs maximálisan megpályázható keretösszeg, a pályázók szabadon versenyeznek, így teljesen eltérő nagyságrendűek a projektek.

Az eredményességet tekintve a Minisztérium munkatársai pozitívan nyilatkoztak. Meglátásuk szerint rengetegen szereztek képesítést a bevándorló és a kisebbségi (roma) csoportokból, és a programok által „fehéredni látszik a fekete gazdaság” legalábbis, ami a szociális gazdaságot illeti.

1.3. Luis Vives Alapítvány

Előadók: José Manuel, igazgató és Carmen Salgado, ESZA igazgató

„Segítünk azoknak, akik segítenek”

Társadalmi háttér

Spanyolországban a harmadik szektort közel tizenkétezer szervezet, köztük szövetségek és alapítványok alkotják. Ez a szektor rendkívül dinamikus, erőteljes növekedést mutat, de a keretein belül tevékenykedő szervezetek - méretüket és lehetőségeiket tekintve - heterogének. A szociális szervezetek egyre aktívabb szerepet töltenek be a társadalomban, és a folyamatosan megújuló, változó társadalmi kontextusnak köszönhetően új kihívásokkal kell szembenézniük.

Az új spanyol társadalomban kiemelkedő fontossággal bírnak az olyan jelenségek, mint a bevándorlás, vagy a népesség előregedése. Azok az új szociálpolitikai intézkedések, mint a *Függőségi helyzetben élő emberek személyes önál-*

lóságának előmozdításáról és gondozásáról szóló törvénytervezet, amelynek eredményeképpen létrejön a spanyolországi gondozási rendszer, valamint új szabályozások elfogadása, mint a *Támogatásokról szóló általános törvény*, együttesen határozzák meg a szociális civil szervezetek jövőbeli tevékenységét.

Luis Vives Alapítványnál

A Luis Vives Alapítvány bemutatása

A Luis Vives Országos Alapítványi Tömörülés a szociális tevékenységek előmozdításáért létrejött, pluralista jellegű, nonprofit magánalapítvány, amelynek küldetése a harmadik szektor támogatása és megerősítése, valamint a szociális tevékenység mozgásba lendítése Spanyolországban.

A Luis Vives Alapítvány (LVA) 1987-ben jött létre, több, előzőleg már létező alapítvány összevonásával, a kiváló spanyol reneszánsz gondolkodó, Juan Luis Vives szellemiségének jegyében, aki már a XVI. században pártfogolta a szociális tevékenységet és kiállt az egyén védelmének elve mellett. A Luis Vives Alapítvány elsősorban a harmadik szektorba tartozó szociális szervezetek és a hozzájuk tartozó szakemberek támogatásával foglalkozik. Arra törekszik, hogy ezt a tevékenységet az alábbi alapelvek és értékek jellemezzék és vezéreljék:

Függetlenség: az Alapítvány feladatai gyakorlása során teljes mértékben független bármely magán vagy közintézményi eredetű befolyástól, mindig éberen őrködik vezetése önállósága és függetlensége fölött.

Átláthatóság és nyitottság: a LVA arccal a harmadik szektor felé fordul és bármely szociális akció érdekében tevékenykedő természetes vagy jogi személy előtt nyitva áll. Folyamatosan törekszik arra, hogy tevékenysége átláthatónak, hozzáférhetőnek és megérthetőnek bizonyuljon.

Támogatás, hasznosság és hatékonyság: a szervezet tevékenységének célja, hogy támogassa és segítséget nyújtson a harmadik szektor szervezeteinek és szakembereinek, törekedve arra, hogy tevékenysége hozzáadott értéket nyújtson a szektor számára.

Szakmaiság és minőség: a Luis Vives Alapítványt olyan szakemberekből álló munkacsoport alkotja, amelynek meggyőződése, hogy az átláthatóság és a hatékonyság nem létezhet a minőségre való összpontosítás nélkül.

Együttműködés, egyesülés: az Alapítvány híd, amely kapcsolatot létesít a szervezetek között, elősegíti a szektorban a partnerségek kialakítását, és a kialakított partnerségek keretében való munkavégzést.

A Luis Vives Alapítvány tevékenységei az alábbi célok elérésére irányulnak:

- 1. Hozzájárulni a szociális szektor szervezeteinek megerősítéséhez, fejlesztéséhez és szakmaiságának növeléséhez.** Utóbbi alatt nem csak azt kell érteni, hogy a civil szervezetek a legmegfelelőbb szakemberekkel rendelkezzenek, hanem felépítésük és menedzsment rendszereik is magas színvonalú legyen. Ezért igyekeznek elérni és támogatni a menedzsment rendszerek fejlesztését, és a dolgozók folyamatos továbbképzését a civil szektor szociális téren működő szereplői között.
- 2. Elősegíteni a szervezetek közötti eszmecserét, együttes munkát és a jó gyakorlatok elterjesztését.**
- 3. Teret és eszközöket biztosítani a harmadik szektor elemzéséhez,** átgondolásához és megvitatásához.
- 4. Támogatást nyújtani tanulmányok készítéséhez, kutatáshoz,** valamint az ilyen jellegű szervezetek számára hasznos információk és releváns kiadványok elterjesztéséhez.
- 5. A társadalmi részvétel elősegítése és ösztönzése:** önkéntesség, figyelemfelkeltő, érzékenységet fokozó tevékenységek, stb.

Az alapítvány szervezete

Az Alapítványt független, de azonos alapelveket valló személyekből álló kuratórium irányítja. Az irányító csapat szakemberekből, a különböző témákban együttműködő szakértőkből és olyan képzett önkéntesekből áll, akik osztják az Alapítvány alapelveit, vallják értékeit és céljai elérése érdekében dolgoznak.

Tevékenységek

A Luis Vives Alapítvány törekszik a szociális terület civil szereplőinek a megerősítésére és szakmaiságának növelésére olyan cselekvési program segítségével, amely három különböző területet igyekszik felölelni:

1. A szektorban tevékenykedő szakemberek továbbképzése.
2. A szektort alkotó szervezetek irányítási-vezetési struktúráinak és rendszereinek fejlesztése.
3. A szektor dinamizálása, azaz a szociális terület civil szervezetei és a civil társadalom többi szereplője közötti kapcsolódást, növekedést és együttműködést elősegítő eszközök, helyszínek és struktúrák támogatása.

E három terület lefedésére öt tevékenységcsoportot alakítottak ki, amelyeket egymáshoz kapcsolódva bocsátanak a szervezetek és a szakemberek rendelkezésére, és amelyek célja, hogy kielégítsék a szociális célú civil szervezeteknek a fejlesztési folyamatok során esetlegesen adódó legfontosabb szükségleteit

1. Információ és figyelemfelkeltés (érzékenységet fokozó tevékenységek): az Alapítvány különböző eszközök segítségével, eltérő formátumokban igyekszik eljuttatni a szervezetekhez és szakemberekhez a tevékenységükhöz szükséges friss és releváns információkat:

- hazai elektronikus sajtó-összefoglaló: naponta elérhetők az ország szociális helyzetével kapcsolatos legfrissebb hírek,
- elektronikus európai közlöny: kéthetente megjelenő, az aktuális európai és spanyolországi szociálpolitikát érintő szabályozások összefoglalója,
- Civil Megoldások Közlöny: hetente megjelenő, a szociális szervezetek tevékenységeiről és az elérhető támogatásokról szóló összefoglaló,
- az elektronikus kiadványok és az Alapítvány információi elérhetők az Alapítvány honlapján: www.fundacionluisvives.org

2. Képzés: a nonprofit szervezetek irányításával kapcsolatos kérdéseket érintő, a szervezetek szakembereinek címzett változatos képzési kínálat.

- Menedzsment programok nonprofit szervezetek számára (felnőttoktatási rendszerben)
- Nonprofit szervezetek Irányítási Programja (távoktatási rendszerben)
- Online képzés: a képzések elérhetőségének biztosítása új technológiákkal

- A la carte képzések: a szervezet sajátos szükségleteire kidolgozott speciális képzési programok
- Önkéntesek képzése

3. A megerősítés tevékenységei: az Alapítvány számos, a szociális területen dolgozó civil szervezetek szervezeti és vezetési fejlesztéseit támogató programot bonyolít, mint pl. szervezeti diagnózisok, minőségfejlesztő tevékenységek, stb.

- Megerősítési terv készítése: szervezeti diagnózis készítése, a fejlesztési területek meghatározása.
- Minőségfejlesztő tevékenységek: az átláthatóságot, a hatékonyságot és a minőséget erősítő tevékenységek, minőségirányítási rendszerek bevezetésének támogatása.
- A munkaerő-piaci beilleszkedést elősegítő szolgáltatások fejlesztési programjai az Európai Szociális Alap pályázata segítségével: az ESZA Diszkriminációellenes Harc Operatív Programjának globális támogatását kezelő közvetítő szervezetként támogatja a nonprofit szervezeteket a kirekesztés által fenyegetett közösségek munkához juttatásának fejlesztése érdekében.

4. Tanácsadás: a szervezetek részéről felmerülő kérdések megválaszolása, különösen jogi, adóügyi és számviteli témákban.

- Személyes tanácsadás: a nonprofit szektorban működő szervezetek menedzsmentjének és szervezeti felépítésének megerősítésére.
- Online tanácsadás: weboldal a harmadik szektor információcseréjének biztosítására.

5. Kutatások és kiadványok: a Luis Vives Alapítvány kiadói vonala, illetve az általa támogatott kutatások a civil szervezetek irányítását szolgáló minőségi eszközök fejlesztésére irányulnak.

- Nonprofit Szervezetek Irányítási Programja kötetek: menedzselést érintő nagy témákat ölelnek fel.
- Kézikönyvek és útmutatók: gyakorlat orientált, különböző témájú és formátumú, a mindennapi munkát megkönnyítő kiadványok, pl.: törvénykezés, adózás, tervezési rendszerek stb.
- Európai füzetek: szociális tevékenységekhez kapcsolódó szakmai kiadványok.
- A Harmadik Szektor Spanyol Magazinja: negyedévenként megjelenő tudományos alaposságú, szorosan a harmadik szektorhoz kapcsolható információk, vitaanyagok, publikációk.

Az alapítvány, mint globális támogatást kezelő közvetítő szervezet

2001-től a Luis Vives Alapítvány úgy lép fel, mint egy, az Európai Szociális Alap Diszkriminációellenes Küzdelem Operatív Programja globális támogatását kezelő közvetítő szerv. Összesen mintegy húszmillió eurónyi támogatást kezel, amelynek célja a társadalmi kirekesztés által fenyegetett közösségek munkához juttatásának fejlesztéséért tevékenykedő civil szervezetek megerősítése. Az Alapítványnál évente közzétett pályázati kiírások útján 2001-től 2005-ig összesen 141 pályázatot fogadtak el és indítottak be. A finanszírozott projektek célja a támogatásért folyamodó szervezetek és a szövetségek hálózatának megerősítése, alapvetően a következő tevékenységek segítségével:

- önkéntesek képzésének támogatása,
- az ágazat szakmaiságának fejlesztését támogató programok,
- az ágazat különböző specifikus területeinek helyzetét felmérő tanulmányok, kutatások előmozdítása,
- hálózatok kialakításának ösztönzése, a szervezetek közötti kommunikációs és információs mechanizmusok fejlesztése,
- figyelemfelkeltő, érzékenységet fokozó, illetve fejlesztő programok az önkéntesek körében, valamint a civil szervezetek irányítási, vezetési struktúráinak és készségeinek javítására irányuló programok.

2005 második felében a globális támogatás kezelésének leegyszerűsítése és felgyorsítása érdekében döntés született a pályázati kiírások átdolgozásáról és összevonásáról, valamint a projektek benyújtási eljárásainak megváltoztatásáról. Ily módon létrejött az Európai Szociális Alap – Luis Vives Alapítvány Támogatásairól szóló egységes pályázati kiírás, amelyet 2005 októberében írtak ki. Ezáltal igyekeztek az értékelés folyamatát és a projektek elbírálását közelíteni a közösségi modellhez.

Az említett egységes pályázati kiírás négy alapvető tevékenységi körre osztható:

- **Minősítés:** A szervezetek felépítésének, a megerősítés és fejlesztés irányainak meghatározása.
- **Hálózatban való munkavégzés:** A szervezetekből álló hálózatok kialakítása és fenntartása, az előbbiekben említett tevékenység kiegészítéseként.
- **Minőség:** Minőségirányítási rendszerek bevezetése.
- **Új technológiák:** Innovatív elemek fejlesztése.

Mint látható, több éves tapasztalaton alapuló, éves pályáztatási rendszer alakult ki. A projektek működhetnek több éven át is, azonban előre meg kell határozni az érintett földrajzi területet és a célcsoportot.

A pályázók az év egy meghatározó részében nyújthatják be pályázataikat. A beérkezett pályázatokat értékeli a szervezet mérete, a program munkaerőpiaci beilleszkedést segítő tevékenységei, a várható eredmények és hasznosság, a helyi szinten végzett munka, és a prioritásoknak való megfelelés szempontjai szerint.

A nyertes projektek megvalósítói és az Alapítvány között együttműködési megállapodás aláírására kerül sor. Ezt követően az Alapítvány szakértője kapcsolatba lép a szervezettel, és az LVA modelljének megfelelően közösen dolgozzák ki az utánkövetési tevékenység mikéntjét (követelmények, költségelszámolás szabályai, a projekt lezárásáig szóló kötelezettségek stb.).

A projektek négyhavonta Projekt Előrehaladási Jelentést (PEJ) nyújtanak be, továbbá helyszíni látogatásokon ellenőrzik a projekt szakmai tevékenységét, dokumentációját. Az Alapítvány szakemberei az utánkövetési tevékenységen kívül segítséget nyújtanak a projektek megvalósításában is, pl.: tájékoztatás a költségvetéssel szemben támasztott követelményekről, figyelem felhívás a fizetési kötelezettségekre, ismertető a további pályázati lehetőségekről, együttműködési lehetőségek, minőségbiztosítás bevezetése, projektmenedzsment oktatás, első értékelés stb.

Az LVA-nál egy-egy munkatárs, kb. 15 projekttel dolgozik. Jelenleg 6 fő foglalkozik a projektek ellenőrzésével, segítségével, illetve rendelkezésre áll jogász és pénzügyi tanácsadó szolgáltatása is. Az Alapítvány munkatársainak alapvető célja, hogy a projektek a pályázati kiírás fő céljainak megfeleljenek, rugalmasan reagálva a megváltozott helyzetekre.

Finanszírozás

A tevékenység megkezdését megelőzően a támogatási összeg 25%-át biztosítják előlegként a megvalósítók számára. Az LVA a projekt teljes költségvetésének 75%-át finanszírozza, e mellett a projektnek 15%-os hazai (önkormányzati, tartományi) forrást, és 10% önrészt kell felmutatnia. Ez utóbbi lehet természetbeni hozzájárulás is. A nyertes projekteknek csak mintegy 5%-a nem tudja teljesíteni a vállalásait. A brüsszeli adminisztráció évente kétszer tart ellenőrzést az Alapítványnál. Eddig visszafizetésre nem került sor. A projekt megvalósítókért a LVA vállal kezességet, így ha visszafizetési kötelezettség lépne fel, az Alapítványnak kellene helytállnia.

Az Alapítvány vezetőjének meglátása szerint a civil szervezetek függetlenségét Spanyolországban is csak a több lábbon állás biztosíthatja. Ma a civil szervezetek bevételeinek 65%-a közigazgatásból származik, de nő a civilektől történő szolgáltatásvásárlások mennyisége és aránya is. A szolgáltatások kiszervezésénél a döntési folyamatban ma már előnyt élveznek a civil szervezetek, tevékenységük hozzáadott értéket jelent.

Spanyolországban a szociális gazdaságnak több szervezeti formája van:

- szövetkezetek,
- kölcsönös segélyegyletek,
- munkaerő-piaci beilleszkedést segítő szervezetek,
- védett munkahelyet létesítők.

A szociális gazdaság tehát a cégalapítás egyik módja, tevékenységi körük régió specifikus (Madrid környékén inkább ipari, a Földközi-tenger közelében elsősorban cipő- és textilipari, máshol mezőgazdasági jellegű tevékenységeket végeznek).

2. Szövetségek – a szociális gazdaság érdekképviselői

2.1. CEPES – Confederación Empresarial Española de la Economía Social, Szociális Gazdaság Spanyol Vállalatainak Szövetsége

Anna Martín előadása

A CEPES a szociális gazdaságban működő cégek, szervezetek tevékenységeit fogja össze. Ezek a vállalatok konkrét szociális problémákra kívánnak választ adni, vállalkozás formájában létrehozott munkájukkal. Jelenleg Spanyolországban a cégek 10%-a dolgozik a szociális gazdaság területén, és a munkavállalóknak szintén kb. 10%-át foglalkoztatják itt.

A vállalatok különböző szerveződéseket hoztak létre:

- I. országos platformokat, mint a CEPES,
- II. területi szintű szerveződéseket (mint a későbbiekben írunk majd az UCMTA-ról),
- III. szövetkezeteket,
- IV. vállalatcsoportokat.

A CEPES-nek 24 társult tagja van, ez kb. 200 szervezetet ölel fel, és 48000 vállalatot képvisel, melyek összesen több, mint kétmillió munkahelyet hoztak létre. Fontos kiemelni azt is, hogy a szociális gazdaságban működő cégek valamennyi gazdasági ágban jelen vannak. E vállalatok 2004. évi bevételei meghaladták a 87 millió eurót, ami a bruttó nemzeti össztermék 7%-nak felel meg.

A Szociális Gazdaság Spanyol Vállalatainak Szövetsége 1992-ben jött létre, mint a szociális gazdaság legmagasabb szintű képviselői szerve Spanyolországban.

Mivel a szociális gazdaság, illetve az ennek égisze alatt működő szervezetek fő problémája az volt, hogy nem voltak láthatóak, tehát nem jelentek meg és nem képviseltették magukat kellőképpen a döntéshozatalban és a jogalkotásban, így a CEPES, mint állami szintű képviselő biztosítja a jelenléte és a képviseletet a cégek számára, s egyúttal intézményes platformot biztosít a közintézményekkel való párbeszédre. Célja, hogy állami szintű képviseletet biztosítson a foglalkoztatási és képzési döntéshozatalban. A területi szintű képviseletet maguk a szervezetek látják el. A cégeknek – sajátos tulajdonságaik miatt – fontos, hogy a működésükhöz alkalmas törvények szülessenek, hogy a nagyvállalatokkal, a szakszervezetekkel kapcsolatba kerüljenek és ezáltal javítsák kapcsolataikat, viszonyukat, munkájukat.

Mit értenek Spanyolországban szociális gazdaság alatt?

A szociális gazdaság olyan vállalkozási forma, mely a következő értékeket foglalja magában:

- Az ember és a szociális szempont előtérbe helyezése a tőkés szemlélettel szemben.
- A részvétel alapú irányítás alapján működő demokratikus vállalati szervezés és kultúra.
- A tagok érdekeinek és a közérdekének az összekapcsolása.
- A szolidaritás és felelősség elveinek védelme és alkalmazása.
- Irányítási autonómia és függetlenség a közhatalommal szemben.
- A nyereség túlnyomó részének a közérdeket szolgáló felhasználása, a tagok érdekeit és a fenntartható fejlődést elősegítő célok végrehajtására való fordítása.

A vallott értékek mentén a szociális gazdaság szervezetei az alábbi elvek mellett valósítják meg a társadalmi felelősségvállalást:

- Szolidaritás, aktív állampolgári tevékenység, elkötelezettség, közösségi részvétel.
- Minőségi foglalkoztatás, amely jobb életminőséget hoz létre, továbbá keletet biztosít a vállalkozás és a munka új formáihoz.
- A szociális gazdaság fontos szerepet játszik a helyi fejlődésben és a társadalmi összetartásban, fontos demokratikus és társadalmi tőkét teremtő tényező.
- Hozzájárul a gazdasági piacok pluralizmusához és stabilitásához.

A szociális gazdaság a vállalatot, mint vállalkozási formát másként, a piacgazdaságtól eltérő módon látja, anélkül, hogy összességében lemondana a szakmai hatékonyságról és a vállalati rentabilitásról. Ennek a vállalkozási formának fő értékei:

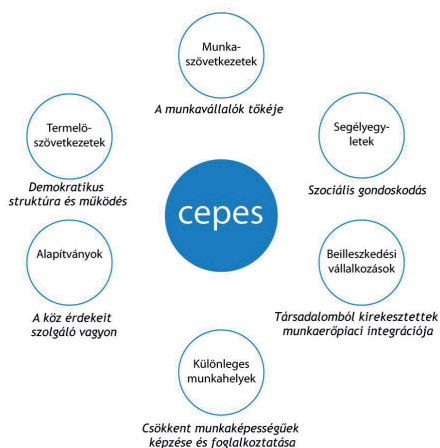
- az ember elsődlegessége a tőkével szemben,
- a részvétel alapú, demokratikus irányítás,
- az emberek elkötelezettsége az aktív állampolgárság iránt, továbbá részvételük a közösségben, a szolidaritásban, a társadalmi felelősségvállalásban és a fenntartható fejlődésben.

Célja továbbá, hogy minőségi munkalehetőséget biztosítson, fontos szerepet játszva ezzel a helyi fejlődésben és társadalmi kohézióban. A szociális gazdaság vállalatainak elsődleges célja nem a nyereség maximalizálása, hanem, hogy vállalati célkitűzésük végső soron az emberek és azok környezete felé orientálódjék, s így méltányosabb társadalmi hatást érjen el.

A szociális gazdaság különösen hatékonyak bizonyult Spanyolországban a munkahelyek teremtésében és az utóbbi években a hagyományos gazdaságot meghaladó munkahely-teremtési mutatókat ért el. A szociális gazdaság területén működő cégek tehát a munkaerő-piachoz kötődő problémákat kezelnek, pl.: amikor egy nagyvállalat kivonul egy adott területről és foglalkoztatási „úr” marad a helyén, vagy, amikor a vállalatok nagy része nem hajlandó bizonyos csoportokat alkalmazni. A termelőszövetkezetek, munkaszövetkezetek, segélyegyletek, szövetségek, alapítványok, beilleszkedési vállalkozások és speciális munkahelyek a legjobb példái ennek a típusú vállalkozási formának.

A szociális gazdaság családjai

Munka és javak teremtésének másfajta vállalkozási módja

Termelőszövetkezetek

A szövetkezet olyan vállalkozási forma, mely a demokratikus struktúrán és működési elveken alapszik. Tevékenységét a szövetkezeti elvek figyelembe vételével folytatja, melyek Spanyolországban tartományi, országos és nemzetközi szinten is elfogadottak, ill. szabályozottak:

- Az önkéntes és nyitott csatlakozás lehetősége a tagok számára;
- Közvetlen részvétel;
- „Egy ember, egy szavazat”;
- A tagok pénzügyi részvétele, "a haszonból való részesedés a tag munkájától függ, nem a tőkéjétől";
- Az oktatás, képzés és tájékozódás biztosítása;
- A közösség érdekeinek szem előtt tartása;
- "Fenntartható fejlődés", és demokratikus elkötelezettség a vállalatot körül-vevő környezet (település, helység) iránt.

A termelőszövetkezetek mindezeket az elveket magukévá teszik, függetlenül az eltérő jogi és szervezeti tipológiától, mely a szövetkezeti jellegen belül adódhat. Osztályozása több szempont szerint is történhet.

1. Első fokú szövetkezetek: legalább három taggal rendelkeznek, akiket közös szociális-gazdasági érdekek fognak össze.
2. Második fokú szövetkezetek: legalább két termelőszövetkezet tagjait fogják össze, gazdasági tevékenységük megerősítése céljából (*Szövetkezetek szövetkezte*).

A végzett tevékenységek szempontjából a következő szövetkezeteket lehet megkülönböztetni:

- Fogyasztói és felhasználói
- Agrár szolgáltatások
- Közösségi földművelés
- Szállítás
- Oktatás
- Lakóingatlanok javítása, karbantartása
- Egészségügy - biztosítók
- Hitel folyósítás
- Társadalmi kezdeményezések

Munkaszövetkezetek

A termelőszövetkezet elméletéhez hasonló alapokra támaszkodva a munkaszövetkezetek is magas munkahelyteremtő potenciált mutatnak Spanyolor-

szágban. Ezekben vállalatokban a társasági tőke többségében a dolgozóké. Az a tény, hogy a dolgozók tagok is egyben, jó hatással van az önmotivációra. A létrehozásukhoz szükséges minimális taglétszám szintén három fő, az alapítási intézkedések pedig hasonlóak a bármilyen más kereskedelmi jellegű társaság megalapításánál használtakhoz.

A munkaszövetkezetekre a következők jellemzők:

- A tőke nagyobb része a határozatlan idejű munkaszerződéssel dolgozók tulajdona.
- A tag alaptőkéjét korlátozzák. Egy tag sem birtokolhat az alaptőke egyharmadánál nagyobb részt, kivéve, ha jogi személy, vagy nonprofit szervezet, mely esetben részvétele nem haladhatja meg az 50%-ot. A dolgozó tagok közötti konszenzus valamennyi stratégiai döntésben elengedhetetlen.
- A ledolgozott munkaórák számának korlátozása: a határozatlan idejű szerződéssel dolgozók által ledolgozott munkaórák száma egy évben nem haladhatja meg az összes dolgozó tag munkaóráinak 15%-át.
- Lehetnek korlátolt felelősségű, vagy részvénytársaságok. Az előbbi esetben legalább 3.000 euró tőke szükséges, a másodikban pedig 60.101 euró.
- Prioritások a részesedések átadásában: először a határozatlan idejű szerződéssel dolgozóknak van joguk a tagi részesedés megszerzésére, azt követően a többi dolgozó tagnak, utoljára a tőkéstársaknak, és végső esetben egy, a társaságon kívülálló harmadik félnek. A részesedések azonban mindig névlegesek.

Segélyegyletek

Biztosítási intézmények, melyek a társadalombiztosítást kiegészítő tevékenységet folytatnak. Nonprofit, demokratikus struktúrájú és irányítású társaságok ezek, amelyek önkéntes biztosítást kezelnek. A kölcsönös segélyegyletek meghatározott esetekben az állami rendszer alternatíváját képviselik.

A kölcsönös segélyegylet, mint speciális biztosítási intézmény alapelve, hogy a biztosított és a tag (vagy önszegélyező) személye egybeesik. Vagyis a kölcsönösség, az azonosság és az egységesség elvén belül valósul meg, ami a részvétel alapú vállalkozások jellemzője, emellett pedig a fő tevékenységet kizárólag a tagok végzik. Ez a demokratikus irányítási forma, melyben a biztosított személye azonos a biztosítás megkötőjével, teszi lehetővé, hogy a befizetett biztosítási díjak teljes egészében a biztosított közösség tagjainak nyújtandó szolgáltatásokat fedezzék, tekintettel arra, hogy ez az alapító okirat

részét képezi, és nem egyszerű szerződéses viszony eredménye. E társaságok másik jellemzője a szolidaritás, ami a gyakorlatban a kirekesztés-mentesség elvében valósul meg. Ezt az elvet, mely általában megdrágítja a biztosításokat, a nonprofit jelleg kompenzálja, mivel a kollektíva tagjai bármilyen többlethozamot szolidáris módon osztanak szét egymás között.

Általánosságban a kölcsönös segélyegyletek kiegészítő jelleggel biztosítanak nyugdíjat, az egészségügyi ellátást, a szellemi fogyatékos emberek ellátását és bizonyos fajta rokkantsági nyugdíjat.

A kölcsönös segélyegyletek teljesítik a kirekesztés-mentesség alapelveit azon veszélyek tekintetében is, amelyeket az egyéni rendszerek nem képesek lefedni.

A kölcsönös segélyezési egyletek további jellemzői:

- Az egylet tagjai demokratikus részvételének biztosítása annak irányító szerveiben, a jogok és kötelességek egyenlősége anélkül, hogy ez a befizetendő társadalombiztosítási költségek rovására menne.
- A gazdasági haszon kettős célra történő szétosztása: saját tulajdoni alap létrehozása az egylet számára, mely a vállalt kötelezettségeinek teljesítéséhez nyújt garanciát, valamint az elért nyereség szétosztása valamennyi segélyegyleti tag között.
- Az autonóm közösségek kizárólagos illetékessége.

Alapítványok

Spanyolországban számos olyan intézmény létezik, amelyek „foglalkoztatási alapítvány” néven egyszerre vállalati és szociális eszközök, és amelyeket a vállalkozók és a dolgozók az egyenlőség elvén irányítanak.

Néhány közös jellemző meghatározza a munkáltatói alapítványok sajátosságait:

- Afoglalkoztatási alapítványok működési területe a szociális-foglalkoztatási szféra.
- Nonprofit jelleggel működnek, meghatározott közösségek általános érdekeit szem előtt tartva, a részvétel, a nyilvánosság és az átláthatóság elvén.
- Haszonélvezői a munkavállalók, a vállalatokra és környezetükre fordított figyelem csorbulása nélkül, feltéve, hogy az javítja a munkavállalók élet- és munkakörülményeit.

A foglalkoztatási alapítványok fő ösztönzői:

- A vállalatok társadalmi felelősségvállalása.
- Társadalmi párbeszéd.
- A vállalatok és munkavállalók kölcsönös felelőssége, mely hagyományos, kölcsönös megegyezésekben jelenik meg.

A vállalatok társadalmi felelősségvállalása erkölcsi értékek felvállalásaként értendő, a törvények betartásával éppúgy, mint a személy méltóságának védelmével és a társadalom szükségleteire figyelemmel. Általános, proaktív munkáról van tehát szó, és azzal szemben, amit vállalati társadalmi felelősségvállalásnak nevezhetnénk, ez egy önmagában álló célt képvisel. A társadalmi párbeszéd a vállalatok és a dolgozók közös problémáira való megoldáskeresés állandó eszköze, azok legmagasabb szintű képviselői által.

A vállalatok és a dolgozók kölcsönös felelősségvállalása oka és következménye a társadalmi párbeszédnek, és csak akkor lehet valós és hatékony, ha a felek kötelezettségeiket kollektív szerződés keretében vállalják, és az irányítás szintjén is megjelenik a szociális és gazdasági szemlélet ötvözete. Ezért a munkáltatói alapítványok alkalmas formák a vállalatok számára a társadalmi felelősségvállalás gyakorlására.

Spanyolországban az egyik példaértékű foglalkoztatási cég az ONCE alapítvány által alapított Flisa vállalat, melyről részletesebben később szólnunk.

Különleges munkahelyek

Vállalatok, melyek elsődleges célja a csökkent munkaképességű emberek támogatása.

Manapság két lehetőség van a csökkent munkaképességű emberek munkahelyi beilleszkedésére. Egyrészt a közvetlen integráció az elsődleges munkaerőpiacon, másrészt pedig beilleszkedéssel a különleges munkahelyekből álló védett munkaerőpiacon.

A fogyatékkal élők alkalmazásának jogi háttere:

Azoknak a köz- és magánvállalatoknak, melyekben 50, vagy több állandó munkavállaló dolgozik, állományuk 2%-ánál nem kisebb arányban csökkent munkaképességű munkavállalókat is alkalmazniuk kell. A közigazgatásnak a köztisztviselői és személyzeti álláspályázatokon meghirdetett munkahelyek 5%-át fenn kell tartania erre a célra. A kvótának való megfelelés túlságosan alacsony szintje miatt a 2000. évtől lehetőség van alternatív megoldásokhoz csatlakozni, melyek közül kiemelkedik a speciális munkahelyek szolgáltatásainak igénybevétele.

A speciális munkahelyek a szociális gazdaság olyan vállalatai, melyek a gazdasági rentabilitást hozzák összhangba a munkaerőpiacon kisebb lehetőségekkel rendelkező közösségek felé tett szociális elkötelezettségükkel. Struktúrájuk és szervezeti felépítésük a hagyományos vállalatokéval megegyező. Munkaerőállományukban a csökkent munkaképességű emberek aránya nem lehet kisebb a munkavállalók összlétszámának 70%-ánál. Ezeket létrehozhatják köz- vagy magánszervezetek, de maguk a vállalatok is.

A különleges munkahelyek, amellett hogy fizetett munkahelyet biztosítanak, foglalkoztatottaiknak – személyes és társadalmi életükben is – folyamatos képzést és támogatást nyújtanak, elősegítve a hagyományos vállalatokhoz való átmenetet.

A speciális munkahelyek bármely más vállalathoz hasonlóan vesznek részt a piaci versenyben, és kulcsfontosságú munkahelyforrássá váltak a fogyatékkal élők számára. A munkaerő-piaci beilleszkedés révén pedig még egy alapvető szociális integrációs funkciójuk van: a stabil, fizetett munkahely lehetővé teszi az anyagi függetlenséget, ami igen kedvező hatással van az egyén társadalmi beilleszkedési esélyeire és önbecsülésére.

A különleges munkahelyeken működő támogató egységek fő funkciója, hogy megszüntessék azokat a korlátokat, melyekkel a csökkent munkaképességű dolgozó kerül szembe munkahelyére való beilleszkedésekor, vagy amelyek munkájának hatékony végzésében akadályozzák.

Ezek a támogató egységek szakmai csapatokat jelentenek, melyek egyéb funkcióik mellett képzési programokat valósítanak meg. Közvetlenül segítik a termelő tevékenységet, támogatást nyújtanak olyan esetekben, ahol a továbbfejlődésben visszaesés észlelhető, segítik az önállósodási folyamatokat, támogatják a dolgozó legközelebbi környezetében való kapcsolatteremtést, stb. Mindezek a támogatások a szellemileg csökkent munkaképességű, elmebetegségben szenvedő és egyéb csökkent munkaképességű dolgozókat szolgálják.

Különleges munkahely létrehozásához előzetes gazdasági tanulmány elvégzésére van szükség, mely igazolja a projekt kivitelezhetőségét. Ezen kívül más követelményeket is biztosítani kell:

- Olyan munkavállalókat kell alkalmazni, akik 33%-os, vagy annál nagyobb fokú munkaképesség csökkenést tudnak igazolni.
- Igazolni kell a munkáltató személyazonosságát.
- El kell fogadni a csökkent munkaképességű dolgozók képzése iránti kötelezettségvállalást.
- A céget be kell jegyeztetni a Központi Foglalkoztatási és Munkaügyi Igazgatóság nyilvántartásába.

A különleges munkahelyek egyik kiemelkedő jó gyakorlata a Can Ensenya telep, mely szervezetet és tevékenységét tanulmányunkban később részletesen bemutatjuk.

Beilleszkedési vállalkozások

A beilleszkedést segítő cégek a társadalmi kirekesztés és a szegénység elleni küzdelem céljából jönnek létre. Olyan vállalati kezdeményezések, melyek a vállalati logikát és munkaerő-piaci beilleszkedés módszereit ötvözik egy cégben, egy másik cégnél, vagy önfoglalkoztatási projektek keretében. Ezek a vállalkozások a hagyományos gazdaság szereplőivel egyenrangúak, hiszen javakat és szolgáltatásokat nyújtanak, javítják az általános környezetet, előmozdítják az egyének számára nyújtott szolgáltatásokat és jobbítják az életkörülményeket, továbbá rentábilisak és versenyképesek. Gazdasági rentabilitásuk értékelése mellett fontos kiemelni társadalmi szerepüket is, mivel haszonélvezői többé nem passzív és függő emberek, hanem a társadalom aktív, hasznos és egyenjogú tagjai.

A munkahelyi szociális beilleszkedés célcsoportjai:

- olyan személyek, akiket súlyos társadalmi kirekesztettség veszélyeztet, munkanélküliek, vagy komoly beilleszkedési nehézségekkel küzdenek a hagyományos munkaerőpiacon,
- szociális beilleszkedési program alanyai, akik a fent leírt helyzetek valamelyikében vannak, és az alábbi rétegek valamelyikébe tartoznak:
- beilleszkedési segélyminimumban részesülők,
- tartósan munkanélküliek,
- olyan fiatalok, akik nem fejezték be a kötelező beiskolázási programot és munkanélküliek,
- volt kábítószerfüggők, akik rehabilitációs és szociális beilleszkedési programban vesznek részt,
- büntetés-végrehajtási intézetben tartózkodók és volt elítéltek, akik jelenleg munkanélküliek,
- egyéb rétegek: etnikai kisebbségek, bevándorlók, meg nem osztott családi terhet viselő, és kirekesztett egyének.

A beilleszkedési vállalkozás olyan útvonalról gondoskodik számukra, amely egy személyre szabott munkatervből áll, és megtervezett utat jelöl ki a hagyományos munkaerőpiacra való beilleszkedés eléréséig.

A beilleszkedési tevékenység több szakaszból áll:

1. lépés: befogadási és felmérési szakasz, a személy helyzetének feltérképezése,

2. lépés: személyre szabott munkaterv kialakítása,
3. lépés: munkahelyi elő-műhelyek, a korábban már birtokolt és szükséges ismeretek felfrissítése,
4. lépés: munkahelyi szakműhelyek, az ismeretek és képességek tökéletesítése,
5. lépés: beilleszkedési vállalat, a korábbi fázisokban tanultak gyakorlatba való átültetése,
6. lépés: belépés az elsődleges munkaerőpiacra.

Ezeknek a személyeknek a beilleszkedési vállalkozásokban való tartózkodása időleges, mivel a cél nem határozatlan idejű munkahelyek létrehozása, hanem az egyének képzése és alkalmassá tétele arra, hogy saját maguk találjanak munkahelyet.

Annak ellenére, hogy a beilleszkedési vállalkozások nem rendelkeznek országos szinten szabályozott normatívával, néhány autonóm közösség önmaga határozott meg normatívát. A valamennyi vállalkozásra vonatkozó közös követelmények között a következők találhatók:

- A társasági tőke legalább 51%-át egy társadalmi szervezet vagy haszonszerzési cél nélkül működő intézmény birtokolja.
- A munkavállalók bizonyos százalékának beilleszkedési programban résztvevő dolgozókból kell állnia. Ez a szám autonóm közösségenként változó, 30 és 60% között ingadozik.
- Legalább az eredmények (haszon) 80%-át a termelési és beilleszkedési struktúrák fejlesztésére vagy bővítésére kell fordítani.

A beilleszkedési vállalkozások tulajdonképpen úgy definiálhatók, mint tanulási struktúrák üzleti formában, melyeknek célja: lehetővé tenni a kedvezőtlen helyzetben lévő rétegek munkahelyhez való hozzáférését termelési tevékenység végzése révén. Ehhez egy beilleszkedési folyamatot terveznek, amelynek során egy hagyományos munkaviszony alakul ki. A beilleszkedési vállalkozások gyakorlati bemutatását tanulmányunk Semilla egyesületről szóló részében tesszük meg.

A CEPES nemzeti és nemzetközi célkitűzései:

- Összefogni a spanyol szociális gazdaság egészét.
- Az európai elvekkel, különösen az Európai Szociális Gazdaság uniós képviselője által meghatározottakkal összhangban a társadalmi zavarok szószólójának lenni.
- A szociális gazdaság fejlődésének és növekedésének speciális megfigyelője lenni, elemezni annak fejlődését, valamint javaslatokat tenni a társadalmi összetartást elősegítő formákra és folyamatokra.

- A vállalkozók képességeit erősítő orientációs és képzési rendszerek kifejlesztése.
- A vállalatok közötti együttműködés megkönnyítésére szolgáló eszközök létrehozása és nemzetközivé tétele szempontjából.
- Az Euromediterrán Szociális Gazdasági Hálózat (Görögország, Olaszország, Franciaország, Portugália és Spanyolország) koordinációja, két céllal:
 - A szociális gazdaság fogalmának egységesítése Dél-Európában.
 - Jobb versenyhelyzet biztosítása az ilyen típusú vállalatok számára az egész mediterrán medencében.
- Spanyolország szociális gazdaságának képviselője az európai fórumokon.

Feladatok:

1. A CEPES képviselői fórum az állam felé. Spanyolországban a Munkaügyi Minisztériumban főosztályi szinten foglalkoznak a szociális gazdaság témájával, problémáival, így főként ezzel a főosztállyal szoros a CEPES együttműködése. A CEPES

- Aktívan részt vesz a foglalkoztatással és képzéssel kapcsolatos törvény-előkészítő munkában,
- közvetítő szerepe van az állam és a szövetség tagjai között,
- javaslatokat tesz a szociális gazdasággal kapcsolatos törvények előkészítésében.

2. Közvetlen kapcsolata van a piaci vállalatokkal is, közbelép, ha valamilyen diszkriminációt észlel, jelen van, ha nagyarányú létszámleépítés, vagy cégbezárás miatt tömeges munkaerő elbocsátás következik be.

3. A CEPES képviselői részt vesznek a spanyol Gazdasági és Szociális Tanács munkájában. E szervezet szükség szerint ül össze és segíti a honi törvényalkotást. Például: a spanyol szövetkezetek az EU által előírt könyvviteli- könyvelési technikát nem tudták átvenni, ezért a Tanács javaslattal élt a törvényhozás felé, hogy ezt a szövetkezetek Spanyolországban milyen módon hajtsák végre.

4. A CEPES pénzalapot is kezel, ha valamely szervezet nem tudja lehívni a támogatást, akkor azt a CEPES lehívhatja, mint közvetítő szervezet, majd továbboszthatja.

Forrás:

A CEPES elsősorban európai Unió forrásokat használ fel; ezek közül elsősorban ESZA, EQUAL és Leonardo forrásokat.

2.2. Unión de Cooperativas Madrileñas de Trabajo Asociado (UCMTA)

– Madridi Közösség Munkaszövetkezeteinek Szövetsége

Az UCMTA egy független, pluralista, nonprofit vállalati szövetség, amelynek fő célja a szövetkezetek támogatása, valamint a társasági formában végzett munka szövetkezeti modelljének fejlesztése és támogatása. Ez a szervezeti forma – amennyiben a tagok részvételével történő gazdasági vezetéssel rendelkező társulások megfelelő mélységű ismereteket szereznek róla, és képesek ezt vállalatukon belül kompetenciává tenni –, alkalmas arra, hogy általában véve a társadalom egészének, azon belül pedig elsősorban a harmadik szektornak ötleteket, tapasztalatot, valamint a szociális és gazdasági együttműködés új formáinak kialakításához szükséges eszközöket nyújtson. Továbbá, hogy kezelje az ide tartozó szervezetek sokszínűségét, és alkalmazkodjon a gazdasági, társadalmi és technológiai változások eredményeként kialakuló új körülményekhez.

Az UCMTA olyan szervezet, amely a munkaszövetkezetek képviselőit látja el a Madridi Közösségben. Ennek megfelelően jelen van az ugyancsak a Madridi Közösségen belül található Szövetkezeti Tanácsban és a Szociális Gazdaság Tanácsában. Az UCMTA képviseli és védi a Madridi Közösségen belül fellelhető Társult Munkaszövetkezetek érdekeit, illetve szolgáltatásokat nyújt a szövetkezeteknek, valamint egészében véve a társadalomnak. Teszi ezt annak érdekében, hogy megerősítse, fejlessze és megszilárdítsa a szövetkezeti mozgalmat és a szociális gazdaságot egyaránt.

UCMTA vezetését az alábbi szervek látják el:

- Közgyűlés
- Igazgatótanács
- Számvizsgáló bizottság

Közgyűlés

A szövetség legfelső szintű döntéshozó szerve. A Közgyűlés határozza meg az UCMTA általános politikáját, hagyja jóvá az éves beszámolót és választja meg az igazgatótanács minden tagját, valamint a számvizsgálókat. A Közgyűlésben képviselteti magát az összes társult munkaszövetkezet, amelyek mindegyike a tagi létszámától függően egy bizonyos számú szavazattal rendelkezik.

Igazgatótanács

Az Igazgatótanács az a szerv, amely a Közgyűlés által meghatározott irányelveket szem előtt tartva, az UCMTA-t irányítja, vezeti és képviseli.

Az UCMTA jelen van a gazdaság különböző fórumain, és együttműködik a tevékenységeivel összefüggő területeken működő reprezentatív köz- és magánintézményekkel, szervezetekkel, úgy mint:

- A Madridi Autonóm Közösség szervei
- A Madridi Önkormányzat
- Más önkormányzatok (San Fernando de Henares, Alcalá de Henares, Torrejón de Ardoz, Coslada, Getafe, Fuenlabrada, Alcorcón, Leganés, Parla, Valdemoro, Arganda del Rey, Rivas Vaciamadrid)
- A szociális gazdaság területén tevékenykedő szervezetek (többek között a Szociális Gazdaság Spanyol Vállalati Szövetsége - CEPES)
- Harmadik szektor szereplői, nonprofit szervezetek (többek között a Semilla Szövetség, a Carmen Pardo-Valcarce Alapítvány és a Roma Titkárság Alapítvány)
- Szakszervezetek
- Egyetemek
- Bankok (többek között a Caixa de Cataluña Un Sol Mon Alapítványa)
- Nemzetközi szervezetek

Madridi szövetkezetek csoportjai

Vándoráros szövetkezetek

Ezek olyan természetes személyeket tömörítenek, akik személyesen, saját munkájuk hozzáadásával végzik az említett kereskedelmi tevékenységet, az erről rendelkező törvényben foglalt előírásoknak megfelelően.

Mezőgazdasági szövetkezetek

Földművelő, állattenyésztő gazdaságok, erdőgazdaság tulajdonjogának, vagy haszonélvezeti jogának kizárólagos vagy résztulajdonosi státuszát birtokló természetes vagy jogi személyek alkotják. Céljuk az, hogy a tagok számára termelőeszközöket, nyersanyagokat, javakat vagy szolgáltatásokat biztosítsanak.

Gazdaszövetkezetek

Céljuk, hogy földet vagy egyéb termelőeszközöket bocsássanak a közösség rendelkezésére annak érdekében, hogy egységes mezőgazdasági termelőegységet hozzanak létre és üzemeltessenek, amelybe a szövetkezet által bármilyen jogcímen birtokolt javakat be lehet vinni.

Vállalati és Szakmai Szolgáltató Szövetkezetek

Céljuk, hogy biztosítsanak minden olyan gazdasági szolgáltatást, illetve ellássanak minden ehhez kapcsolódó olyan feladatot, amelyeket a törvény nem ruház

más társaságokra, annak érdekében, hogy lehetővé tegyék, előmozdítsák, biztosítsák, kiterjesszék, vagy kiegészítsék a tagok független vállalkozásaiban folytatott tevékenységeket vagy eredményeket. Ezen kívül tevékenységüket függetlenül végző szakemberekből és művészekből álló szervezetek számára nyújt olyan szolgáltatásokat, amelyek a tagok számára lehetővé teszik a szakmai tevékenység végzését.

Pénzügyi szervezetek: hitel és biztosítás

Hitelszervezetek azok, amelyek célja, hogy kielégítsék tagjaik aktív és passzív pénzügyi szükségleteit, akár harmadik fél bevonásával is, a hitelintézetekéhez hasonló tevékenységek gyakorlásával, és szolgáltatások nyújtásával.

Fogyasztói szervezetek, iskolaszervezetek

A fogyasztói szervezetek természetes személyeket tömörítenek. Céljuk a tagok, valamint a velük közös háztartásban élők által használt és fogyasztott termékek és szolgáltatások biztosítása, beleértve szabadidős tevékenységeket, illetve a fogyasztói jogok védelméhez és promóciójához kapcsolódó tevékenységeket is, a hatályos jogszabályoknak megfelelően.

Lakásszervezetek

A lakásszervezetek célja, hogy lakhatást vagy helyiségeket, kiegészítő építményeket és létesítményeket biztosítsanak kizárólag saját tagjaik számára; az említett ingatlanokat és közös használatú létesítményeket fejlesszék, karbantartsák és gondozzák; biztosítsák a hozzá kapcsolódó szolgáltatásokat, beleértve a lakások, helyiségek, építmények és egyéb létesítmények felújítását.

Oktatási szervezetek

Ezek olyan oktatással foglalkozó szervezetek, amelyek tanítási tevékenységüket különböző szinteken, szakaszokban, ciklusokban, fokozatokon és módokat szerint végzik a tudományos ismeretek bármely ágában.

Ágazati szervezetek: egészségügyi és közlekedési szervezetek

Az Alkotmányban garantált szabad vállalkozás alapelveinek értelmében, az adott ágazati szabályozás és rendelkezések figyelembevételével bármelyik gazdasági szektoron belül kialakíthatók szervezetek.

Integrált szervezetek

Ezek azok, amelyek legalább két gazdasági fázist, elsősorban a termelést, illetve a javak terjesztését és a szolgáltatások nyújtását, tartják kézben, a dolgozó és felhasználó tagok elkülöníthető, de összehangolt munkájának köszönhetően.

Szociális integrációs szövetkezetek

Olyan szervezetek, amelyek tagjaik számára szociális ellátást vagy társadalmi beilleszkedést támogató szolgáltatásokat nyújtanak, az alábbi eszközök valamelyikének segítségével:

- a) eszközök és szolgáltatások megélhetésükhöz és fejlődésükhöz,
- b) a közös vállalkozás keretében előállított termékek előállításának és forgalmazásának megszervezése,
- c) mindkét feladat ellátása, a megfelelő szövetkezeti felépítmény által összehangolva.

Ide sorolhatók azok a szervezetek, amelyeknek legfőbb célja a gyermek- és ifjúságvédelemhez, az időskori ápoláshoz, a speciális oktatáshoz és a fogyatékkal élők gondozásához kapcsolódó szolgáltatások biztosítása. Segítséget nyújtanak etnikai kisebbségek, menekültek, családi terheket egyedül viselő személyek, börtönviseltek, alkoholisták és drogfüggők számára.

Célcsoportjaiknak társadalmi beilleszkedést, bűnmegelőzést szolgáló, a kirekesztettségéből való kikerülést elősegítő szolgáltatásokat nyújtanak.

UCMTA

A Madridi Közösség területén működő kb. 1.000 szövetkezetből 600 tagként van jelen az UCMTA-ban, ezek összesen 30.000 főt foglalkoztatnak. A Szövetség célja, hogy közösségi szinten láthatóvá tegye a szövetkezetek tevékenységeit.

A Szövetség tevékenysége két nagy területre tagozódik:

- 1.) a meglévő szövetkezetek szakmai támogatása szolgáltatások nyújtásával (tanácsadás, képzés, képviselő stb.),
- 2.) új szövetkezetek létrehozása ESZA forrásból a szociális kirekesztésben élők célcsoportjának, más EU-s programok megvalósítása.

A szövetkezetek tehát tulajdonképpen cégek, vállalatok. Mivel azonban célcsoportjuk a kirekesztettségben, vagy a kirekesztettség veszélyében élők közül áll, pályázhatnak EU-s forrásokra is. A Szövetség feladata (a képviselő mellett) támogatni ezeket a szövetkezeteket a megalakulásuktól a működésükig; a pályázati tevékenységük és projektjeik sikeres megvalósítását.

2.3. Semilla Szövetség

A Semilla Szövetség a Fiatalok Társadalmi Beilleszkedéséért nevű szervezet 1974-ben született, jogi szempontból pedig 1982-ben jött létre Semilla Ifjúsági Szövetség elnevezéssel. Két évvel később közhasznú tevékenységet végző társasággá minősítették.

A szervezet önmeghatározása:

„A Semilla Szövetség nonprofit társadalmi szervezet, amelyet a társadalmi átalakulások iránt elkötelezett, egyenlőtlenségek nélküli társadalmat előmozdító személyek egy csoportja alkot, s amelynek a tevékenysége a leghátrányosabb helyzetű egyének és közösségek tartós és minőségi társadalmi integrációjára, valamint munkaerő-piaci beilleszkedésére irányul.”

A szövetség ideológiája:

1. Aktív jelenlétükkel elősegíteni a közösség fejlődését és a kirekesztés problémáinak megoldását.
2. A kirekesztést előidéző esetek nyilvánossá tétele és feljelentése.
3. A gyermekek és a fiatalok teljes beilleszkedésének elősegítése az iskolai és társadalmi környezetbe.
4. A gyermekek és a fiatalok részvételével olyan Oktatási Projekt kidolgozása, amely szakképzésből, humán és kulturális képzésből áll, továbbá hozzásegít ahhoz, hogy minden egyéni értékük kibontakozhasson.
5. A mások iránti érzékenység, a segítőkészség, nagylelkűség, odaadás és szolgálat emberi értékeinek támogatása.
6. A környezet iránti érzékenység fokozása, fejlesztése.
7. Értékes és reális szabadidős alternatívák kialakítása a gyermekekkel, fiatalokkal közösen.
8. A fiatalok pályaválasztásával és képzésével kapcsolatos tanácsadás, amely lehetővé teszi a munka világába való teljes beilleszkedést.
9. A nők és a fiatal bevándorlók helyzetének javítása, az őket esetlegesen sújtó hátrányos megkülönböztetés okainak feltárása, illetve törekvés ezek megszüntetésére.
10. Általában véve, minden olyan cél, amely az egyének emberi és általános helyzetének javítását célozza.

A következőkben a teljesség igénye nélkül bemutatjuk a Semilla Szövetség legjellemzőbb tevékenységeit.

Utcai oktatás

Ezt a projektet személyre szabott, szabad ég alatti, szociális-oktatási intervencióként határozza meg a szervezet, amelynek célja a Semilla Szövetség különböző programjaihoz való csatlakozás és a részvétel biztosítása, áthidalva a kulturális különbségeket és személyes problémákat, helyreállítva az egyén alapvető kapcsolatát saját magával és a közösséggel. Beavatkozásuk célcsoportját a Villaverde kerületben élő, 14-17 év közötti kamaszok és fiatalok alkotják.

Olyan fiatalok, akiknek általános jellemzői:

- a nagyarányú igazolatlan hiányzással leírható úgynevezett „iskolakerülés”, és
- a nagyarányú lemorzsolódás az adott oktatási intézményből.

A Semilla Szövetség Utcai Oktatási Projektje 2005-ig tevékenységét a Cruce del Villaverde negyedre összpontosította, majd a hatókörét kiterjesztette a la Ciudad de los Ángeles, Villaverde Alto és Villaverde Bajo városnegyedekre is. A dél-amerikai csoportok megjelenésével olyan fiatalok töltik az idejüket a parkokban, akik a lakosság által megszokottól eltérően öltözködnek, mozognak, és más kódrendszerben kommunikálnak. Az utóbbi időben a kerület különböző negyedeiben, az utcán történt erőszakos cselekmények arra ösztönözték a Szövetség munkatársait, hogy sokkal specifikusabban lépjenek fel a különböző kultúrájú személyek és csoportok irányába egymás kölcsönös megismerésének és közeledésének elősegítésében. Az utcai oktatási projekt legfontosabb eseménye a munka lebontása volt olyan tevékenységekre, amelyek lehetővé teszik a kitűzött célok elérését. Ezek:

1. kapcsolatfelvétel az iskolában problémákat mutató gyerekekkel (hiányzás vagy lemorzsolódás),
2. egyéni vagy csoportos foglalkozás: mindig a családok bevonásával történik, és az egyén igényeihez, személyes szükségleteihez igazodó eszközök és módszertan alkalmazásával,
3. kapcsolattartás, információcsere és koordináció: bármilyen beavatkozás megvalósításához elengedhetetlen az intézményekkel (az oktatási intézményekkel, szociális szolgáltató központokkal, az ifjúságvédelemben dolgozó helyi szakemberekkel, és általában azokkal a szakemberekkel, akik bármilyen formában a fiatalokkal foglalkoznak) való közvetlen kapcsolattartás,
4. támogatás: a társaság projektjeiben részt vevő fiatalok számára, felelős oktatóval egyeztetve kísérő munkát végeznek, annak érdekében, hogy lehetővé váljék a résztvevők számára a kiválasztott képzés első modulja felé történő továbblépés.

Nappali központok

A nappali központok célja az, hogy a gyerekekkel közösen olyan oktatási projektet alakítsanak ki, amelyek teljes egészében kifejlesztik képességeiket, így lehetővé teszik a részvételt a társadalomban és az integrációt a képzés különböző területein, miközben aktív szerepet kapnak környezetük és körülményeik megváltoztatásában.

Általános célkitűzések:

- olyan, a kapcsolatokról és az együttéléstről szóló pozitív tapasztalatok kialakítása, amelyek elősegítik a szociális és a személyiségfejlődést,
- a tanulási folyamatokkal szembeni pozitív hozzáállás kialakítása,

- a családok bevonása, részvételük biztosítása gyermekeik oktatási folyamatában,
- elérni azt, hogy a különböző nappali központok a „formáló részvételnek” köszönhetően a környék jelentős referencia csoportjai legyenek, az oktatás és a társadalom szintjén egyaránt.

A nappali központok célcsoportja olyan 7-16 év közötti gyermekekből és fiatalokból áll, akiknek nem áll rendelkezésére kiegészítő oktatási forrás, és súlyos szociális, kulturális és/vagy családi nehézségeik vannak. A projekt tevékenységeit nagy, átfogó cselekvések szerint csoportosítjuk:

- Iskolai támogatás: korrepetálás, felkészítés,
- Szociális készségek: személyiségfejlesztés,
- Szórakozás és szabadidős tevékenységek,
- Kreatív műhelyek,
- Család gondozás,
- Egyéni és csoportos mentorálás.

Társadalmi-munkahelyi integráció

A Semilla Szövetség az alternatív képzés eszközeként integrált képzési tervet is kínál, amely

1. a Fogadóműhelyben veszi kezdetét, majd ezt követően
2. képzéssel folytatódik: először a munkára felkészítő, majd a későbbiekben valamilyen szakma elsajátítására irányuló gyakorlati képzéssel egészül ki a Vendéglátóipari vagy a Számítástechnikai Iskolában, és
3. a fiatalok munkahelyi beilleszkedésével ér véget a Foglalkoztatási Források Integrált Központjának (CIRE) támogatása mellett.

A program kedvezményezettjei olyan 16-18 éves fiatalok, akik szeretnének elméleti-gyakorlati képzésben részesülni az informatika és a vendéglátás ágazataiban, továbbá akik nem fejezték be a tanulmányaikat, vagy lemorzsolódtak a kötelező középiskolai oktatásból anélkül, hogy sikerült volna elérniük az oktatási rendszer által ajánlott minimális célokat. A résztvevőkkel közösen építik fel az adott személy egyéni szükségleteinek megfelelően kialakított képzési tervet annak érdekében, hogy biztosítsák az egyén társadalmi integrációját, egyszerre elősegítve a munkaerő-piaci beilleszkedését is és a személyes önállóságot, a felelősségtudatot, szolidaritást, és a társadalomban való részvételt. A Számítástechnikai és Vendéglátóipari Iskolákban folytatott képzések az egyéni előmenetelnek megfelelően három modulra vannak lebontva. A képzés 150 órás, az ágazat különböző csúcscégeinél (Hoteles NH, IBM, PC City, stb.) eltöltött gyakorlattal ér véget.

Acogida

Az Acogida projekt fogadja azokat a fiatal fiúkat és lányokat, akik belekezdenek a Szövetség szakképzési programjába. 1989-től kezdődően az Acogida célja az, hogy átmeneti, felkészítő időszakot jelentsen az iskolai kudarc, vagy lemorzsolódás és a munkára felkészítő műhelyek között, szociális értékek és készségek megszerzése által fokozva az önbecsülést és a személyes önállóságot. A felkészítés része a kulcskompetenciák fejlesztése, alapfokú informatikai és közismereti tantárgyak felzárkóztató képzése, majd orientációs szakmai ismeretek átadása. Ezek a tevékenységek napi 5-6 órás elfoglaltságot jelentenek a résztvevők számára. Az Acogida folyamatosan fogadja a Szövetség szakmai képzésében részt venni kívánó fiatalokat. A 2006-os évben a velük kapcsolatba kerülő fiatalok csaknem 80%-ának sikerült teljesíteni az Acogida célkitűzéseit, és folytatták a felkészítő képzést a Számítástechnikai és Vendéglátóipari iskolákban. Kiemelendő az is, hogy a különböző nemzetiségű bevándorlók aránya 50%-ról 56%-ra emelkedett, akik közül a latin-amerikaiak képviselik a legnagyobb csoportot, ami interkulturális szempontból nagyobb odafigyelést igényel.

Számítástechnikai Iskola

A Számítástechnikai Iskola projekt a „Speciális Gondozási Szolgáltatás fiatalok számára a Társadalmi és Munkaerő-piaci beilleszkedést elősegítő Központokban” címmel a Közszolgáltatások Kezelési Szerződése keretében zajlik, amelyet a Madridi Gyermekek és Család Intézettel írt alá a szervezet, és jelenleg 56 főnyi kapacitással rendelkezik. Az utóbbi években a Szövetség új szakmai profilt indított be, a munkaerő-piaci igényeknek és a projektben résztvevő fiatalok jellemzőinek megfelelően. Egy helyzetfelmérést követően nyilvánvalóvá vált, hogy a munkaerőpiacon jelentős rés található a számítógépek és hálózatok karbantartása területén. Arra a következtetésre jutottak, hogy a fiatalok képzését ebbe az irányba kell terelni, ezért jelenleg a munkaerő-piaci igényeknek megfelelően a következő szakembereket képzik:

- Támogatási technikus (támogatás és segítségnyújtás a felhasználók számára, Help Desk),
- számítógép javító és karbantartó technikus,
- rendszertechnikus,
- Linux rendszergazda (Linux operációs rendszerek kezelése és szerverek konfigurálása).

A képzések lebonyolításában részt vállalt az IBM COMUNITY ONDENMAND elnevezésű szervezeti egysége, melynek keretében a képzés utolsó modulját az IBM két önkéntes szakembere tartotta meg azon túl, hogy a Szövetség ok-

tatói gárdájának munkáját a napi képzés során is segítik. Az IBM és a Semilla Szövetség közötti együttműködés keretein belül lehetőség nyílik arra is, hogy a cég bizonyítványait akkreditálják, ami nagymértékben elősegítené a Számítástechnikai Iskolában végző fiatalok munkaerő-piaci beilleszkedését.

Vendéglátóipari Iskola

A Vendéglátóipari Iskola a Szövetség céljaival egyező módon arra törekszik, hogy biztosítsa a serdülő fiatalok társadalmi és munkaerő-piaci beilleszkedését. 56 férőhellyel rendelkezik, amelyek közül 44 a „Speciális Gondozási Szolgáltatás fiatalok számára a Társadalmi és Munkaerő-piaci beilleszkedést elősegítő Központokban” című, a Közzolgáltatások Kezelési Szerződése keretében tartozik, s amelyeket a Madridi Gyermek és Család Intézet finanszíroz. Célcsoportjuk a 16-19 év közötti fiatalok korosztálya. Itt két szakmai profilt oktatnak: konyhai segítő és éttermi, kávéházi felszolgáló szakmákat. Egyaránt odafigyelnek a szakmai anyagra és a hozzáállásra, viselkedésre, amely lehetővé teszi a szakmai kompetenciák elsajátítását, illetve, hogy a résztvevők mindkét szakma esetében megszerezzék a szakképzettséget. 2005-ben összesen 84 hallgató számára biztosították a képzést, akiknek az 55%-a bevándorló volt. A középfokú vizsgára való felkészítésnek köszönhetően ennek a tanfolyamnak a keretében több fiatal számára lehetőség nyílt arra, hogy visszatérjenek a rendes oktatásba.

Az iskola diákjaival képviselteti magát a különböző, a vendéglátás területét érintő szakmai versenyeken, ezzel is növelve a résztvevők motivációját és a képzés színvonalát. Részt vettek például a Különleges Kávék Versenyén, amelyen a Madridi Közösség számos vendéglátó-ipari iskolája képviseltette magát. A versenyben a Semilla Szövetség vendéglátó-ipari iskolájának diákjai hozták el az első és a második díjat is.

Munkahelyi kísérés

Különösen nagy jelentősége van a kísérő, mentoráló tevékenységnek, mivel Spanyolországban a képzés ideje alatt nem kapnak támogatást a résztvevők, motivációjukat csakis intenzív együttműködéssel lehet fenntartani.

A Szövetség szakemberei minden fiatalnak segítenek megtalálni az egyéni, személyre szabott utat, mind a képzés, mind az elhelyezkedés szempontjából. Ez az orientációs tevékenység végigkíséri a fiatalok által megtett utat a szervezeten belül, különösen nagy hangsúlyt kapva azokban a helyzetekben, amikor a fiatalnak döntéseket kell hoznia (például amikor az Acogidából átkerülnek a műhelyekbe, majd amikor belépnek a munka világába). Minden résztvevő mellé rendelnek egy referenciaszemélyt, aki a munkaerő-piaci beilleszkedés egész folyamata során, majd az elhelyezkedést követő további, körülbelül két évben egy személyben látja el a mentori teendőket.

Az orientációs folyamat az alábbiakból áll össze:

- Szociális-munkahelyi, és kommunikációs készségek fejlesztése
- Munkaerő-piaci ismeretek átadása
- Szociális-jogi ismeretek elsajátításának támogatása
- Álláskereséshez szükséges technikák és eszközök tanítása, begyakorlása

„Női Szakasz”

A Női Szakasz találkozási pont nők számára, ahol a résztvevők foglalkoztatással és szociális kérdésekkel kapcsolatos témákban kaphatnak információt, orientációt és tanácsot. A program keretében olyan találkozókat, eseményeket bonyolítanak le, amelyek során a résztvevők megoszthatják egymással élményeiket és tapasztalataikat. Létrehozása a kerületben élő nők részéről jelzett igényre, egy kifejezetten fontos szükségletre ad választ. Az érintettek javaslatára indult el ez a kezdeményezés, amely az alábbi tevékenységekből áll:

- Integrált szociális-munkahelyi beilleszkedési tervek készítése
- Képzési és foglalkozási orientációs csoportok
- Aktív álláskereső csoportok működtetése
- Személyre szabott mentori kísérés és követés
- Munkahelyi mediálás
- Szakképzés: új technológiák és szabás-varrás
- Találkozás és eszmecsere helyszínének biztosítása
- Képzési műhelyek működtetése
- Gyorsított „expressz” képzések lebonyolítása
- Személyiségfejlesztő műhelyek tartása
- Csoportos akciók a kerületi részvétel érdekében

Szabás-varrás tanfolyam

A varroda a Szövetség ezen a területen tevékenykedő szakmai csoportja által felhalmozott többéves tapasztalat eredményeként jött létre. A képzést a szektoron belüli két szakág tanfolyamai jelentik:

- az egyik a lakástextil varrónő,
- a másik pedig a konfekció és javító varrónő.

Mindkét kurzushoz teljes orientációból, képzésből, gyakorlatból és elhelyezkedésből álló program tartozik. Kiemelkedő eredmény, hogy a tanfolyamot elvégző lányok 100%-ban el tudnak helyezkedni a szektorban. Ez olyan projekt, amely kifejezetten a nők számára készült. Az alkalmazott módszertan, az órarend vagy a tananyag egyaránt szem előtt tartja a nők foglalkoztatási szükségleteit (műszakokban végzett munka, orientáció és támogatás, személyre szabott mentorálás, szociális támogatás, stb.).

Metas (Célok) üzlet-műhely

Semilla szövetség textíliüzlete

Tizenkét éves működését követően a Metas üzlet-műhely már megszilárdította helyzetét a lakástextil piacon. A tevékenység sikerének hátterében olyan tényezők állnak, mint a minőségi munka, értve ez alatt a minőségi alapanyagokat és a minőségi kivitelezést egyaránt. Dolgoznak az utcáról bejövő vásárlóknak és lakberendezőknek is, valamint az ágazatban tevékenykedő vállalatoknak, a közigazgatásnak, önkormányzatoknak, kulturális központoknak, magánvállalatoknak (szállodáknak, otthonoknak), stb. A varroda a körzetben kizárólagos forgalmazója olyan jelentős gyártóknak, mint az Adolfo Domínguez, Benetton, Sacy, stb. A bolt forgalma havi 8.000-10.000 euró. Ez a bevétel elegendő a képzés biztosításához és a személyzet fizetésére. A műhelyben három szakember, két beilleszkedési idejét töltő alkalmazott, és kettő-négy gyakornok dolgozik. A beilleszkedési szakaszban lévő, vagy gyakorlatukat töltő dolgozók a Semilla Szövetség társadalmi és munkahelyi integrációs programjában vesznek részt, amely képzésből, gyakorlatból, foglalkoztatásból, majd a későbbiek során a normál munkaerő-piaci beilleszkedésből áll.

Semilla szövetség szabászata

El Edificio Étterem-kávézó

Napjainkra ez a vállalkozás is konszolidálódott pénzügyileg. Az első két – gazdasági szempontból rendkívül nehéz – évet követően sikerült a vendégkört állandóvá tenni, számos olyan változtatást végrehajtva, amelyet annak érdekében foganatosítottak, hogy megfeleljenek vendégeik ízlésének és elvárásainak. Specialitásuk a reggelik és uzsonnák, amelyekhez igazolt minőségű kávé, teát és egyéb termékek széles választékát kínálják. A tevékenységük másik alapvető fontosságú pillére a napi menük biztosítása, minden esetben kiemelt figyelmet szentelve a termék minőségének és felszolgálásának. Ebben a tevékenységben háromfős szakembergárda és két beilleszkedő dolgozó vesz részt, valamint az étterem négy helyet biztosít a képzéshez kapcsolódóan gyakorlatot teljesítő fiatalok számára. Az „El Edificio” kávézó a Vendéglátóipari Iskolához szorosan kapcsolódó tevékenység, amelyben az iskolában képzésen részt vevő fiatalok folyamatosan kihasználják a kávézó kínálta lehetőséget a megszerzett ismereteik gyakorlati alkalmazására.

5.3. Madretierra Cátering Sostenible, catering szolgáltatás

Ezt a szolgáltatást a Semilla Szövetség 2005-ben azzal a céllal indította el, hogy kiegészítse a kávézó-étterem tevékenységét, optimalizálja a hely és az erőforrások kihasználását, valamint, hogy nagyobb lehetőséget biztosítson a szerződötetéshez és a gyakorlati képzéshez. Két támogatás segítségével indulhatott be az új szolgáltatás, egyfelől a projektet elfogadta és 2006-2007-ben támogatja a Caixa (bank), másfelől támogatásként a nemzetközi tanácsadó cég, a Price Waterhouse Coopers készítette el megvalósíthatósági tanulmányát.

3. AZ ONCE „birodalom”

MI AZ ONCE?

A Fundación Organización Nacional de Ciegos Españoles (Spanyol Vakok Országos Szervezete, továbbiakban ONCE) 69 évvel ezelőtt, 1938-ban állami kezdeményezésre jött létre, mintegy intézményes megoldásként a spanyolországi látássérültek felmerülő szükségleteire. Az ONCE szövetségi társulási forma, amely a spanyol vak embereket egyetlen, egységes és egyedülálló szervezetbe tömörítette és tömöríti. Kettős intézményi jelleggel rendelkezik: részben közintézményi jellegű, tekintettel arra, hogy testületként bizonyos, az állam által rábízott közérdekű feladatokat kell ellátnia; részben pedig- és ez az elsődleges- a magánjog hatálya alá tartozó társulási jelleggel és alapon működik.

KIK A TAGJAI?

Az ONCE tagjait felvett vagy csatlakozott tagoknak hívják (különböző mértékben látássérült személyek), amely státuszt bármely felvételét kérő spanyol állampolgár megkaphatja, miután az ONCE által minősített szemorvos megvizsgálja, és a vizsgálat eredménye alapján megfelel a megállapított kritériumoknak.

Minden felvett tag a Szervezet részévé válik, teljes jogú tagi státuszban. Részt vehet ennek a demokratikus szervezetnek az életében és hozzájuthat a Szervezet által biztosított rendkívül széleskörű szociális, juttatásbeli és az integrációt elősegítő szolgáltatásokhoz. 2005 végén az ONCE csatlakozott tagjainak száma meghaladta a 67.500 főt.

ONCE előadás

MELYEK AZ ONCE SZOCIÁLIS CÉLJAI?

Az ONCE-t, mint közjogi egyesületet, szociális jellege különbözteti meg az olyan testületektől, amelyek szakmai vagy polgári csoportok gazdasági vagy képviseleti érdekeit védik. A ONCE két nagy cél elérésére irányuló tevékenysége: tagjai személyes függetlenségének és teljes társadalmi beilleszkedésének elősegítése.

Az említett célok egy sor fontos célkitűzés vagy tevékenység formájában jelennek meg, amelyek közül az alábbiakat emeljük ki:

- a. Együttműködés az illetékes hatóságokkal a súlyos látássérülés megelőzésében, korai felismerésében és diagnosztizálásában.
- b. Oktatás, képzés és szakmai továbbképzés.
- c. Munkahely biztosítása az összes látáskorlátozott tag számára, lehetőség szerint az elsődleges munkaerőpiacon, a személy képességeinek megfelelő munkakörben.
- d. Szakmai és foglalkoztatási fejlesztés.
- e. Kutatás, fejlesztés és innováció az orvostudomány, a mérnöki tudományok, az informatika területén, stb.
- f. Ráébresztés a súlyos látássérüléssel élők teljes integrációját illető társadalmi felelősségre.

AZ ONCE FINANSZÍROZÁSA

A bármely szervezet által igénybe vehető finanszírozási forrásokon túlmenően (adományok, támogatások, a szervezet vagyonának hozama, stb.) az ONCE finanszírozási formáját tekintve is egyedülálló.

Az állam arra való tekintettel, hogy ráruházta az összes spanyolországi látássérült szükségleteinek ellátását egy kiterjedt, erre szakosodott szociális szolgáltatási rendszer keretében, átengedte az ONCE számára a „Cupón”, a hazánkban a lottónak megfelelő szerencsejáték árusításának kizárólagos állami koncesszióját. Az utóbbi években az állam további játékszervények kizárólagos árusítási jogát adományozta az ONCE-nak.

ONCE lotto árusítás

Fontos hangsúlyozni, hogy ezeknek a pénzügyi forrásoknak a felhasználásával nem csak a látássérültek számára fenntartott széleskörű szociális szolgáltató rendszert finanszírozzák, hanem ennek segítségével tartják fenn az ONCE és alapítványa (az alapítványról később bővebben) keretei között működő 102.234 munkahelyet, ami a teljes spanyolországi foglalkoztatás mintegy 0,54%-át jelenti. További lényeges momentum, hogy az említett munkahelyek 78%-át látássérültek vagy egyéb fogyatékkal élők töltik be. Továbbá ezekből a forrásokból finanszírozzák az ONCE Alapítvány, a Fogyatékkal Élők Társadalmi Integrációjáért (a továbbiakban ONCE Alapítvány), valamint az ONCE Szolidaritási Alapítvány, a Latin-Amerikai Vakokért (FOAL) nevű szervezeteket és azok paralimpiai tevékenységét.

MILYEN AZ IRÁNYÍTÁS ÉS AZ ÖNSZERVEZŐDÉS RENDSZERE?

Az ONCE szervezete és működése a belső demokrácia elvén alapszik, ezért tagjai teljes joggal részt vesznek az irányító és képviseleti szervek: az igazgatótanács (ami a legfőbb irányító és képviseleti szerv), illetve az ennek alárendelt további szervek, a Spanyolországot alkotó 17 Autonóm Tartományban található Területi Tanácsok megválasztásában, valamint ezekben jelen is vannak.

AZ ONCE ÉS SZERVEZETEI

Jóllehet az ONCE egy látássérültekből álló és azok számára létrehozott szervezet, a többi fogyatékkal élő iránti szolidaritás gyümölcseként a 80-as évek végén két nagy stratégiai projekt született.

Ezek közül az első 1988-ban az ONCE Alapítvány megalapítása volt a fogyatékkal élők együttműködésének és társadalmi integrációjának elősegítése érdekében, továbbá a hozzá tartozó Fundosa csoport (melyről szintén részletesen lesz szó) létrehozása, amelynek célja a munkahelyteremtés és állásközvetítés fogyatékkal élők számára, a leányvállalatokon keresztül vagy más cégek részvényeseként.

A második nagy stratégiai projekt 1993-ban az ONCE Vállalati Testület megalapítása volt, amelybe azok a vállalatok léptek be, amelyeket az ONCE 1989-től kezdődően vezetett be folyamatosan a különböző ágazatokba, és amelynek célja egyfelől az volt, hogy sokrétűbbé tegye az ONCE bevételi forrásait, másfelől pedig, hogy elősegítse a csatlakozott tagok munkaerő-piaci integrációját más, a Szervezet tevékenységi körén kívül eső vállalati ágazatokba, tevékenységekbe.

ONCE mint Szövetség

Tanulmányutunk rövidsége nem tette lehetővé, hogy az ONCE hatalmas szervezeteinek minden egységét részletesen és behatóan tanulmányozzuk, de volt alkalomunk találkozni az Alapítvány, a Fundosa Social Consulting (továbbiakban FSC) nevű cég és a Flisa, mosodai tevékenységet végző vállalat képviselőivel, illetve a helyszínen megtekinthettük a szolgáltató és gyártó egységeket.

3.1. Az ONCE Alapítvány

Az ONCE Alapítvány a Fogyatékkal Élők Együttműködéséért és Társadalmi Integrációjáért, egy olyan nonprofit szervezet, amelyet 1988-ban hozott létre az ONCE igazgatótanácsa és amelynek fő célja, hogy a fogyatékkal élők munkaerő-piaci beilleszkedését elősegítő, képzési és foglalkoztatási programokat hajtson végre, továbbá olyan programokat, amelyek célja, hogy ösztönözze a teljes akadálymentesítést, a teljes körűen elérhető környezet, termékek és szolgáltatások kialakítását.

- Erőfeszítéseit arra összpontosítja, hogy hozzájáruljon a fogyatékkal élők életminőségének javításához.
- A spanyolországi fogyatékkal élők fontosabb szervezeteinek platformjaként működik, amelyek az alapító szervezettel együtt (ONCE) jelen vannak kuratóriumában.
- Támogat más szervezeteket, közigazgatási intézményeket és általában véve a civil társadalmat olyan specifikus programok végrehajtásában, amelyek célja a fogyatékkal élő emberek esélyegyenlőségének elérése.

Az alapítvány küldetése, céljai

Az ONCE Alapítvány küldetése négy alappilléren nyugszik:

1. Elérni a fogyatékkal élők teljes társadalmi integrációját és helyzetük normalizálását a spanyol és az európai társadalmakban.
2. Elősegíteni a fogyatékkal élők életminőségének javítását, munkaerő-piaci beilleszkedést elősegítő, képzési és foglalkoztatási programok végrehajtásával.
3. Megvalósítani a teljes akadálymentesítést, a fogalmat tágabb értelemben használva, mint pusztán a mozgáskorlátozottak számára akadályt jelentő építészeti korlátok megszüntetése, olyan szempontokat figyelembe véve, mint a „Teljes Hozzáférés”, a „Tervezés Mindenkinék” és a „Független Élet”.
4. Elérni olyan valós esélyegyenlőséget, amely lehetővé teszi, hogy a fogyatékkal élők társadalmi integrációja valóra váljék.

Az ONCE Alapítvány forrásainak legalább 60%-át a fogyatékkal élők stabil foglalkoztatásának, illetve képzésének biztosítására, a források fennmaradó részét pedig a teljes akadálymentesítés elérésére fordítja.

Az Alapítvány célcsoportja

Bármely spanyol állampolgárságú fizikai, pszichikai, érzékszervi vagy szellemi fogyatékkal élő személy, a fogyatékosyságról lévő törvényi szabályozásnak és minősítésnek megfelelően potenciális kedvezményezettje az Alapítvány tevékenységeinek.

Spanyolországban épp úgy, mint hazánkban, a fogyatékkal élők körében magasabb a munkanélküliek aránya, mint a munkaképes korú lakosság körében. Míg a fogyatékkal élők körében 26% a munkanélküliségi ráta, a teljes népességen belül 6%. Az Országos Statisztikai Intézet, (spanyol rövidítése INE) a fogyatékosyságot vizsgáló 1999-es felmérésének adatai szerint három fogyatékkal élőből két fő dolgozik.

Ha összevetjük a számadatokat azt látjuk, hogy a fogyatékosysággal élők valamivel kevesebb, mint 32%-a képezi az aktív lakosság részét. Másrészt viszont, a lakosság általános foglalkoztatottsága 64,5% körüli. A fogyatékkal élők körében a férfiak foglalkoztatottsága sokkal magasabb, mint a nők (32% a 16%-kal szemben).

Stratégiák és ezek végrehajtása

Annak ellenére, hogy az Alapítvány céljai elérése érdekében a társalmi és munkaerő-piaci integrációt ötvöző stratégiákat hajt végre, pillanatnyilag a fogyatékosok számára történő munkahelyteremtést tekinti legfontosabb feladatának, hazai és nemzetközi szövetségek segítségével.

Munkahelyteremtés

Az ONCE Alapítvány meggyőződése, hogy a fogyatékosok életminőségének normalizálását legjobban a munkahelyteremtéssel lehet elérni, ezért éves költségvetésének 70%-át a Képzési és Foglalkoztatási Terv megvalósításának szenteli.

Az ONCE Alapítvány az alábbi módokon valósítja meg a munkahelyteremtést:

- A FUNDOSA Csoport vállalataival (az Alapítvány eszközeként szolgáló saját vállalati csoport)
- Átírányítás az elsődleges munkaerő-piacra
- Munkaközvetítés
- Foglalkoztatást biztosító munkahelyek támogatása
- Saját vállalkozások támogatása és tanácsadás

Az ONCE Alapítvány minőségi foglalkoztatást kíván elérni az esélyegyenlőség szempontjából is, ezért célja a

- a fogyatékos nők,
- a súlyosan fogyatékosok,
- a fiatal és
- a 45 évnél idősebb fogyatékosok helyzetének javítása.

A 100%-ban az ONCE Alapítvány tulajdonában lévő FUNDOSA Csoport célja a munkahelyteremtés és az ehhez kapcsolódó ügyintézés a fogyatékkal élők számára, közvetlenül vagy más gazdasági szervezetekkel együttműködésben.

A FUNDOSA Csoport öt termelési ágazatban van jelen:

- az iparban,
- az IT technológiában,
- a szolgáltatásban,
- az egészségügyben és
- az akadálymentesítésben.

Közel 70 vállalatánál több mint 11.500 alkalmazottja van, amelyeknél az alkalmazásban lévő fogyatékosok aránya meghaladja a 71%-ot. Ebből a szempontból a FUNDOSA csoport élő példája annak, hogy a hatékonyság és a szociális elkötelezettség járhatnak kéz a kézben.

Országos stratégiai szövetségek

Az ONCE Alapítvány működésének kezdete óta szorosan együttműködik a közigazgatással, a vállalatokkal, a fogyatékos szervezetekkel és magánszemélyekkel olyan programok és projektek lebonyolításában, amelyek lehetővé teszik a fogyatékkal élők számára, hogy a képzés és az állandó foglalkoztatás segítségével szakirányú végzettséget szerezzenek, illetve megnyíljon számukra az út a munkaerőpiac felé.

Együttműködő partnerek:

1.) Fogyatékos szervezetek

A közösség szükségleteinek és lehetőségeinek felméréséhez, illetve közös foglalkoztatási és egyéb projektek összehangolt lebonyolításához kulcsfontosságú az együttműködés a fogyatékos szervezetekkel.

2.) Vállalatok

A képzési és foglalkoztatási beilleszkedést elősegítő tevékenységek kiegészülnek az úgynevezett INSERTA Egyezményekkel, amelyeket az ONCE Alapítvány köt jelentős magáncégekkel országszerte a társadalmi felelősségvállalás keretében, a fogyatékosok normál munkaerő-piaci foglalkoztatottságának növelése érdekében.

3.) Közigazgatás

Az ONCE Alapítvány tartós egyezményeket és megállapodásokat köt a központi közigazgatással (elsősorban a Munkaügyi és Szociális Minisztériummal és ennek önálló intézményeivel), valamint a tartományi kormányok és helyi testületek többségével.

Nemzetközi stratégiai szövetségek

1.) Fogyatékoság fórumai

Az ONCE Alapítvány egyik prioritása alapításától fogva az volt, hogy közvetlenül részt vegyen az EU a fogyatékosághoz kapcsolódó intézményrendszerének kiépítésében. Erre való tekintettel szorosan követi a fogyatékkal élő uniós állampolgárok életminőségének javítására irányuló közösségi folyamatokat és politikákat.

Erre példa a Fogyatékoság Európai Fóruma (angol rövidítése EDF), az a platform, amely képviseli és felkarolja az európai fogyatékos népesség érdekeit, amelyben Spanyolországot a Fogyatékkal Élők Országos Képviseleti Bizottsága (spanyol rövidítése CERMI) képviseli.

2.) Intézményi kapcsolatok

Az ONCE Alapítvány nemzetközi szintű szövetségek és szinergiák összességének segítségével a harmadik szektor és a szociális gazdaság területét, valamint a nemzetközi kapcsolatokat érintő politikákat és stratégiákat valósít meg.

A jó gyakorlatok egyik példája: a Diszkrimináció Ellenes Küzdelem Operatív Program

A 2000-től 2006-ig terjedő tervezési időszakban az ország egész területén, a Vizcayai-öböl térségének kivételével, az ONCE Alapítvány kezeli a Diszkriminációellenes Küzdelem Operatív Programját, az Európai Szociális Alap és az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával.

A teljes költségvetés eléri a 200 millió eurót, 2006 júliusáig ennek mintegy 60%-a Strukturális Alapok hozzájárulása volt támogatás címén, míg a fennmaradó 40%-ot társfinanszírozás formájában maga az Alapítvány biztosította. A jövőben az SA támogatás 65%-ra emelkedik.

Az Operatív Program fő célja a fogyatékkal élők társadalmi és munkaerő-piaci diszkriminációja elleni küzdelem, valamint integrációjuk elősegítése mindkét területen. Ennek érdekében a Program a foglalkoztathatóság javításából, a munkalehetőségek feltárásából és a társalmi érzékenységet fokozó eszközök integrált rendszeréből áll össze.

Az ONCE Alapítvány az operatív programot három vállalata segítségével irányítja:

- a Fundosa Social Consulting (FSC): a munkaközvetítés és mediálás, illetve képzési tevékenységek területén,
- a Fundosa Teleservicios: az új technológiák területén,
- a Servimedia: információs, kommunikációs és figyelemfelkeltő, érzékenységet fokozó tevékenységek keretében.

a.) FOGLALKOZTATHATÓSÁG JAVÍTÁSA

1. **Személyre szabott munkaerő-piaci beilleszkedési terv:** alapvető eszköz a fogyatékosok foglalkoztathatóságának javításához; a jelentkezők személyre szabott kiszolgálása az információszolgáltatási, tanácsadási, képzési és a magánvállalkozást támogató szolgáltatás biztosítása.
2. A **képzési tevékenységek** terjedelmüket és jelentőségüket tekintve a beilleszkedési terv elengedhetetlenül fontos részét képezik. Arra törekednek, hogy javítsák a potenciális foglalkoztatottak szakmai kompetenciáinak minősítését és újraminősítését.

3. A **magánvállalkozás** tekintetében eltérő tevékenységekről beszélhetünk: képzés, szakmai támogatás és tanácsadás, illetve új és/vagy meglévő üzletek támogatásának engedélyezése.
4. A **szociális-foglalkoztatási műhelyek** célja, hogy a kedvezményezetteket ellássa a munkahelykereséshez szükséges stratégiákkal, az önbizalom megerősítése, a kereséshez szükséges kompetenciák és viselkedésformák megszerzése által.
5. Az **átmeneti foglalkoztatás** támogatása, mint az ERFA társfinanszírozásával megvalósult innovatív tevékenység, olyan Speciális Foglalkoztatási Központok kialakítását vagy átalakítást jelenti, amelyeknek célja, hogy közvetlenül munkahelyet teremtsen fogyatékkal élők számára.

b.) MUNKALEHETŐSÉGEK FELKUTATÁSA:

1. A **kutatás** kulcsfontosságú a munkaerőpiac folyton változó világában. Számos tanulmány és felmérés készült a fogyatékkal élők társadalmi és munkahelyi kapcsolatairól tartományi és országos szinten egyaránt, hogy feltárják közösségük alacsony foglalkoztatottsági rátájának okait és ennek lehetséges megoldásait.
2. Az elsődleges munkaerő-piaci **foglalkoztatás elősegítése**.
3. Végezetül megtalálhatjuk az első spanyol nyelvű fogyatékos témájú **honlapot** (www.discapnet.es), amely átfogó szolgáltatásokat kínál, úgy mint munkakeresés, akadálymentesített városi útvonalak és minden olyan egyéb pontos és frissített információt, amely javítja a fogyatékosok életminőségét.

c.) FIGYELEMFELKELTŐ, ÉRZÉKENYSÉGET FOKOZÓ TEVÉKENYSÉGEK:

1. **Kiadványok:** Egy rendszeres folyóirat megjelentetése (Programaacción címmel), amelynek témája az ONCE Alapítvány Strukturális Alapok keretén belül megvalósított programjának kiemelkedő, köz- és magánszereplők számára szóló tevékenységei.
2. **Digitális újság**, (Solidaridad Digital) amelynek célja, hogy tudósítson a fogyatékoság minden területéhez kapcsolódó legújabb hírekről: akadálymentesítés, foglalkoztatás, törvényi előrelépések, stb.
3. A Közigazgatás, a vállalati szféra és a lakosság **érzékenységét fokozó** konkrét **tevékenységek** azzal a céllal, hogy rámutassanak: a fogyatékoság nem korlát, hanem érték.

Statisztikák, eredmények

Ami az Operatív Programot illeti, a 2000. júliusától 2006-ig terjedő időszak mérlege nagyszerű eredményeket mutat: 76.000 fő részesült a munkaerő-piaci beilleszkedés érdekében tájékoztatásban és tanácsadásban, több mint 15.000

fogyatékkal élő részesült képzésben és 16.000 jutott munkához. Az erre fordított anyagi forrás 130.429.652 euró volt.

A Strukturális Alapok következő időszaka

Tekintettel a Strukturális Alapok következő időszakára (2007-2013) és az elosztás - a közelmúltban bekövetkezett uniós bővítés miatti - átfogó reformjára, az ONCE Alapítvány nagy erőfeszítéseket tett a Program jelen időszakban elért társadalmi és gazdasági eredményeinek, hatásának közismertté tételére, illetve, hogy nyilvánvalóvá tegye, tökéletesen alkalmas ilyen jellegű programok lebonyolítására a továbbiakban is.

Ezeket az erőfeszítéseket az **Operatív Program Láthatósági és Információs Kampányának** égisze alatt gyűjtötték egybe, a Program többi magánrésztvevőjével (Caritas, Vöröskereszt, Luis Vives Alapítvány és Roma Főtitkárság Alapítvány) kötött Együttműködési Egyezmény segítségével, annak érdekében, hogy a közintézmények, hazai és uniós szinten egyaránt vegyék figyelembe az elért eredményeket és annak szükségességét, hogy:

- A továbbiakban is hangsúlyos legyen az Operatív Program keretében kialakított közszféra-magánszféra közötti együttműködés, amely lehetővé tette, hogy a kirekesztés által veszélyeztetett közösségek problémáit a végső kedvezményezettekhez nagyon közel álló szervezetek kezeljék.
- Kapjanak prioritást az olyan innovatív eljárások és rendszerek, mint amilyenek pl. a Disc@pnet integrált beilleszkedési programjai, amelyek jó gyakorlatnak tekinthetők és amelyek igazolják, hogy az IT technológia a társadalmi és munkaerő-piaci beilleszkedés nagyon hatékony eszköze.

3.2. Grupo Fundosa (Foglalkoztatási Csoport) avagy a társadalmi integráció megközelítése vállalkozói szemszögből

A Fundosa Csoport az ONCE Alapítvány 1989-ben létrehozott vállalati divíziója, amelynek célja, hogy munkahelyeket teremtsen és menedzseljen fogyatékkal élő személyek számára. Küldetését közvetlenül, vagy vállalatok és intézményekkel kötött megállapodások révén teljesíti. A Fundosa Csoport 162 millió eurót meghaladó alaptőkével megszilárdított egy programot, amelynek eredményeként változatos termékek és szolgáltatások széles körű kínálata jött létre. A csoport 34 leányvállalatának éves forgalma meghaladja a 163 millió eurót és mintegy 5.185 dolgozót számláló személyi állománnyal rendelkezik. Ez a szám több, mint 11.600 főre emelkedik, amennyiben hozzáadjuk azt a 36 vállalatot, amelyben a csoportnak részesedése van. A fogyatékkal élők által betöltött munkahelyek százalékos aránya meghaladja a 71 %-ot. Ilyenformán a

Fundosa Csoport sikeresen bizonyítja, hogy a vállalati hatékonyság és a szociális elkötelezettség egymással összeegyeztethető fogalmak.

A Fundosa Csoport az alábbi öt ágazatban van jelen: ipar, technológiai termékek és szolgáltatások, szolgáltatás, szociális-egészségügyi akadálymentesítés.

A Fundosa Csoport saját döntése alapján a leginnovatívabb ipari folyamatokban vesz részt.

A Fundosa Csoport ipari részlege különböző ágazatokban van jelen, olyan piacvezető vállalatokkal, amelyeknek hozzáadott értéke a fogyatékkal élők társadalmi és munkaerő-piaci integrációjáért folytatott következetes politika. Az ipari ágazaton belül érdemes kiemelni jelenlétét az élelmiszeriparban, az informatikai piacon, a mosodai és a textiliparban.

Ezt a csoportot az alábbi vállalatok alkotják:

A Flisa vállalatról részletes beszámolót nyújtunk, hiszen alkalmunk volt a vállalat egyik üzemében személyesen is megtekinteni a tevékenységüket, illetve személyesen hallhattunk a cég filozófiájáról, tevékenységeiről és eredményeiről.

Technológia, minőség és integráció

Ezek a Fundosa Csoport Rt. Új Információs Technológiák Területén csoportosuló vállalatok kulcsszavai. A kezdeményezőkézség, az élenjárás és a maximális garancia vezetnek ügyfeleik teljes megelégedéséhez. Fő értékük a szakmai kihívásoknak való megfelelés, előmozdítva a valamilyen fogyatékkal élők társadalmi integrációját a jelenleg a társadalom által leginkább igényelt valamelyik szakmai környezetben. A technológiai termékek és szolgáltatások területén, a telemarketing, digitalizálás, honlap tervezés és karbantartás témakörében van jelen.

Ezt a csoportot az alábbi vállalatok alkotják:

Szilárd elkötelezettséggel dolgoznak a társadalom által támasztott igények és a jelentkező szükségletek ellátásán.

A fő törekvés az egyre újabb célkitűzések folyamatos teljesítése, olyan csapat létrehozása, amely befogadja a fogyatékkal élőket és előmozdítja egyes nélkülözhetetlen szolgáltatásoknak, amely mind a vállalat, mind az egyén számára hozzáadott értéket jelentenek. A Fundosa Csoport Szolgáltatások négy saját vállalattal rendelkezik.

Ezek egyike, a Fundosa Social Consulting, amely közvetlenül a fogyatékkal élők integrációja érdekében fejti ki tevékenységét. Az ország egész területén működik, mintegy 85.000 fő adatait tartalmazó adatbázissal, amely lehetővé teszi a fogyatékkal élők munkaerő-piaci beilleszkedése érdekében végzett munkaközvetítői szolgáltatások megvalósítását. Tevékenységükről beszámolunk tanulmányunkban.

A szolgáltatói ágazaton belül található a SERVIMEDIA, a szociális tájékoztatásra szakosodott hírügynökség, amely az ONCE Alapítvány alapvető fontosságú eszköze az esélyegyenlőséget biztosító társadalomról szóló üzenet elterjesztéséhez. Az Alapítvány – mint arról már írtunk -, 1988-as alapítása óta új területekkel bővítette tevékenységi körét: kommunikáció, kiadványok terjesztése, digitális fórumok kialakítása és dokumentáció terén.

A szolgáltatási szektor harmadik vállalata a Galenas, amelyhez főként kórházakban és egyetemeken jelenlévő üzletek tartoznak.

A Fundosa Csoport jelen van az akadálymentesítés területén is, amely ONCE Alapítvány másik kiemelt prioritása. A Fundosa Accesibilidad (Fundosa Akadálymentesítés) segítségével szakmai és technikai segítséget nyújt az ortopédia, a fogyatékkal élők szükségleteihez igazodó jármű átalakítások, illetve ezzel párhuzamosan – a tartományokkal és önkormányzatokkal együttműködve – a városok és épületek akadálymentesítését biztosító tervek egyeztetésének

és kidolgozásának területén. Az akadálymentesítés témaköréhez tartozik a fogyatékkal élők hozzáférése a különböző szabadidős tevékenységekhez. Éppen ezzel a céllal jött létre a Fundosa Csoporton belül a sport és szabadidős létesítmények kezelésével foglalkozó Sport y Ocio (Sport és Szórakozás) elnevezésű vállalat.

Szociális-egészségügyi ágazat

A Fundosa Csoport két vállalattal megjelent a szociális-egészségügyi ágazatban is: az egészségügyi hulladékok kezelésével foglalkozó Sistemas Integrales Sanitarios, (SIS – Integrált Egészségügyi Rendszerek),

illetve a PERSONALIA, amely fogyatékkal kapcsolatos projekteket bonyolít le otthonokban és házi gondozásban egyaránt.

EBBE a szektorba tartozik minden olyan jelenlegi és jövőbeli tevékenység, amely a kórházi ágazatban megjelenő szociális gondozási, kiegészítő szolgáltatásokkal, házi gondozással, illetve idősek otthonával és speciális idősgondozással kapcsolatban felmerül.

Alternatív intézkedések

Az ONCE Alapítvány a vállalkozók számára olyan lehetőségeket kínál, amelyek révén teljesíthetik a Spanyolországban érvényben lévő törvényi rendelkezéseket előírásait, amelyek támogatják és ösztönzik a fogyatékkal élők számára a munkahelyteremtést, valamint teljes integrációjukat.

A kiindulópontot az 1982-es év jelenti, amikor elfogadták a Fogyatékkal Élők Társadalmi és Munkaerő-piaci Integrációjáról szóló törvényt, amely arra kötelezi az 50, vagy ennél több alkalmazottat foglalkoztató vállalatokat, hogy a munkahelyek 2%-át fogyatékos munkavállalók számára tartsák fenn. Az ellenőrzés és a szankciók hiánya miatt azonban nem sikerül maradéktalanul érvényt szerezni a jogszabálynak.

Ezt követően, a 27/2000 számú Királyi Rendelet rugalmasabbá tette az előbbiekben említett törvényt oly módon, hogy lehetőséget biztosított a vállalatok számára olyan helyettesítő, kiváltó mechanizmusok igénybevételére, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy szociális kötelezettségüknek minden körülmények között eleget tegyenek. A 364/2005 számú Királyi Rendelet leegyszerűsíti és megkönnyíti az alternatív intézkedések alkalmazását, ugyanis a megfogalmazott alternatív intézkedések és eszközök között szerepelnek olyanok, mint termék vagy szolgáltatás vásárlása Speciális Munkaközpontoktól, vagy a fogyatékos közösség munkaerő-piaci beilleszkedésére irányuló tevékenységek dotálása vagy támogatása.

RÉSZESEDÉS MÁS VÁLLALATOKBAN

Azon tevékenységi területek, amelyekben a 34 leányvállalat jelen van, kiegészül az ONCE Alapítvány nem többségi részesedésével működő további 36 céggel, amelyek főként az élelmiszeripari ágazatban és az autógyártásnak bedolgozó ipari ágazatokban tevékenykednek. Ahhoz, hogy a Fundosa Csoport megjelenjen más vállalatok részvényeseként, elengedhetetlenül fontos, hogy az adott projektek alapvetően a fogyatékkal élők számára való munkahelyteremtést tűzzék ki célul.

Látható tehát mennyire összetett és a fogyatékkal élők problémáinak megoldásában széles spektrumú tevékenységet folytat az ONCE, annak alapítványa és a Fundosa Csoport. A következő fejezetekben két vállalatot mutatunk be részletesebben, melyek képviselőivel a megvalósítás helyszínein találkozhatunk.

3.3. Fundosa Social Consulting (FSC) – Szociális Foglalkoztatási Szervezet

Cél az integráció

Ez a cég 1990-es alapítása óta az alapítvány által létrehozott Grupo Fundosa cégcsoport egyik tagja és az ONCE Alapítvány foglalkoztatási és képzési tevékenységét látja el. A legfontosabb projektjüket ESZA forrás bevonásával valósítják meg, amelyet 1998 óta végeznek, így rengeteg tapasztalatuk van ennek a célcsoportnak a sajátosságairól. Alapelvük, hogy saját tevékenységükkel mutassanak példát. Tevékenységük egész Spanyolország területére kiterjed.

Az FSC tartományi telephelyei Spanyolországban

A Fundosa Social Consulting tevékenységének az alapító okiratában is megfogalmazott, – az ONCE Alapítvánnyal megegyező – fő célja a fogyatékkal élők integrációs lehetőségeit elősegítő gazdasági és szociális jellegű kezdeményezések ösztönzése és támogatása. Ebből az alapító okiratban is megfogalmazott elkötelezettségből következik az, hogy a Fundosa Social Consulting, mint cég tevékenysége elsősorban szociális jellegű. Olyan társadalmi integrációs stratégiákat hajt végre, amelyeknek célja a fogyatékkal élőknek a többi állampolgárral azonos esélyeinek biztosítása, hogy ugyanazokat a jogokat gyakorolhassák és hozzájussanak ugyanazokhoz a javakhoz, amelyekhez ez utóbbiak.

A Fundosa Social Consulting célja, egy olyan vállalati kultúra megteremtése, amely olyan humánerőforrás politika kialakításával fejleszti a fogyatékkal élők munkaerő-piaci beilleszkedését segítő rendszer minőségét, amely biztosítja a dolgozók rugalmasságát, továbbképzését, szakmai fejlődését és tájékoztatását.

Több mint 100.000 fogyatékos munkavállaló adatait magában foglaló adatbázissal, évente átlagosan 3.000, a munkaerő-piacra beillesztett dolgozóval és a mintegy 76.000 tanórából álló képzési tevékenységével, a FSC országos szinten első helyet foglal el a fogyatékoságban szakértőnek számító humántanácsadó cégek rangsorában, így elmondható, hogy ágazatán belül piacvezető vállalat.

Felépítés

A Fundosa Social Consulting, mint a rendes jogi rendelkezések hatálya alá tartozó részvénytársaság alakította ki vállalati irányító szervét, egy 13 tanácsost számláló igazgatótanács formájában, amelyben képviseltetik magukat az ONCE szervezeteinek és vállalatainak képviselői. Felső vezetése egy megbízott tanácsosból és egy vezérigazgatóból áll. A vállalatot érintő egyhangú döntések esetében az igazgatótanács a döntéshozó és irányító szerv. A megvalósításért felelős területi bizottság döntéshozó és vizsgálati szerv, amely az igazgatótanács tagjaiból és a területi megbízottakból tevődik össze és amely előmozdítja a munkaprogramok összehangolását az egyes területek munkaerő-piaci sajátosságaival.

Emberi erőforrás

A Fundosa Social Consulting legfontosabb értéke és vagyona a vállalatot alkotó 268 főnyi személyügyi-tanácsadásban jártas és a munkaerő-piaci beilleszkedés területein szakértelemmel rendelkező szakmai csapat.

A Fundosa Social Consulting-nál dolgozó átlagos szakember: nő, fogyatékos, felsőfokú végzettséggel rendelkezik, 30-40 év közötti életkorú és átlagosan 3 éves tapasztalata van a vállalatnál. A Fundosa Social Consulting, az ONCE Alapítvány humán erőforrás politikájával összhangban, támogatja a nőket előnyben részesítő intézkedéseket, képzést és szakmai előmenetelt kínálva, valamint családi és munkahelyi egyeztető programokat biztosítva. A fogyatékosok 73%-os aránya a dolgozói létszámban rámutat, hogy lehetséges erkölcsi és szociális alapelveken nyugvó tisztán vállalkozói modellt kialakítani.

Személyzeti adatok (2005. december 31)

		Személyzeti adatok	
		Létszám (fő)	Arány
1. Teljes dolgozói létszám		268	100%
1.1.	Fogyatékkal élő munkatársak	195	73%*
1.2.	Fogyatékkal élő férfi	62	32%
1.3.	Fogyatékkal élő nő	133	68%
2. Nem fogyatékkal élő munkatársak		73	27%*
2.1.	Férfi	19	26%
2.2.	Nő	54	74%
3. Felsőfokú végzettségű munkatársak		142	53%*
3.1.	Fogyatékkal élők	92	65%
3.2.	Nem fogyatékkal élők	50	35%
4. Egyéb végzettséggel rendelkező munkatársak		126	47%*
4.1.	Fogyatékkal élők	103	82%
4.2.	Nem fogyatékkal élők	23	18%

* A teljes dolgozói létszám arányában

Küldetés és értékek

A Fundosa Social Consulting küldetése a humán erőforrás menedzsment, amely kiemelt jelentőséget tulajdonít a fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci beilleszkedésének. A Fundosa Social Consulting kiemelt prioritású céljai:

- A fogyatékkal élők foglalkoztatásának, mint munkaerő-piaci beilleszkedésük eszközének javítása, amely társadalmi beilleszkedésük alapvető fontosságúnak tartott módja.
- Dinamikus és rugalmas képzési rendszer kialakítása.
- A közösség vállalkozókészségének megerősítése.
- A fogyatékkal élők számára munkahelyet teremtő kezdeményezések felkutatása és támogatása.
- Figyelemfelkeltő, érzékenységet fokozó és a hozzáállás megváltoztatására irányuló tevékenységek.

Tevékenységek

A madridi oktatási központ látogatásakor vendéglátóink részletesen bemutatják a felzárkóztatási programjuk elemeit is.

A szervezet tevékenységében fontos a személyre szóló segítségnyújtás, ennek alapköve az interjú, melyben megismerik ügyfelüket, ezt foglalkoztatási szakember végzi, a végén diagnózist állítva fel a személy képességeiről, tudásairól, illetve a szükséges közös tevékenységekről, lépésekről a munkaerő-piaci beilleszkedés érdekében. Ezzel párhuzamosan együttműködnek vállalatokkal, a cégeknél tanácsadást biztosítanak, melyben hangsúlyt kap a fogyatékkal élők foglalkoztatásának ösztönzése, kiemelve, hogy nem jelent hátrányt az alkalmazásuk.

Fogyatékosággal élőknek nyújtott tevékenységek:

- Személyre szabott interjú: helyzetelemzés a képességekről, képzettségekről, tudásokról, fejlesztendő területekről, a betölthető munkakörökről, ha szükséges a fejlesztésben alkalmazott tevékenységekről a munkába helyezésig.
- Képzések: többszintű képzés az alapvető készségek elsajátításától (pl.: ta- karítás) az összetettebb tudást igénylőig (iroda vagy vállalatvezetés).
- Műhelymunkák, workshopok: egyes esetekben a munkavállaláshoz szükséges tudás, képzettség megvan, azonban a résztvevő személyisége nem érett a munkavállalásra. Viselkedési, kommunikációs, problémamegoldó tré- ningeket hajtanak végre.
- Saját vállalkozások támogatása: vállalkozó szellemű személyek segítése saját vállalkozás beindításában, (megvalósíthatósági tanulmány, üzleti terv készítése) megvalósításában.
- PR és reklám tevékenység: a célcsoport és a vállalatok felé egyaránt, népszerűsítve beilleszkedést segítő programjaikat (információs és szóró- anyagok, a DISCAPNET elnevezésű honlap működtetése).

Vállalatoknak nyújtott tevékenységek:

- Annak tudatosítása a vállalatok vezetőiben, hogy fogyatékkal élők alkalmazásával is teljes értékű munkaerőt foglalkoztatnak.
- A vállalat menedzsmentjének felkészítése a fogyatékosággal élők alkalmazására (azonos bánásmód, a munkavégzés fizikai feltételeinek megterem- tése stb).
- Munkaerő-közvetítés, egyfajta fejavadászcégként való működés.

Lemorzsolódással is meg kell küzdeniük annak ellenére, hogy a spanyol törvé- nyek szerint sikeres kimenetnek számít az is, ha valaki munkaszerződést köt.

A kudarcok okai lehetnek:

- a vállalat, a fogyatékkal élő személlyel lefolytatott interjú után elbizonytalanodik és visszalép az alkalmazástól;
- a fogyatékkal élő retten meg az elvégzendő feladattól;
- a betölteni kívánt álláshoz szükséges munkahely átalakítás nem megfelelő.
- Minden esetben ismét a szervezetre hárul a megoldás megtalálása, további tanácsadással, motiválással, mediációval.

Együttműködések

A Fundosa Social Consulting és az FSC Fogyatékos Szövetség, mint a fogyatékkal élők foglalkoztatására és elhelyezésére szakosodott ügynökségek megállapodásokat kötnek az Országos Foglalkoztatási Intézettel és az Autonóm Közösségek Munkaügyi Szolgálatával a fogyatékos dolgozók munkaerő-piaci beilleszkedése és az építészeti korlátok felszámolása érdekében. A vállalatok számára erős motivációs előnyt és elismerést jelent, ha egy cég megfelel minden jogszabálynak, így a fogyatékos-sággal élők alkalmazásáról szólnak is. További ösztönzést jelent, hogy a fogyatékkal élő személlyel kötött határozatlan idejű munkaszerződések nyomán az állam egyszeri vissza nem térítendő támogatással segíti a foglalkoztatás költségeinek vállalását, illetve járulékfizetési kedvezményeket is biztosít a vállalatoknak a határozatlan idejű, vagy az 1-3 évre kötött határozott idejű munkaszerződések megkötése esetén.

Eredmények - Az FSC számokban 2005-ös adatok alapján²

- Munkakeresők száma 105.209 fő
- Elkészült személyre szabott foglalkoztatási tervek száma: 11.317 darab
- Lebonyolított képzés száma: 450 képzés
- Képzésben részesült hallgatók száma: 2.476 fő
- Megkeresett vállalatok száma: 2.104
- Feldolgozott munkaaajánlatok száma: 3.840 db
- Munkahelyre beilleszkedettek száma: 3.194 fő
- Munkaközpontok száma: 25

Minőségpolitika

A Fundosa Social Consulting 2001-ben megszerezte a Spanyol Szabványügyi és Minősítő Szövetség (AENOR) vállalati minősítését, amely az UNE EN ISO 9001:2000 norma teljesítését igazolja szakképzési, valamint a humán erőforrás kiválasztási és elhelyezési szolgáltatásai vonatkozásában az ország egész területén.

² Ide számítjuk az ONCE Alapítvány és az Európai Szociális Alap Operatív Programját, a Kantábriai Autonóm Közösség Programját és az autonómiák programjainak keretében biztosított szakmai képzéseket.

A Fundosa Social Consulting felfogása szerint a minőség egy olyan tényező, amelynek át kell itatnia a vállalat összes tevékenységét, ami az összes munkatárs felelőssége. Az FSC átfogó minőségmenedzsment rendszert tervez, amely a vállalat folyamatos fejlődését eredményezi és kiterjed:

- A szolgáltatások minőségére: Az FSC célja, hogy kivívja kedvezményezettjei és felhasználói legnagyobb fokú megelégedését. Ennek érdekében vizsgálja:
 - a képzés és a foglalkoztathatóság javítására irányuló tevékenységek minőségét,
 - a kiválasztási és közvetítési szolgáltatásokat felhasználók megelégedettségi szintjét.

- Az irányítás minősége

Az FSC a végsőig fokozza a saját vállalati irányításának minőségével szembeni követelményeket, különösen a közpénzekből megvalósuló tevékenységeket illetően.

- Az eredmények minősége

Az FSC anélkül, hogy figyelmen kívül hagyná a kitűzött mennyiségi célok teljesítésének jelentőségét, kiemelt figyelmet fordít a tevékenységeivel kapcsolatos minőségi célkitűzések kijelölésére és monitorozására. Tekintettel az ONCE Alapítvány alapítási céljaira, az FSC előtérbe helyezi a szociális céljai elérését.

3.4. Flisa - EGY TISZTA MUNKA

Fundosa Lavanderías Industriales S. A. (Flisa)– Fundosa Ipari Mosodák

A Flisa Önálló részvénytársaságként bejegyzett profitorientált vállalat, 100%-ban az ONCE tulajdonában. Mosodai tevékenységet látnak el az ország egész területén, egyben speciális foglalkoztatási központként is működnek. 1990-ben alapították a céget és '91-ben 3 üzemmel indultak, teljesen az ONCE Alapítvány finanszírozásában. '92-ben hatalmas lökést adott tevékenységüknek az olimpia és a Sevillai Expo spanyolországi megrendezése. Az eltelt 16 év alatt 120 millió eurót fordítottak beruházásra. Jelenleg 25 mosodájuk van országszerte és további kettő most épül saját forrásaikból. A mosodai tevékenységen kívül foglalkoznak még hulladékkezeléssel, textilgyártással és nyomtatópatron újjrahasznosítással a Fundosa csoport más cégeinek együttműködésével (SIS, Fundotex, Grupo Columbia).

Területi lefedettség

A cég 25 ipari mosodával rendelkezik Spanyolország egész területén: Andalúziában, a Baleárokon, Katalóniában, Madridban, Kasztília és Leónban, Valenciában, a Kanári-szigeteken, Murciában, Baszkföldön, valamint Kasztília La Manchában. Új textilkezelő üzemeket létesített Sant Boi del Llobregatban, Tenerifén, valamint további mosodai üzemeket hoz létre Segoviában és Valladolidban.

Ügyfelek

Szolgáltatásaikat a legjelentősebb szállodaláncoknak és a legjobb független szállodáknak, valamint magán és kórházaknak, továbbá szociális otthonoknak nyújtják, minden esetben a maximális minőség és legjobb szolgáltatás elérésére törekedve.

Humán erőforrás

A munkavállalók fogyatékkal élők, 50%-uk valamely végtag fogyatékoságával, a többiek vegyesen értelmi és érzékszervi fogyatékosággal élnek. A cégnek évente 75 millió euró árbevétele van. Mivel speciális munkáltatók, nem fizetnek TB járulékot a dolgozók után, illetve minimális támogatást is kapnak a bérek kifizetéséhez. Nyereségüket 100%-ban visszaforgatják tevékenységükbe, részvényeseiknek nem fizetnek osztalékot. Dolgozóik számára, a két műszakos munkarend mellett a minimálbérnél (2006-ban 540 eurónál) magasabb színvonalú bért fizetnek (600-650 eurót). Emellett más kedvezményeket is biztosítanak munkatársaiknak, így egészségügyi szolgáltatásokat, tankönyvvásárlási támogatást, szemüveg készítés támogatását, oktatási hozzájárulást. Az okta-

tási tevékenységnek három iránya van: képzés, fejlesztés és a stabil munkavállalás megerősítése. Dolgozóinak folyamatos és szakosodott képzése jelenti az egyik olyan alappillért, amelyen a Flisa mindennapi vezetése nyugszik. A Flisa Csoportnál tudatában vannak annak, hogy bármely vállalat legfontosabb vagyona az emberi tőke, nem fukarkodnak tehát a munkavállalóik szükségleteinek, képességeinek és lehetőségeinek megfelelő, folyamatos képzési terv megtervezésére, bevezetésére és lebonyolítására irányuló erőfeszítésekkel.

Infrastruktúra

A Flisa lánc a jelenleg működő, a mosodaipar területén elérhető legfejlettebb technológiával felszerelt 25 üzemének segítségével, teljes körű egészségügyi garanciával, a legmagasabb minőségi színvonal mellett kínálja az összes, a textilneműk integrált kezelésével kapcsolatos szolgáltatását (mosás, szárítás, szállítás, raktározás és bérbeadás), ami lehetővé teszi a szállodai, kórházi létesítmények, illetve az otthonok többsége részéről jelentkező igények teljes körű kielégítését és ellátását. A Flisa megfelel az ISO 9000 és 9018 biztonsági rendszerek normáinak, valamint rendelkezik az AENOR által kiadott minőségi tanúsítvánnyal is. A Flisa 25 működő üzemével és 90 millió kilónyi mosási kapacitásával, az első helyen áll Spanyolország ipari mosodaláncai között. További előnyük, hogy már a szolgáltatás kezdetén figyelembe veszik a speciális igényeket és megoldást kínálnak minden konkrét esetre.

Flisa vállalat mosodája

Csúcstechnológia

A Flisa Csoport minden egyes textilkezelő üzemét olyan projektek alapján alakították ki, amelyek kifejezetten törekszenek arra, hogy a rendelkezésre álló területen a berendezéseket a lehető legoptimálisabban helyezték el, és ezzel párhuzamosan garantálják a megfelelő biztonsági és higiénés rendszabályok teljesülését az egész folyamat során.

Flisa vállalat – vasalás

A legjobb szolgáltatás biztosítása iránti elkötelezettségüknek köszönhetően gépparkjukat folyamatosan felújítják, ezáltal a legújabb és leginnovatívabb technológiákat honosítják meg minden egyes üzemükben. Ezek a beruházások az ügyfeleknek átadott termék minőségének folyamatos javulásában tükröződnek. A Flisa Csoport létesítményeiben használt minden egyes mosógép mikroprocesszorokat tartalmaz, amelyekbe beprogramozzák az egyes folyamatokat, ami lehetővé teszi, hogy a kezelőknek csak a programok elindításakor kelljen beavatkozniuk.

A szennyes ruha és a tiszta ruha zónát egészségügyi sorompók segítségével választják szét. Mindkét terület független szellőztetőrendszerrel rendelkezik, úgy, hogy a légnyomáskülönbség eredményeképpen a levegő mindig a tiszta ruha felől áramoljon a szennyes felé. Kétfajta elszívót is használnak: egyet az egyes munkaközpontok általános szellőztetésére, míg a másikat a folyamatosan működő berendezések által termelt nagymennyiségű hő elszívására. Végezetül minden munkaközpontjuk úgy épül föl, hogy elkerüljenek minden esetleges építészeti akadályt és minden létesítményt ellássanak az akadálymentesítéshez szükséges összes eszközzel, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a fogyatékkal élők maradéktalanul használhassák ezeket az épületeket.

A madridi üzem

Személyesen a Flisa madridi üzemét volt alkalmunk meglátogatni, mely egy nagyon modern üzem benyomását keltette. Ez az üzem kizárólag szállodai szolgáltatásra szakosodott, ágyneműt, törölközőket és asztalneműt tisztított.

Az üzemlátogatást ott kezdtük, ahol a teherutók lerakják az aznap összegyűjtött szennyes textíliát. Az első munkafolyamat a textíliák válogatása, melynek során az ágyneműket hotelenként, 50 kilógrammos mosószákokba csomagolják, illetve más textíliáktól elkülönítik. Innentől a textíliák egy alagútrendszerben

közlekednek – futószalagok és vákuum technika segítségével – a különböző mosási folyamatok között, miközben speciális préstechnikával kinyomják belőlük az előző fázisban felszívódott fertőtlenítő és mosószeres vizet. Utolsó állomásként az alagútból a szárítóba kerülnek a textíliák. Az egész folyamat kb. 20 percet vesz igénybe.

A szárítás után a vasalás és hajtogatás következik, mely tevékenységeket szintén ipari gépek segítik. Végül a megrendelők szerint csoportosítva, szállításra készen kiválogatásra kerülnek a textíliák és egy másik, a teherautókra való felpakoláshoz kialakított parkolóban előkészítik szállításra. Az üzem csak mérsékelt zajos és nagyon szépen karbantartott.

Szolgáltatások

A Flisa Csoport egy integrált szolgáltatásokat kínáló rendszert alakított ki azért, hogy a vendéglátásban és a kórházi ágazatban tevékenykedő ügyfelei összes szükségletére megoldást tudjon nyújtani. Az üzletágak:

1. Ipari mosoda: amennyiben a kezelni kívánt ruhanemű az ügyfél tulajdonát képezi, a cég biztosítja szolgáltatásként a szennyes textildarabok összegyűjtését, mosását és fertőtlenítését, szárítását, vasalását, hajtogatását, illetve a tiszta ruhaneműk kiszállítását.
2. Textilnemű bérbeadás: a Flisa Csoport az új üzleti partnerrel történt kapcsolatfelvétel után készít egy tanulmányt, amelyben az ügyfél tényleges szükségleteit méri fel, figyelembe véve a szobák és férőhelyek számát, az éttermi szolgáltatásokat, stb. Ezeknek az adatoknak a birtokában biztosítják a folyamatos, megfelelő színvonalú szolgáltatáshoz elengedhetetlen törölköző, ágynemű és asztalnemű ellátást, bérbe adott textíliákkal. A Flisa Csoport vállalja az említett beruházás költségeit, minden esetben egy adott cikkre legalább öt darabban számolva. Működtetik továbbá az integrált ágyneműkezelési szolgáltatást, melynek keretében a Flisa Csoport végzi az ágynemű kezelési szolgáltatás teljes kiszervezését oly módon, hogy saját dolgozókat telepít az ügyfél létesítményeibe. Ennek eredményeképpen a forgalomirányítás felelőssége is a cégé, hiszen feladatként felvállalták a „renting” szolgáltatás intézményeken belüli lebonyolítását, valamint az ágyneműmozgatás napi szintű követését és megfelelő működés biztosítását.

Az ipari mosodákban általában kezelt cikkek, az ügyfélnek biztosított szolgáltatás típusától függetlenül hat nagy csoportba sorolhatók:

- Ágynemű (lepedő, párnahuzat, paplanhuzat, stb.)
- Törölközők (fürdőlepedők, kéztörölők, bidé törölközők, fürdőszobai szőnyegek, köntösök, stb.)
- Asztalnemű (terítők, rátétek, szalvéták, stb.)

- Formaruha
- Munkaruha
- Egyéb ruhanemű

A Flisa Csoport a spanyolországi ipari mosodai ágazat piacvezető cége. A Flisa Csoport élenjáró és innovatív vállalat, hiszen az első olyan társaság, amely

- ágazatán belül piacvezetővé vált egy nagyrészt fogyatékosokból álló dolgozói állománnyal,
- kialakított egy olyan menedzsmentet, amely képes a gazdasági jövedelmezőséget a szociális jövedelmezőséggel ötvözni, továbbá
- nyereségét technológiai fejlesztésekre és képzésekre, illetve új munkaközpontok kialakítására visszaforgatni.

Végeredményben a Fundosa vállalatcsoport, amelyhez a Flisa Csoport is tartozik, az ONCE Alapítvány egyik fő támasza és jelenleg a legnagyobb védett munkahellyel kapcsolatos kísérlet Spanyolországban, valamint egyike a legjelentősebbeknek egész Európában. Ki kell emelnünk, hogy a megrendelők szempontjából a szerződéses viszony a Flisa Csoporttal minőségi szolgáltatás biztosítását garantálja, és egyúttal lehetővé teszi a 27/2000 számú (a fogyatékkal élők foglalkoztatásáról szóló) Királyi Rendeletben foglalt alternatív intézkedések teljesítését is. Ha ugyanis egy cég a Flisa Csoportot szerződteti, sok fogyatékkal élőknek segít a társadalmi beilleszkedésben.

4. Fundación Secretariado Gitano (Roma Titkárság Alapítvány, FSG) - Programa de Acceso al Empleo (A Foglalkoztatáshoz való Hozzáférés Programja, ACCEDER)

A Roma Titkárság Alapítvány egy nonprofit társaság, amely a spanyolországi roma közösség fejlődése érdekében nyújt szolgáltatásokat a spanyol állam egész területén. Az ACCEDER program az FSGG egyik uniós forrásokat felhasználó mintaprojektje, melynek célja a romák beilleszkedésének elősegítése. Az Alapítvány elődjének számító szervezetet 1960-ban a katolikus egyház hozta létre, majd 2001-ben jegyezték be a szervezetet alapítványként. Ország-szerre jelenleg 59 irodája van. Katalóniában két iroda található ezek közül, egy Barcelonában és egy Sabadellben, egy Barcelonához közeli nagyvárosban. A tanulmányút során a Sabadellben lévő irodát tekinthettük meg, itt kaptunk átfogó képet az FSG-ről és az ACCEDER programról, illetve részletesen megismerhettük ennek az egységnek a működését.

A spanyolországi romák Afrikán keresztül érkeztek az országba, ma Spanyolországban kb. 800.000 roma él, ebből Katalóniában 60.000-en, Sabadellben a 200.000 fős lakosságból kb. 6-7.000 fő. Becslések szerint a teljes roma népesség 30%-a kirekesztésben él. A romák csoportja nagy nehézségekkel küzd az egészségügy, az oktatás, a lakhatás, a munkaerő-piac és a teljes jogú állampolgári jogok gyakorlása terén is. Ezen adatoknak és információknak birtokában alakította ki tevékenységét az FSG.

Küldetés, értékek

Az FSG küldetése a roma közösség integrált fejlesztése a kulturális identitás tiszteletben tartása mellett annak érdekében, hogy a romákat is megillessen minden olyan jog, szolgáltatás és szociális forrás, mint a többi állampolgárt. Ennek érdekében a szervezet a legkülönbébb tevékenységeket végzi, amelyek a romák életkörülményeinek javítására, valamint a kulturális identitás elismerésének, támogatásának és fejlesztésnek megerősítésére irányulnak. A FSG egy olyan interkulturális társadalmat pártfogol, amelynek keretében a romák szabadon és teljes mértékben gyakorolhatják állampolgári jogaikat, és hozzájárulhatnak saját értékeikkel az egyetemes kultúra gazdagításához.

A szervezet tevékenységeit vezérlő értékek a következők:

- Interkulturalitás: a plurális társadalom támogatása és védelme, elősegítve az együttélést, a kölcsönös megismerést és a különböző kultúrákhoz tartozó emberek közötti kapcsolatokat.

- Szolidaritás: a társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek csökkentése és a hátrányok kiegyenlítése.
- Méltóság és igazságosság: az alapvető emberi és szabadságjogok védelme és az egyének fejlődésének támogatása. A cigány népről kialakult általános megítélés javítása, polgári létük előmozdítása.
- Képzés és részvétel: előmozdítani a célcsoport fejlődését, a kultúra, az identitás és kollektív fejlődés szempontjait egyaránt szem előtt tartva, valamint ösztönözni részvételüket a lakóhelyüket érintő területfejlesztésben, a népesség többi részével vállalva.
- Nyitottság: együttműködés különböző szervezetekkel, az erők egyesítése, a hálózatban végzett munka támogatása. Együttműködés olyan személyekkel, szövetségekkel, civil szervezetekkel, platformokkal, valamint köz- és magánszervezetekkel, amelyek a roma közösség felemelése érdekében dolgoznak.

Célcsoportjaik ezen felül:

- Fogyatékkal élők
- Iskolából lemorzsolódott fiatalok
- Családi erőszakot átélt nők
- Tartós munkanélküliek
- Alacsony jövedelmű csoportok
- Kirekesztettségben, vagy kirekesztettség veszélyében élők

Tevékenységeik

Az Alapítvány különböző szinteken végzi a diszkrimináció ellenes tevékenységét:

- **egyrészt európai szinten**, 11 országgal kötött együttműködési megállapodások révén,
- **másrészt országos szinten**, a spanyol állam egészének területén végzett tevékenységekkel,
- **harmadrészt az autonómiák szintjén**, közvetlen munkát végezve az összes tartományban,
- **továbbá helyi szinten**, 51 településen nyitva tartó 59 központjával.

Az FSG-nél végzett munka, a roma közösség integrált fejlesztését célozza meg és kiterjed ennek minden aspektusára, ideértve olyan jellemzőket is, mint a kultúra támogatása, az identitás megerősítése, a részvétel ösztönzése. Ezen kívül különös figyelmet fordítanak a közösség leghátrányosabb helyzetben lévő tagjai helyzetének javításra, az egyenlőtlenségek felszámolására.

Ennek érdekében kétfajta tevékenységet végeznek:

- Közvetlen szolgáltatások a roma közösség számára életkörülményeik fejlesztése, és javítása érdekében.
- A roma közösséget érintő aktívabb politikák ösztönzésére irányuló tevékenységek.

Ez a két tevékenységcsoport az alábbi konkrét cselekvések formájában valósul meg:

- A roma férfiak és nők helyzetének javításáért és a spanyol társadalomba való teljes integrációjukért végzett munka.
- A cigány népről kialakult általános megítélés javítása, kulturális értékeik elterjesztése a társadalomban.
- Támogatási programok lebonyolítása az oktatás, egészségügy, ifjúságvédelem, foglalkoztatás, nők témaköreiben, valamint azokon a területeken, amelyek hozzájárulhatnak a roma közösség életkörülményeinek javításához.
- Információs, képzési, orientációs és tanácsadói szolgáltatások nyújtása, azoknak a szövetségeknek, intézményeknek, vagy bármely olyan szervezeteknek, amelyek részt vállalnak a romákhoz kapcsolódó kérdésekben.
- Figyelemfelkeltésre irányuló intézkedések és általános kampányok annak érdekében, hogy alapjainál ragadjuk meg az egyenlőtlenségek legfőbb okait.
- A cigány nép érdekinek védelme és támogatása hazai és nemzetközi szinten egyaránt; hatást gyakorolva a roma közösséget érintő összes politikai szinten meghozott döntés meghozatalára. Különösen fokozva az együttműködést a kibővített Európában, az új tagokkal és az Európai Unió csatlakozás előtt álló országokkal, igyekezvén befolyásolni azokat a döntéseket és intézkedéseket, amelyek érinthetik az ezekben az országokban élő roma közösségeket.

Szervezeti felépítés

Irányító, vezető és képviseleti szerv:

Ez jelenleg 15 különböző társadalmi és földrajzi területről származó személyből áll: heten közülük romák, hárman a közigazgatás különböző területi szintjeinek képviselőiben vannak jelen, a többi négy fő pedig egyéb jelentős területeket képvisel, mint a felsőoktatás, a média, az egyház és a pénzügyintézetek. Ezenkívül a szervezet rendelkezik egy tiszteletbeli elnökkel és egy titkárral, amelyek nem végrehajtói tisztségek. A testület feladata elsősorban az FSG tevékenységi köreinek és konkrét cselekvéseinek meghatározása, a kitűzött célok megfelelő

teljesítésének felügyelete, a források kezelése, valamint az adott költségvetési év költségvetésének és beszámolójának elfogadása és jóváhagyása. Mindezen feladatok ellátásának érdekében 2005-ben a Kuratórium két plenáris ülést tartott, az elnökből, az alelnökből, a titkárból és az ügyvezető igazgatóból álló állandó bizottság pedig havonta tartott értekezletet.

A munka szerkezetének egyik meghatározó eleme a földrajzi elhelyezkedés, a másik, nem kevésbé fontos elem a programok és tevékenységek megszervezése a munkaterületek szerint. A jelenleg működő munkaszerkezet lehetővé teszi az Alapítvány számára, hogy az egyes témákhoz hozzáadják a tapasztalatokat és a szakértelmet.

A Roma Titkárság Alapítvány számára az emberi tőke az egyik legfontosabb érték.

Elmondásuk szerint a náluk dolgozó szakemberek tudása és ismeretei az egyik legfontosabb vagyonuk, amelyet felhasználhatnak céljaik elérése érdekében. Munkatársaik az FSG értékei, látásmódja és küldetése iránt elkötelezett emberek, akik tudásukat, szakértelmüket és erőfeszítéseiket teszik hozzá a szervezet céljainak eléréséhez. Állandó dolgozóik, független munkatársaik, a velük dolgozó önkéntesek és a náluk gyakorlatukat töltő hallgatók jelentik az FSG emberi tőkéjét, akik tudásuk legjavát adva nyújtanak minőségi szolgáltatásokat.

Átlagos dolgozói létszámuk elérte az 574 főt, a 2005-ös évet 622 szerződötetett alkalmazottal fejezték be, az év folyamán összesen 860 fő dolgozott külsőként az Alapítvány számára. Az Alapítvány számára egyéni vállalkozóként szolgáltatást nyújtó dolgozók létszáma elérte a 213 főt, az Alapítványnál dolgozó romák aránya 37,9%.

Az Alapítvánnyal együttműködő további munkatársak az önkéntesek, akiknek létszáma 2005-ben összesen 268 főre emelkedett. Az önkéntesek fejlesztése és továbbképzése érdekében, 2005-ben elkészült két lényeges dokumentum: az FSG-nél dolgozó önkéntesek stratégiája és útmutatója.

Sabadell

Sabadell 200.000 lakosú ipari város, mely korábban intenzív textilipari tevékenységgel büszkélkedhetett, azonban a 70-es évek gazdasági válsága után ezek a tevékenységek meggyengültek – a vállalkozások, vállalatok megszűntek –, hátrahagyva a kihasználatlan és felesleges ipari területeket és építményeket.

Ekkor a munkanélküliség meghaladta a 30%-ot a városban. A város aktív foglalkoztatáspolitikai fejlesztésbe fogott – holott erre sem hatásköre, sem forrása nem volt – melyet a mai napig folytat. (Az önkormányzatokra vonatkozó, a hatásköröket is érintő törvény módosítása folyamatban van.) Jelenleg 90 fő foglalkozik a városban foglalkoztatási kérdésekkel (50%-uk városi önkormányzat, 50%-uk más közigazgatási szerv alkalmazásában), mintegy 6 millió eurós éves költségvetésből.

Beavatkozásait három területen végzik:

- személyek segítése,
- cégek és vállalatok támogatása,
- terület felhasználás.

A személyek segítségét alapvetően a munkaügyi információk továbbításával, pályaválasztási tanácsadással, képzéssel, foglalkoztatással végzik a munkaerőpiaci reintegráció érdekében. Két helyszínen történik ez a tevékenység, korábbi ipari létesítmények felújításával kialakított létesítményekben, melyek 3.300 m² és 2.000 m²-es épületegyüttesek. Éves szinten 6.000 fővel foglalkoznak, mintegy 70.000 beavatkozást (tanácsadást, képzést) elvégezve.

Egy ilyen elhagyott ipari csarnokot választott helyszínéül az FSG itteni irodája, ahol delegációnkat fogadták. Jelenleg a hatalmas épületben műhelyek, képző terem, kávézó-étterem és a tanácsadáshoz elengedhetetlen irodák találhatók. Az iroda jól megközelíthető helyen fekszik a városban belül. Az épületet egy képzési foglalkoztatási projekt keretében 190 fiatal segítségével újítták fel, akik a munka közben megszerezték a szakképesítést. További ez irányú tevékenységük, hogy honlapot működtetnek a városban, melyen mintegy 3.500 fő regisztrált. Működtetnek egy ún. „Munka klubbot” is, ahol minden eszköz és információ rendelkezésre áll a munkakereséshez, telefon, fax, számítógép, internet, képzési, munkahelyi kínálatot bemutató információs anyagok, stb. A klubban állandóan jelen van egy pályaaorientációs tanácsadó.

Műhelyekben, tantermekben végzik a szakmai képzéseket, melynek során az oktató tevékenységbe bevonják az adott területen jártas munkaadókat (cégeket, szövetkezeteket, vállalatokat), így biztosítva a hiteles és naprakész szakmai információk és tapasztalatok átadását. Néhány esetben a cégek biztosítják a gyakorlati képzéshez szükséges gépeket, berendezéseket, az önkormányzat, az FSG és a vállalatok közötti együttműködési megállapodás keretében.

Cégek és vállalatok támogatásával a szervezet különböző szolgáltatásokat nyújt vállalkozások indításának, működtetésének segítésére (információnyújtás, tanácsadás jogi, pénzügyi témákban, stb.), de hozzájárulnak a megvalósíthatósági tanulmányok készítéséhez is. Működtetnek egy inkubátor létesít

ményt is, melynek keretében az induló vállalkozások helyiséget és informatikai infrastruktúrát (telefon, fax, számítógép, internet elérhetőség) kaphatnak.

2000-ben a sabadelli önkormányzat kezdeményezésére létrejött egy foglalkoztatási paktum, melynek tagjai az önkormányzat mellett a munkaadók és a szakszervezetek is, valamint a munkaügyi központok. A működéshez a forrást az önkormányzat biztosítja. A paktum csökkentette a felek közötti konfliktusokat, kialakult a rendszeres párbeszéd és a kölcsönös bizalom.

2006-ban megyei szinten megalakult a jogi személyiséggel rendelkező Nyugati Völgyek Konzorciuma, melynek 23 önkormányzat a tagja és mintegy 8.000 embert érint a tevékenysége. Fő feladata a térség gazdasági fejlesztésének összehangolása és a foglalkoztatás növelésének elősegítése. A konzorcium koordinálja a térségbe érkező foglalkoztatást elősegítő forrásokat. A működés költségeinek 40%-át a tartományi kormány, 30%-át a tag önkormányzatok, 15%-át a szakszervezetek és 15%-át a munkaadók biztosítják.

Az önkormányzat célja, ismét vonzóvá tenni Sabadellt a termelő vállalkozások számára, így 6.000 m²-es, közművesített ipari területet alakítottak ki, javították a közlekedési kapcsolatokat, bevezették az egyablakos ügyintézkést a vállalkozások létrehozása számára. A város vezetése tehát felismerte a foglalkoztatás bővítésének fontosságát és minden lehetséges eszközt és együttműködést felhasznál ennek megvalósítására.

ACCEDER projekt

Mint említettük, a FSG szervezet két területen végzi tevékenységét: a foglalkoztatás és szociális intervenció területén, olyan tevékenységek keretei között, mint: jogi tanácsadás, lakhatási problémák megoldása, egészségügyi ellátás, helyzet feltárás, fejlesztés, képzés, elhelyezés stb. A szervezet jelenlegi legnagyobb programja az ACCEDER (ACCES-hozzáférés szóból), melynek célja a roma népesség munkaerő-piaci beilleszkedésének elősegítése, a résztvevők számára személyre szabott beilleszkedési programmal.

A programot az FSG a 2000-2006 közötti időszakban, 13 autonóm tartomány 44 településén bonyolította le azzal az alapvető céllal, hogy elősegítse a roma férfiak és nők munkához jutását. Ez a kezdeményezés a számos régiót átívelő, „A Diszkriminációellenes Küzdelem” elnevezésű operatív program része, amelynek célcsoportjába azok az egyének vagy közösségek tartoznak, akiknél a munkaerő-piaci beilleszkedés különös nehézségekbe ütközik. A program másik kulcsfontosságú célkitűzése, hogy a roma közösség számára könnyeb-

ben elérhetővé tegye az oktatást és a képzést. Eddig a programban résztvevő kedvezményezettek egynegyede vett részt valamilyen képzésben, a résztvevők 65%-ban roma nők voltak. A programban munkacsoportonként 5-5 fő dolgozik, vegyesen romák és nem romák, 2 fő közvetítéssel (mediálással), 2 fő pályaválasztási tanácsadással, 1 fő vállalati kapcsolattartással foglalkozik. A különböző szakemberek szorosan együttműködnek.

A program általános célkitűzései (az FSG általános célkitűzéseivel és a Diszkriminációellenes Küzdelem OP elveivel összhangban):

- A romák, férfiak és nők szakmai képzése, szakképzettséghez és munkához jutásuk biztosítása, a vállalatok és az egyén igényeinek megfelelően.
- Az általános szakmai és foglalkoztatással kapcsolatos képzési szolgáltatások adaptálása és átalakítása a munkanélküli romák szükségleteinek megfelelően, annak érdekében, hogy ezekben a többi állampolgárhoz hasonlóan ők is részt vehessenek.
- Figyelemfelkeltés, szembesítés azokkal az előítéletekkel és diszkriminatív gyakorlatokkal, amelyeknek a romák az áldozatai és ezzel párhuzamosan társadalmi megítélésük progresszív javítása.
- A roma népességet érintő aktívabb politikák elterjesztése, életkörülményeik hatékony javítása a közjavakhoz és közszolgáltatásokhoz való hozzáférés területén, az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.

Tevékenységek:

- Szükségletek felmérése: képességek, tudások, hiányosságok.
- Szakmai profil kialakítása: diagnózis, személyre szabott munkaerő-piaci beilleszkedési terv készítése.
- Képzés: hostes, pénztáros, targoncavezető, logisztikus képzés, varró, ipari takarítás, ablakmosói, eladói tanfolyam.
- Munkába helyezés: vagy a cégek meglévő igényeit figyelembe véve, vagy a személy számára munkahelyet keresve.
- Szociális felkészítő tevékenység: azok esetében, akik adott helyzetükben nem állnak készen a programban való részvételre. A közös munka a nehézségeik (egészségi állapot, lakhatás, stb.) megoldásával kezdődik, majd ezt követően történik a foglalkoztathatóság előkészítése. Tevékenységei: roma kultúra megismerése, informatikai képzés, kézműves foglalkozások, egészségügyi és higiénés felkészítés, stb. Ebben a tevékenységben nagy hangsúlyt kap a család, főként az anyák bevonása.

A mediátornak fontos szerepe van a sztereotípiák lebontásában, a munkahelyeken és a célcsoportban magában is. A roma származású mediátorok ismerik ezeket, így módjukban áll felkészíteni mindkét felet és elsimítani az ellentéteket.

A pályaválasztási tanácsadónak szintén nélkülözhetetlen szerepe van az iskolaköteles korú fiatalok esetében, hangsúlyozza a tanulás fontosságát, megakadályozza az elhamarkodott elhelyezkedéseket, továbbá a résztvevők szakmai képzését folyamatosan figyelemmel kíséri. A roma népesség képzési szintje igen alacsony, de ugyanakkor magasak a munkahelyekkel kapcsolatos elvárásaik, ezért a lehetőségek és elvárások közötti különbségekkel való szembesítés kulcsfontosságú ebben a munkában. Tehát két fontos lépés meggyőzni őket a tanulás fontosságáról és szembesíteni őket a munkaerő-piaci valós helyzettel.

Eredmények

A projektet a 2000-2006-os tervezési időszakban valósították meg. 2006 elejéig az eddig elért eredmények felülmúltak minden kezdeti várakozást. Az eredetileg kitűzött cél az volt, hogy a program befejezéséig 15.000 fő részesüljön a program által nyújtott kedvezményekben; ez a szám jelenleg már meghaladta a 28.000 főt. Ezen kívül a program eredményeképpen eddig több mint 20.000 munkaszerződést kötöttek, amelyeknek 45%-a három hónapnál hosszabb időtartamra, 5%-a pedig határozatlan időre szóló szerződés. Katalónia tartományban eddig 2.107 felhasználót regisztráltak, akik közül 1.603 roma, míg 504-en nem roma származásúak.

Az ACCEDER program keretében megkötött munkaszerződések ágazatok közötti megoszlása ugyanitt:

- 56 % szolgáltatás,
- 28% ipar,
- 14% építőipar,
- 1% mezőgazdaság.

A felhasználók 45%-a személyre szabott tervnek köszönheti a munkához jutását, míg 32%-uk az általuk felkutatott munkahelyen helyezkedett el.

5. A FEDERACIÓ DE SOCIETATS LABORALS DE CATALUNYA (KATALÓNIAI MUNKASZÖVETKEZETEK EGYESÜLETE FESALC) TESIS PROJEKTJE

Történeti háttér

1978-ban a Franco diktatúra véget ért, elindult a demokratikus átalakulás az országban, ez azonban párosult az akkor zajló olajválság következményeivel. Az ipari termelőegységek sorban szűntek meg és a gazdasági válságban a munkahely megtartása életfontosságúvá vált, így a gyárak dolgozói önmenedzselési rendszereket hoztak létre. Törvényi szabályozás híján a dolgozók a munkahelyek felszámolásának megakadályozására sok helyütt részvényesekké léptek elő. Négy évvel később törvényileg szabályozták a foglalkoztatási szövetségeket (ebben a részvénytársaságokat és a korlátolt felelősségű társaságokat vonták össze), azonban ezt a törvényt azóta is folyamatosan módosítgatják. Ezek között a szervezetek között minden ágazat képviselői megtalálhatók és most már vannak társadalmi beilleszkedéssel foglalkozók is. Ez utóbbiból két típust különítenek el:

- kizárólag munkaerő-piaci reintegrációt megvalósító cégek a hátrányos helyzetű csoportok számára, pl.: börtönviselték, volt drog fogyasztók csoportjai stb. (korábban beilleszkedési vállalkozások néven kategorizált vállalatok);
- és a különleges munkahelyek, olyan hagyományos vállalatok, melyek állandó munkahelyet biztosítanak a speciális helyzetű csoportoknak (mint Magyarországon a védett munkahelyek).

A TESIS projekt az EQUAL Közösségi Kezdeményezés II. tevékenységi csoportjának keretében zajlik, amelynek célja a vállalkozó szellem előmozdítása a különböző szintű és helyzetű szereplők nagyfokú együttműködésével, tevékenységeik összehangolásával. A projekt megvalósítására az ezt irányító szervezetek hatókörének területén kerül sor Katalónia Tartományban, Lleida, L'Hospitalet del Llobregat, Granollers és Mollet del Vallès városaiban. Az EQUAL keretében finanszírozott TESIS projekt célja, hogy új modellt próbáljon ki a munkaerő-piaci hozzáférés szempontjából leginkább nehézségekkel küzdő közösségek társadalmi beilleszkedése érdekében, a szociális és szolidáris gazdaság, valamint az esélyegyenlőség biztosításával.

A projektet koordináló szervezet a FESALC, együttműködő partnerei Katalónia területén működő köz- (tartományi kormányok, helyi települési önkormányzatok) és magánintézmények (mikrovállalkozások). A partnerek sokszínűsége biztosítja a projekt számára, hogy minél több szinten és területen tudja megvalósítani céljait.

A projekt irányításában résztvevő szervezetek:

- **Federació de Societats Laborals de Catalunya (FESALC)**, *Katalóniai Munkaszövetkezetek Egyesülete*
- **Direcció General d'Economia Cooperativa, Social i d'Autoocupació del Govern de la Generalitat de Catalunya** Katalán Autonóm Kormány Szövetkezeti, Szociális Gazdaság és Egyéni Vállalkozások Főigazgatósága
- **Fundación Un Sol Món**, Un Sol Món Alapítvány
- **Àrea de Promoció Econòmica del Ayuntamiento de L'Hospitalet**, A L'Hospitaleti Önkormányzat Gazdasági Fejlesztési Osztálya
- **Servicio de Promoción Económica del Ayuntamiento de Granollers**, A Granollersi Önkormányzat Gazdasági Fejlesztési Szolgálat
- **Instituto Municipal de Trabajo Salvador Seguí**, Salvador Seguí Városi Munkaügyi Intézet
- **Empresa Municipal per a la Formació Ocupacional i l'Ocupació (EMFO, SL)**, Városi Szakképzési és Foglalkoztatási Vállalat
- **Associació Coordinadora Catalana d'Empreses d'Inserció (ACEI)**, Beilleszkedést Elősegítő Vállalatok Katalóniai Koordináló Szövetkezete
- **Associació Intersectorial de Recuperadors i Empreses Socials de Catalunya (AIRES)**, Beilleszkedést Elősegítő és Szociális Vállalatok Ágazatok Közötti Katalóniai Szövetsége.

A projektben végzett tevékenységek:

1. A vállalkozói szellem ösztönzése és előmozdítása: a szociális és szolidáris gazdaság kommunikációs tervének elkészítése és végrehajtása.

2. A vállalkozói kultúra fejlesztése: információ biztosítása a Katalóniában szociális gazdasággal foglalkozó szakemberek részére.

- Új szempontok bevezetése, a közbeszerzések és szerződtetések esetében.
- Egy megfigyelő szerv beindítása, a vállalatalapításhoz kapcsolódó szükségletek és elvárások beazonosítása és felmérése érdekében.
- A Katalán Autonómia önálló kormányának bevonása a projektben zajló folyamatok végrehajtásába és annak módszertanába. Ezen belül meggyőzték a kormányzati szerveket és az önkormányzatokat, hogy ne a már meglévő szervezeteket támogassák, hanem az újak létrehozását.

3. Vállalatalapítási tanácsadás és kísérés:

- Nyolc, a vállalatalapítást támogató központ hálózatban végzett munkája.
- 106 darab, a szociális gazdaság területén tevékenykedő, beilleszkedést elősegítő vállalkozás (főleg mikrovállalkozás) beindításának elősegítése.

4. Szakemberek képzése és továbbképzése: vállalatalapítással, szociális gazdasággal és társadalmi-munkahelyi beilleszkedéssel foglalkozó szakemberek specifikus szakmai képzése; eszme- és gondolatcserére, vitára lehetőséget biztosító szemináriumsorozat megtartása.

5. Esélyegyenlőség garانتálása: egy támogató szolgáltatás létrehozása, amely biztosítja a nemek közötti és más esélyegyenlőségi szempontok figyelembevételét.

6. Vállalat alapítást támogató pénzügyi alap létrehozása: hitelalap létrehozása és további, a projekten túlmutató innovatív finanszírozási formák kialakítása.

Ez utóbbiról bővebben is néhány szó, mivel az eszköz figyelemre méltóan újszerű!

Spanyolországban a takarékszövetkezeteket törvény kötelezi arra, hogy a hasznuk egy részét szociális jellegű tevékenységekre fordítsák. Erre nyújtott a TESIS projekt alternatívát, mely szerint a takarékszövetkezet az induló mikrovalalkozásokat támogatja oly módon, hogy gyorsan hozzáférhető, biztosítékot nem igénylő, alacsony kamatozású hitelt biztosít számunkra, melynek nem a teljes összegét kell visszafizetnie a kedvezményezettnek. Ennek továbbfejlesztett változata szerint nem csupán az induláshoz kívánnak finanszírozást biztosítani, hanem létrehoznak egy alapot, mely a projekt vége után is képes megújuló módon pénzügyi bázist biztosítani.

E szerint a pénzintézet egy alapba rakja az erre a célra fordított pénzt, mely a projekt irányító testületének felügyelete alatt áll. A tervezett vállalkozások megvalósíthatóságának pozitív elbírálása után ebből az alapból hosszú lejáratú hitelt biztosítanak a vállalkozóknak, aki ugyan a banknak fizeti vissza, de a bank ismét az alap rendelkezésére bocsátja az összeget. Ez a forgó alap biztosítja, hogy a banknak ne kelljen újra és újra forrást biztosítania, illetve a projekt számára is rendelkezésre álló keretet jelent a vállalkozások támogatásakor.

A TESIS projekt jó gyakorlatként értékelt aspektusainak elterjeszthetősége, valamint lehetséges beépítésének és adaptációjának elemzése érdekében három kiemelt aspektust szeretnének továbbadni:

- A helyi és ennél alsóbb szintű köz- és magánszervezetek, intézmények közötti együttműködési modellt, a vállalkozói szellem ösztönzése és támogatása érdekében, szociális és szolidáris gazdasági ágazat keretében.
- A természetes és jogi személyeket érintő, személyre szabott integrált kísérési tervet a szociális gazdaságban jelentkező vállalkozói kezdeményezések esetében.
- Kiegészítő és alternatív finanszírozási eszközök kivitelezhető vállalkozói

kezdemenyezések támogatására a szociális gazdaságban, olyanok számára, akik pénzügyi szempontból kirekesztett helyzetben vannak.

Ennek érdekében számos katalán városban „Vállalkozni szociálisan” címmel megrendezésre kerülő, helyi TESIS találkozóra alapozó kommunikációs tervet dolgoznak ki. Ezeken a találkozókön sor kerül majd egy kiállításra, egy kerekasztal beszélgetésre, és egy szakértői szemináriumra, ahol egy adott témakör avatott ismerője fog előadást tartani.

A FESALC tagjai közé tartozik egy minta értékű, különleges munkahelyeket biztosító cég, a Can Ensenya, melynek bemutatásának külön fejezetet biztosítunk.

5.1. Can Ensenya

A magyarul a Tanítás Házát jelentő, katalán nevet viselő szervezet a társadalmi kirekesztődésben élők beilleszkedésének elősegítését, támogatását vállalta fel. Csoportunkat Julio Martinez ügyvezető-igazgató (aki egyben a FESALC alelnöke is) fogadta.

Julio Martinez előadása

Társadalmi környezet

Spanyolországban 8 millió ember a szegénységi küszöb alatt, további kb. 1.130.000 alkalmazhatatlan, munkavégzésre képtelen státuszban él. Mind a politikai szándékok, mind az EU-s forrásfelhasználás irányelvei a foglalkoztatás növelés felé mutatnak, azonban az önkormányzati szintű szabályozások nincsenek összhangban. Országos szinten foglalkoztatási szabályozás a fogyatékkal

élők számára van. Ez a szabályozás azonban nem érvényes más hátrányos helyzetű csoportokra. A hiány pótlására régiós, eseti szabályozások születtek. Jelenleg a 33% és 75% közötti munkaképesség csökkenéssel élők foglalkoztathatóak speciális munkahelyen. Az e fölötti munkaképesség csökkenéssel élők ellátást kaphatnak. A népesség 18-60 év közötti korosztályában mintegy 830.000-840.000 ilyen személy van, aki munkanélküli. A többiek vagy az elsődleges munkaerő-piacon, vagy foglalkoztatási cégeknél dolgoznak. Nagyjából 1.700 speciális foglalkoztató cég (ezeknél az alkalmazottak 70%-a speciális helyzetű csoportból kerül ki), mintegy 54.000-55.000 főt foglalkoztat. Ezek a vállalatok az országban elszórva helyezkednek el, nincs közöttük együttműködés, sok esetben nem ismerik egymást.

Ezeknek a munkahelyeknek az állam adó- és járulékfizetési kedvezményeket, és támogatást biztosít. Ennek mértéke az 540 eurós minimálbér összegéből kiindulva a kifizetett bérek 42%-át jelenti, így ezeknek a vállalatoknak a fenntarthatósága megkérdőjelezhető, hiszen bevételeik majd 50%-a támogatásból ered.

A törvény kötelezi az 50 főnél több alkalmazottat foglalkoztató vállalatokat, hogy munkavállalóik 2%-ának megváltozott munkaképességűnek kell lennie, de nem kötelező őket állományukban tartani, hanem akár megváltozott munkaképességű embereket foglalkoztató szervezetten keresztül bizonyos feladatra megbízhat ilyen személyeket. Elvileg a szabályozás megengedi, hogy a megfelelő munkaerők a megbízás után, a cég állományába kerüljenek. Ez Katalóniában 3 alkalommal fordult elő a '82-es törvényalkotás óta.

A szabályozási hézag betömésére több tartomány maga hozott szabályozást a kérdésben, így Katalónia Tartomány létrehozta a Beilleszkedési törvényt.

A vállalat

A vállalatot 1985-ben hozták létre a társadalmi kirekesztettségben, elsősorban közülük is a fogyatékkal élők foglalkoztathatóságának megteremtése érdekében. A szervezet tevékenysége 1977-78-ig nyúlik vissza, amikor még pszichoterápiás intézményként működtek. A 80-as évek végéig gyűjtőhelyként funkcionáltak, mintegy helyettesítve a családokat, fenntartva ezzel a közösség szociális patológiáját, nem javítva a résztvevők helyzetén.

Egy munkacsoport, elemezve a résztvevők helyzetét arra a következtetésre jutott, hogy a közösségekbe való integrálás érdekében, olyan tevékenységeket kell kialakítaniuk, amely hozzáadott értéket jelent a résztvevők és a társadalmi környezet számára is.

A célcsoportjaikon belüli problémacsoportokhoz tartozók (pl.: drogosok, börtönből szabadultak, fogyatékkal élők) egymással szemben előítéletesek

voltak, negatív megkülönböztetést alkalmaztak. Olyan tevékenységet indítottak be tehát, melynek során – a munka, a gazdasági tevékenység végzése közben –, a résztvevők másképp ismerhették meg egymást és a teljesítmény alapján értékelhették önmagukat és társaikat. Ez a projekt személyi hozzáadott értéke.

A pszichoterápiás intézményből kiválva hozták létre a kirekesztődésben élők foglalkoztatását végző céget. Az alternatív munkaerő-piaci beilleszkedés elősegítésére új technikákat vezettek be: képzést, tanácsadást, mentorálást, fejlesztést, munkahely biztosítását és vállalkozás indításának támogatását.

A cég fő tevékenységi körei az építőipar és a lakásfelújítás, a szociális lakások gondozása lett. Jelenleg 36.000 lakás karbantartására van szerződésük különböző közigazgatási intézményekkel. A megbízások helyszínének körzetében lévő szociális intézményekkel együttműködve, a munkák 30%-ának elvégzésére hátrányos helyzetű személyeket alkalmaznak. Ez tevékenységük szociális hozzáadott értéke. Bevételeik 9%-át teszik ki a támogatások (beleértve ebbe a járulék fizetési kedvezmény összegét is). A 2005-ös árbevételük 9,5 millió euró volt. A központtal együtt 6 munkahelyen foglalkoztatnak kirekesztődésben élőket, 65%-ban súlyos fogyatékkal élőket. A dolgozók 35%-a részvényes a cégben, ez törvényi kötelezettségük is.

Az alapítás óta 760 fő fordult meg az átlagosan 100 álláshelyen. Egy időben 20-30 fő számára kínálnak beilleszkedési programot. Jelenleg 160 fő állandó alkalmazottal dolgoznak, és további 240 fő fogyatékkal élő személyt foglalkoztatnak. 1 munkahely éves költségvetése kb. 20.000 euró, melyet a gazdasági tevékenységet végző résztvevő fizetésére, az ehhez kapcsolódó járulékokra, a munkahelyek kialakítására és karbantartására költenek.

Válságok

A cég megalakulása óta jelenleg ötödik válságát éli. Az első négy a belső menedzsmentben kialakult vitáknak volt köszönhető, míg a jelenlegit a céget körülvevő piaci helyzet nehézségei okozzák.

A piaci kihívásoknak való megfelelés mellett a Can Ensenya-nak meg kell tartania az egyensúlyt a foglalkoztatottak és a kirekesztettségben élő foglalkoztatottak arányában.

Ennek elérése érdekében más szolgáltatási tevékenységek felé is nyitnak, mégpedig szabadpiaci vállalkozásokkal együttműködve, úgy, hogy a normál vállalkozásoknak segítenek megvalósítani a Foglalkoztatási Törvényben számukra előírt kötelezettségeket.

Az életképességük fenntartása érdekében területileg is terjeszkednek, jelenleg Baszkföld és Asturia tartományok felé, ahol újabb lehetőségeket kaptak a szociális lakások felújítására.

A Can Ensenya cég és a FESALC közösen azon dolgozik, hogy érvényt szerezzen a Foglalkoztatási Törvénynek, ezzel együtt igényt teremtsen a szociális gazdaság keretein belül működő, beilleszkedést elősegítő cégeknek a normál piaci szereplőkkel való együttműködésre. A szociális területen végezhető szolgáltatások esetében pedig a közigazgatási rendszer figyelmét szeretnék felhívni a Can Ensenya cég tevékenységében felismerhető egyéni, szociális és társadalmi hozzáadott értékekre.

6. Carmen Pardo-Valcarce Alapítvány

A Niño Jesús del Remedio Társaság

A Niño Jesús del Remedio Társaság kezdeményezéseként 1990-ben született meg a **Carmen Pardo-Valcarce Alapítvány**, amelynek célja, segítséget nyújtani a munka világába való beilleszkedés szempontjából hátrányos helyzetben lévő fiataloknak. A szervezet tulajdonképpen a spanyolországi szociális gazdaság területén működő foglalkoztatási alapítvány.

Carmen Pardo Alapítvány könyvtára

Visszatekintés

1948-ban Carmen Pardo-Valcarce asszony alapította meg a Niño Jesús del Remedio Társaságot, ahol leprabetegek egészséges gyermekeit gondozták. 1988-ban a Társaság továbbra is szem előtt tartva a hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok gondozását, kiszélesítette tevékenységi körét és elkezdett speciális oktatási szükségletű gyerekek oktatásával is foglalkozni.

Az alapító családja a mai napig jelen van az Alapítvány működtetésében.

- Carmen Pardo-Valcarce asszony volt a Társaság alapítója.
- Rosario Cavestany Pardo-Valcarce asszony folytatta az édesanyja által megkezdett munkásságot.
- Carmen Cafranga Cavestany, Carmen asszony unokája irányítja ma a Társaságot, az Alapítványt, a Cadespain-t és a Cademadrid-ot.
- Almudena Martorell Cafranga, az alapító dédunokája folytatja a családi történetet, pszichológusként dolgozik az Alapítványnál.

A FOGLALKOZTATÁSI KÖZPONT

Az Alapítvány 1991-ben hozta létre a Pardo-Valcarce Foglalkoztatási Központot, eredetileg abból az elgondolásból kiindulva, hogy a Niño Jesús del Remedio Speciális Oktatási Központban tanulmányaikat elvégző fiataloknak lehetőséget nyújtson munkahelyi tapasztalatszerzésére. Az idő múlásával ezt a lehetőséget kiterjesztették az összes olyan igazoltan fogyatékos fiatalra, akiknek miután elvégezték tanulmányaikat, szükségük van egy olyan specifikus projektre, amely lehetővé teszi számukra a teljes integrációt a munka világába.

A SPECIÁLIS FOGLALKOZTATÁSI KÖZPONTOK

Annak érdekében, hogy ezeknek a fiataloknak integrált képzést nyújtsanak és biztosítani tudják a munkaerő-piaci beilleszkedésükhöz szükséges végzettséget, a Madridi Önkormányzat Oktatási Osztályával kötött megállapodás értelmében megnyílt a SPECIÁLIS OKTATÁSI KÖZPONT.

Ennek keretein belül olyan 12-20 éves korú fiatal fiúkat és lányokat gyűjtöttek össze, akik a speciális alapfokú oktatás időszakát követően képzésben és szociális támogatásban részesülhetnek, amely felkészíti őket a társadalmi beilleszkedésre. A Speciális Foglalkoztató Központ keretei között jött létre két speciális foglalkoztatást végző cég, a Cadespain és a Cademadrid, a reintegrációs tevékenység kiteljesítésének érdekében.

Mivel az alapítvány súlyosan fogyatékos személyek rehabilitációjával is foglalkozik, ahol a munkavégzés termelő tevékenység részeként nem képzelhető el, csak terápiaként használatos, az Alapítvány bevételeinek kis hányadát tudja piaci tevékenységgel előállítani. Ennek ellenére a foglalkoztatás számos innovatív elemet tartalmaz, a készített termékek pedig egytől egyik igen magas színvonalúak.

Cadespain

1993-ban jön létre a Cadespain Kft., amelynek törekvése a nehézségekkel küzdő fiatalok helyzetének teljes normalizálására irányul. Fiataljaik alapvető fontosságú fejlődést érnek el a társadalmi kapcsolatok területén, személyes alkalmazkodásuk szempontjából és mindenekelőtt szakmai integrációjuk tekintetében oly módon, hogy számukra megfelelő, méltó munkahelyhez jutnak. Immáron fiatalok nagyszámú csoportja dolgozik teljes jogú foglalkoztatottként, a kertészeti és mosodai szolgáltatásokat nyújtó vállalatnál.

Cademadrid

Azért, hogy nagyobb változatosságot vihessenek állás kínálatukba, az Alapítvány 1999-ben létrehozta a második speciális foglalkoztatási központját, a

Cademadrid Kft-t. Ez az új központ négy új szakmával bővíti a palettát: asztalos, díszmű-festő, nyomdai tevékenység, és polimer gyártás. Azokkal a dolgozókkal, akik ezekben a szakágakban helyezkednek el, határozatlan idejű munkaszerződést kötnek.

Az Alapítvány más szervezetek együttműködésével rendszeresen kínál, túlnyomó többségében gyakorlati tanfolyamokat azoknak a munkanélküli fiataloknak, akik nem rendelkeznek semmilyen szakmai képesítéssel, így módon biztosítva, hogy elsajátíthassák azokat a készségeket, képességeket, amelyek nélkülözhetetlenek az első munkahelyhez jutáshoz.

Az Alapítvány tanfolyamai:

- Kertészet és faiskola
- Segédmunkás
- Ipari mosoda és vasalás
- Kertészetben alkalmazott kőművesmunkák
- Kertészeti öntözésben alkalmazott vízvezeték-szerelés
- Faiskolai kisegítő
- Szárazvirág-kötő
- Dísznövénytermesztő technikus,
- Ékszerek és bizsu
- Díszítőfestés
- Faiskolák és kertek
- Kereskedelmi és marketing tanfolyam

A Társaság tanfolyamai:

- Ipari hűtés
- Emelőszervezeteket kezelő szakember
- Légkondicionáló berendezéseket beszerelő technikus
- Konyhai kisegítő
- Ipari karbantartó villanyszerelő

A résztvevőket az igazi munkához a lehető legnagyobb mértékben hasonló rendszerben egy speciális foglalkoztatási központ, vagy egy rendes cég keretein belül, a foglalkoztatási részleg készíti fel a beilleszkedésre a munka világába.

E tevékenység elvégzéséhez az alábbi műhelyek közül lehet válogatni:

1. Postaszakok válogatása, tisztítása
2. Kertészet és faiskola
3. Asztalos és festőüzem

4. Díszítőfestés
5. Polimerbeton gyártása
6. Szárazvirágok és cserépáru készítés
7. Nyomdai és postázási tevékenységek
8. Autómosó

1. Postaszákok osztályozása, mosása és javítása

Ebben a műhelyben 1993 óta osztályozzák, mossák és javítják a posta és táviratzsákokat. Minden posta kötelessége az adott ország területére érkező postaszákok nemzetekként való szortírozása és gyűjtése, valamint ezt követően visszajuttatása a feladó ország postájára. A spanyol posta a begyűjtött postaszákok mosását, szárítását és osztályozását, valamint az esetlegesen sérült zsákok megvarrását az Alapítványnak delegálta. A szervezet és alkalmazottjaik elismerésként is értelmezhető, hogy itt fogadják, tisztítják a királyi posta ládáit is.

Carmen Pardo Alapítvány – egy magyar postaszák

2. Kertészet és faiskola

Ennek a műhelynek az a célja, hogy a tanulókat megismertesse a kert kivitelezéséhez és fenntartáshoz szükséges összes készséggel, valamint a faiskolában zajló termelőmunkával, ahol nyolc különböző fajtájú növény termesztése zajlik, a vetéstől az eladásig. Az ebben a műhelyben végzett tevékenységeket nagyban befolyásolják az évszakok és az időjárási viszonyok, aminek köszönhetően a szabadföldi munkák túlnyomó részét tavasszal, nyáron és ősszel végzik, míg télen elsősorban a fűtött melegházban dolgoznak, illetve elméleti oktatás folyik.

Carmen Pardo Alapítvány kertészete

3. Asztalos és festőüzem

Az asztalos üzemben a diákok elsajátítják az összes olyan készséget, amelyek a fából készült díszmű és háztartási cikkek, tálcák, képkeretek, esernyőtartók, kisasztalok, székek, stb. kivitelezéséhez szükségesek. Ezekhez a tevékenységekhez speciális gépeket is használnak. A foglalkoztatottakat csoportokba osztják és tevékenységüket az oktatók, valamint a Speciális Foglalkoztatási Központ dolgozóinak felügyelete mellett végzik. Az ipari festőműhelyben a Foglalkoztatási Központ diákjai megtanulják a nagynyomású festékszórók használatát. Összekötve a két műhely tevékenységét, az asztalos üzemből kikerülő munkadarabokat "fejezik be", azaz festik, nyomtatnak rá, lakkozzák.

4. Díszítőfestés

Az asztalos és az ipari festőüzemből kikerülő termékek ezt követően a díszítőfestő műhelybe kerülnek, ahol különböző technikák alkalmazásával dekorációs tárgyakká alakítják ezeket. Mindez egy láncban végzett munka eredményeképpen jön létre: a termékeken alkalmazzák a decoupage technikát, megfestik a darabok széleit, esetleg a munkadarabokat krakkolják és antikolják. Ily módon rendkívül dekoratív, kiváló minőségű kézműves termékek jönnek létre.

Carmen Pardo Alapítvány – díszítőfestés termékei

5. Polimerbeton műhely

Az új technológiák keretében ez a műhely, polimerbetonból gyárt munkadarabokat az építőipar és a közművek számára. A felhasználók képzést kapnak ennek az innovatív anyagnak a gyártásáról, melynek területei:

- polimer betonkeverékek keverése és gyártása különböző adalékok hozzáadásával,
- a gyártó gépek állagmegőrzése és karbantartása, a sérült alkatrészek javítása,
- az összes öntési, keverési, érlelési tevékenység és
- a termékek és öntőformák tárolási folyamatainak irányítása.

6. Szárazvirágok és kerámiadíszítés

A szárazvirágkötészeti-műhelyben a szárazvirág alapú díszítések készítésének technikáira oktatják a résztvevőket, olyan szinten, hogy képesek bedolgozni a beszállítók megrendeléseibe. Ebben a műhelyben foglalkoznak továbbá agyagból és máztalan porcelánból készült termékek festésével és díszítésével, amelyeket aztán a virágosok használnak alapanyagként. Végezetül ebben az üzemben csempe dekoráció is folyik. Ennek során a Foglalkoztatási Központ felhasználói speciális, kerámiára való matricákkal díszítik a csempeket.

Carmen Pardo kerámia

7. Nyomdai és postázó műhely

A nyomdai műhelyben az a cél, hogy a felhasználókat megtanítsák a nyomtatásához szükséges gépek és berendezések használatára. Ennek érdekében megtanulnak nyomtatni, megkülönböztetni a különböző minőségű papírokat, (súly, méret), festékeket, valamint a különböző gépek, eszközök használatát és kezelését. A postázóban a nyomdától megrendelt munkákhoz kapcsolódó felbélyegzési, borítékolási, és címkézési munkákat végzik. Jelenleg megvan a lehetőségük arra, hogy a nyomdából való kikerülést követően öt órán belül postára adják a felbélyegzett és beborítékolt terméket.

8. Autómosó és karbantartó műhely

A műhely fő célja az, hogy a felhasználók elsajátítsák a gépjármű megfelelő lemosásához és az egyszerűbb karbantartási munkálatokhoz szükséges készségeket. Ennek érdekében naponta elvégzik az autómosó, a porszívók karbantartásához és használatához szükséges munkákat, ablakot tisztítanak, olajsíntet ellenőriznek, kárpitot és abroncsot tisztítanak, valamint olaj és olajszűrő cserét végeznek. Ez a műhely a programban résztvevő fiúk kedvence. A műhely létrehozását a szintén az Alapítvány kezelésében működtetett tenispálya indokolta, hiszen a sportolni érkezők előszeretettel végeztetik el ezt a munkát.

Carmen Pardo Alapítvány autómosója

A Foglalkoztatási Központ céljai

Az egyes résztvevők érdeklődési körének és képességeinek megfelelő olyan képzést nyújtanak, amely ahhoz szükséges, hogy el tudják látni az adott műhelyben felmerülő feladatokat, ahol dolgozni fognak. Ily módon megszerzik azokat a készségeket és megszokják azt a munkatempót, amely a lehető legközelebb áll egy normál vállalatnál lévő munkahelyen dolgozó munkástól elvárt készségekhez és munkatempóhoz.

A Carmen Pardo-Valcarce Foglalkoztatási Központ célkitűzése az, hogy felhasználószámáraszakmai képesítést adjon, biztosítsa személyiségfejlődésüket és szociális fejlődésüket, annak érdekében, hogy a résztvevőkből kihozza az egyéni, munkahelyi és társadalmi-közösségi integrációs képességeikben rejlő maximumot.

Konkrétabban megfogalmazva a Foglalkoztatási Központ céljai:

- Biztosítani a felnőtt szellemi fogyatékos egyének társadalmi és munkahelyi integrációját, elősegítve – amennyiben ez lehetséges – a munkahelyi beilleszkedést, akár a speciális foglalkoztatási központokban, akár rendes cégeknél, támogatás biztosítása mellett, vagy e nélkül.

- Biztosítani a személyiségfejlődést, mindenki számára szükségletei mértékében, saját fogyatékoságának a társadalmi-munkahelyi integráció szempontjából jelentkező akadályai legyőzése érdekében.
- A felhasználókat a személyiségfejlődésük szempontjából kedvező hatással járó, olyan közösségi tevékenységek felé irányítani, mint pl. az oktatás, sportok, kulturális események, stb.
- Biztosítani a hozzáférést és használatot, az olyan közösségi szolgáltatásokhoz, amennyiben erre szükség van, mint pl: az egészségügyi szolgáltatások, kórházi ellátás, pszichiátriai szolgáltatások, stb.
- A foglalkoztatási területhez kapcsolódó speciális szolgáltatások, munkahelyi beilleszkedés, valamint személyes és szociális készségfejlesztés biztosítása, egymással és a többi olyan szolgáltatással összehangoltan, amelyeket a fogyatékkal élő a Foglalkoztatási Központon kívül kaphat.
- Információs szolgáltatás és/vagy együttműködés vállalkozókkal, társaságokkal, intézményekkel vagy szakszervezetekkel, a felhasználók munkahelyi vagy társadalmi beilleszkedésének esélyei növelése érdekében.

Az említett célok elérése érdekében minden egyes műhely rendelkezik az alábbi, közös jellemzőkkel:

Javadalmazás

Minden egyes felhasználó fix összegű havi jövedelemben részesül, amely heti szinten kiegészíthető egy, a belső szóhasználatban „fuencarral” néven ismertes utalvánnyal. A munkahelyen való megjelenést, a pontosságot, a munkát, a közösségi szellemet, valamint a szabályok betartását figyelembe véve, növekszik az egyes felhasználók javadalmazása. A munka belső, „fiktív” pénzzel való jutalmazása (amellyel azonban belső szolgáltatásokat igénybe lehet venni, tehát van hozadéka) elsősorban a termelő tevékenységben már részt venni nem tudó fogyatékkal élők számára jelent hatalmas motivációs erőt, de az egész közösség szerveződése számára pozitív.

Előmenetel

Amikor egy felhasználó már elsajátította, az előbbiekben említett munkatem-pót és készségeket egyaránt, az egyik speciális foglalkoztatási központ szer-ződéses dolgozójává válhat. A műhelyekben a kívülálló számára is jól látható, hogy kik a különböző szinteken lévő tanulók és dolgozók, kik a termelő tevé-kenységben résztvevők és kik azok, akik terápiás jelleggel dolgoznak, mivel a tanulói, a gyakornoki és a szerződötetett munkatársak, illetve az oktatók más-más színű munkaruhában végzik mindennapi tevékenységüket.

Gyűlések

Péntekenként minden műhely gyűlést tart, a mentorok és a foglalkoztatottak részvételével. Megvitatják a hét eseményeit, mindannyian elmondják véleményüket és a résztvevők javaslatokat kapnak a különböző bemutatott problémák megoldására.

2002. március 1-től a Foglalkoztatási Központ a Madridi Önkormányzat, Szociális Szolgáltatások Főosztályának szerződéses központja, ezért ettől az időponttól kezdve, a Madridi Önkormányzat előírásai szerint működik.

Az Alapítvány az Európai Szociális Alap segítségével képzéseket bonyolított le szociálisan hátrányos helyzetű, vagy valamilyen típusú fogyatékkal élők számára. Kísérleti projektek segítségével igyekeznek a társadalmi kirekesztődés által leginkább veszélyeztetett közösségek számára, a munka világába való bejutást megkönnyítő új utakat felkutatni.

Jelenlegi legfrissebb projekt ötletük, a Pardo hegy oldalában álló használaton kívüli kastély átalakítása szállodává és rendezvény központtá, melyhez fel tudnák használni a kertészeti munkát, illetve a Catering képzést is beindíthatnák.

Finanszírozás

Bevételeik 90%-a országos és regionális szintű állami intézményektől származik, 10% pedig saját bevétel, elsősorban a termékeik értékesítéséből, mely összeget teljes mértékig visszaforgatják tevékenységük működtetésébe, fejlesztésébe.

Eredményeik

20 éve végeznek speciális oktatási tevékenységet olyan személyekkel, akiknek komoly beilleszkedési nehézségeik vannak, elsősorban a munkaerő-piacon. Tevékenységeiket 8 műhelyben és a termékeiket árusító boltban valósítják meg. Összesen 120 fő 33%-ot meghaladó munkaképesség csökkenéssel bíró személy dolgozik a műhelyekben. 72 főt helyeztek el védett munkahelyeken, két vállalatnál. Saját személyzetükkel együtt 212 dolgozójuk van.

PÉLDA ÉRTÉKŰ ELEMEL

Tanulmányutunk egyik célja a hasznosítható, magyarországi gyakorlatba beépíthető tapasztalatok összegyűjtése, az OFA-ROPHálózat célcsoportjának való átadása volt. Munkatársaink írásos beszámolója és saját összegzésünk alapján a következő jó gyakorlatokat ajánljuk az olvasó figyelmébe.

GLOBALIS TÁMOGATÁSOK ALKALMAZÁSA

Magyarországon egyelőre nem bejártott technika a specifikus célok megvalósításához elkülönített forrás hozzárendelése egy speciális szervezeten keresztül, azaz az EU-s szóhasználatban globális támogatás néven emlegetett eszköz használata.

Spanyolországban ezt az eszközt teljes körűen alkalmazzák és a megvalósításban bejártott technikáik vannak a közigazgatási szervek és a civilszféra bevonására. Ennek előnye egyrészt a helyi igényekhez való magasabb szintű alkalmazkodás a forrás elosztásban, a célzott tevékenységek támogatásában. Másrészt – mint az a Globális támogatások rendszere című fejezetben részletesen leírtuk – a globális támogatásokat kezelő szervezetek teljes körűen rendelkezhetnek az elnyert összegek felett, így lehetőséget adhatnak a nonprofit szervezeteknek kisebb és még kezelhető fejlesztési keretösszegek lehívására. Harmadrészt, a helyi szereplők feladatvállalása sokkal összehangoltabb.

A globális támogatás a komplex, helyi foglalkoztatási projektek – amelyek nehezen illeszthetők merev pályázati struktúrába - számára nagyfokú rugalmasságot jelenthet, hiszen a rendszer a bizalmon alapul, közreműködő szervezetként valamely ernyőszervezet van megbízva a forrás szétosztásával.

RUGALMASABB PÁLYÁZTATÁSI RENDSZER

A pályázati kiírások egy részénél nem szabnak maximálisan megpályázható összeget, ezzel szabadabb kezét adva a szervezeteknek a tevékenységükhöz rendelt források tervezésére. Mindemellett azzal, hogy egyes projekteknek a projekt lebonyolításának teljes időszakára, míg más projekteknek a megvalósítás első negyedévére meg kell előlegezni a felmerülő költségek összegét, megfontoltságra is készítetik a pályázókat.

Fontosnak tartjuk a projektek konkrét tevékenységeivel kapcsolatos rugalmas hozzáállást a képzések, szociális vagy pszichés szolgáltatások területén, azaz, hogy a résztvevők igényeire reagálva dönthet a megvalósító, milyen szakmát oktat, milyen támogató szolgáltatást nyújt.

Szintén a spanyol pályáztatási rendszer egyik előnye, hogy a nyertes projektekkel a szerződéskötés ideje alatt a pályázatkezelő közösen dolgozza ki a végrehajtás ideje alatt megvalósítandó nyomkövetési, illetve monitoring rendszert, annak gyakorlatát, tartalmát, eszközeit.

A fenti gyakorlatok mind erősítik a szereplők közötti partneri viszonyt, a kölcsönös bizalom kialakulását és a célok iránti elkötelezettséget.

Ehhez a témához tartozó jó gyakorlatként értékeljük a projekt megvalósítók előrehaladási jelentéseinek viszonylagos egyszerűségét, hiszen az általában negyedévenként benyújtandó jelentésekhez kizárólag a pénzügyileg nélkülözhetetlen dokumentumokat, illetve egy rövid, főként az indikátorok megvalósulására vonatkozó szakmai beszámolót kell leadni. Minden mást helyszíni ellenőrzés keretében tekint meg a monitoring csoport. Ez egyrészt megkönnyíti a projekt megvalósítók munkáját, másrészt környezeti fenntarthatóság szempontjából is előnyös.

További pozitívum, hogy a kifizetési kérelmek esetében az igényelt összegnek csupán a pénzügyileg tisztázásra váró részét tartják vissza, nem a teljes összeget. Ezzel lehetővé teszik a projekt megvalósítók számára a kiszámíthatóságot, stabilitást.

A MENTORÁLÁS, A SZEMÉLYI SEGÍTÉS FONTOSSÁGA

Spanyolországban a leghátrányosabb helyzetű személyek képzési-foglalkoztatási projektjeiben sem minden alkalommal fizetnek a képzésben résztvevőnek, tehát nem ezt a motivációs eszközt használják a lemorzsolódás elkerülésére. Annál nagyobb hangsúlyt fektetnek azonban a projektben résztvevő személyek szellemi, mentális fejlődésére és ezt több technikával is megtámogatják, ezzel próbálva motiválni a résztvevőket. Ebből mindenesetre fontos kiemelni azt, hogy a mentorálásra, a projektben résztvevők személyes segítségére lehet és kell nagyobb hangsúlyt helyezni, hiszen ezt a magyar támogatási rendszer is támogatja.

ÖSSZEFOGÁS

A spanyol tanulmányút egyik nagy tapasztalata az ott látott nagyfokú és magas szintű együttműködés a szervezetek, intézmények között mind regionálisan, mind országosan.

Célcsoportok, célok vagy a működési formák szerint hasonló szervezetek képesek együttműködni országos legitimitású szövetségekben, melyen keresztül hatékonyan és összefogottan tudják érvényesíteni szándékaikat országos és Európai Unió szinten is.

Erre az egyik remek példa az ONCE, a spanyol látássérült személyeket, illetve szervezetein keresztül más hátrányos helyzetű csoportokat magas szinten képviselő, a tevékenységeket profi szervezetként menedzselő intézménye.

Ugyanakkor számunkra elképzelhetetlen, a civil szektor iránti kormányzati bizalom, szociális érzékenység és társadalmi tőke mutatkozik meg abban, hogy a spanyol „tótó-lottó” szelvények árusításában az ONCE monopóliumot élvez, s

ezzel rengeteg fogyatékkal élő személyt tud foglalkoztatni. Mi sem mutatja ezt jobban, minthogy a spanyol nyelv az „once” szót használja a szerencsejáték szelvényekre, a „tótó-lottóra”.

De kiemelhetnénk a CEPES-t is, mint országosan és európai szinten is meghatározó, a szociális gazdaság vállalatait képviselő szövetséget, vagy az FSG-t, mint a roma közösség országosan elfogadott és a roma közösség integrációjára és kulturális identitásának erősítésére vállalkozó alapítványt. Az FSG tapasztalataira épített az EU, amikor a PHARE Twinning Program keretében az FSG szakembereit küldte az újonnan csatlakozó országokba, a terület szakértőiként. Vannak területek, amelyeken ez a fajta összefogás még nem alakult ki, mint például a különleges munkahelyek vállalatai, de egy projekt keretében már körvonalazódik az együttműködésük (lásd: Tesis projekt). Látogatásunk során tapasztaltuk, hogy ezek az együttműködések megkönnyítik a szervezetek pályázati, projekt megvalósítási tevékenységét, a szakmai érdekérvényesítést, illetve a modell értékű programok kidolgozását, majd átültetését is.

MODELL PROGRAMOK ÉS TERJESZTÉSÜK

Mint arra az imént már utaltunk, a spanyol rendszer egyik nagy előnye, hogy a projekteket kísérleti jelleggel működtetik, majd lehetőséget biztosítanak a modellt kidolgozók számára a módszertan átadására, a jó gyakorlat átültetésére más megvalósítási területeken. Ilyen program az FSG keretein belül működtetett ACCEDER program, vagy az ONCE keretein belül működő képzési és foglalkoztatási programok, illetve a már országos működési területűre nőtt Flisa Vállalat.

MINŐSÉGFEJLESZTÉS, MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS

Jelenleg az egyes támogatások odaítélésénél Spanyolországban is elsődleges szempont a költséghatékonyság. Többek között ezért is alapvető kérdés, a szociális szolgáltatások minőségbiztosítási rendszerének bevezetése.

Spanyolországban növekszik a szociális szolgáltatások iránti igény, melynek kielégítésére létrejött piacon egyaránt jelen vannak a forprofit és a nonprofit szolgáltatók is. Ebben a helyzetben a szereplők és a központi irányítás is arra törekszik, hogy a szociális szolgáltatások minőségének emelése irányában mozduljanak el. A központi költségvetés nem aszerint nyújt támogatást a szolgáltatóknak, hogy mely piaci szegmenshez tartozó szervezetről vagy cégről van szó, hanem aszerint, hogy milyen minőségű szolgáltatást nyújt.

Spanyolországban ma is élénk vita folyik arról, hogy a pályáztatások során indokolt-e a nonprofit szervezetek pozitív megkülönböztetése (pl.: közbeszerzési eljárásban a nonprofit cégnek plusz pontot ítélni a hátrányos helyzetű célcsoport foglalkoztatásáért, mint hozzáadott értékért) vagy a különböző szervezeteknek azonos feltételekkel kell indulniuk.

KEDVEZŐ JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

Spanyolországban törvényi szinten elfogadott és deklarált a speciális vállalkozások elismerése, különálló vállalkozási formaként értelmezik, működésükhöz meghatározták a kereteket. Ennek megfelelően az ilyen cégek működése kiegyensúlyozott, tervezhető, nyomon követhető, ellenőrizhető. A magas szintű szabályozás eredménye többek között az is, hogy a speciális foglalkoztatás biztosításához kisebb állami szerepvállalás is elegendő, amellett, hogy az ilyen munkahelyeken dolgozók valóban teljes értékű tagjai a társadalomnak. Értéket teremtenek, önfenntartóvá válnak.

KÉPVISELET

Képviselet a jogalkotásban, a települési, tartományi, országos és Európai fórumokon.

Feltételezzük, hogy a kedvező jogszabályi környezet köszönhető annak is, hogy szövetségeiken, együttműködéseiken keresztül a szociális gazdaság szereplői, illetve a hátrányos helyzetű csoportok is képviseltetik magukat a döntéshozás és a jogszabályalkotás előkészítésében. Mint ahogyan a CEPES képviseli a szervezeteket a képzési és foglalkoztatási szabályozások kialakításában, az ONCE Alapítvány teszi ezt a látássérültek, a más fogyatékkal élők és a speciális foglalkoztatás kérdéseiben a képzéstől az akadálymentesítésig.

A magas szintű képviselet eredménye, hogy a döntésekben, jogszabályokban megjelennek a szakmai szempontok, a tevékenység által érintett csoportok valós érdekei is.

A spanyol szervezetek (ONCE), illetve a szervezeteket összefogó szövetségek (CEPES) fokozottan ügyelnek arra is, hogy az Európai Unióban – különös tekintettel a mediterrán térségre – is képviseltessék magukat, illetve az általuk képviselt csoportokat, szervezeteket.

Az ONCE ennek érdekében Brüsszelben is működtet egy irodát, így a helyszínen képes figyelemmel kísérni és lehetőségei szerint befolyásolni a tevékenységét érintő döntéseket, szabályozásokat. A CEPES több európai uniós fórumon közvetlenül képviseli a spanyol szociális gazdaságban érintett szereplők érdekeit, illetve törekszik egy egységes szemlélet és szabályozás kialakítására.

Végső következtetésünk, hogy az angliai útról szóló tanulmány, a különböző országokból származó jó gyakorlatok gyűjteménye és a spanyol tapasztalatok egybehangzóan egyet üzennek nekünk: az összefogás, az együttműködés szemléletét.

Azt, hogy a hosszú távú, a szakmai célok megvalósítására összpontosító felelős tervezés és a harmonikus együttműködésben megvalósított projektek nélkül a fejlesztésre fordított összegek nem hozzák meg a mindenki által remélt és kívánt hatást.